

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

A B C

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 435 P

Poznań, piątek dnia 22 września 1933

Rok XXVIII

Poznań, 21 września.

Niech dadzą odpowiedź!

Pisaliśmy już na tem miejscu, że pewne czynniki kierownicze Związku Kupców Samodzielnych na Pomorzu z prezesem Marchlewskim na czele prowadzą intensywną agitację w tym kierunku, by zjazd delegatów Związku, który odbędzie się w niedzielę w Toruniu, powziął uchwały, sprzegające społeczno-zawodową tę organizację z partyjno-politycznym „sanacyjnym” Blokiem t. zw. Bezpartyjnym Współpracy z Rządem.

Nie będziemy tu wchodzić w motyw — specjalne, jakie pewnym wspomnianym czynnikom każą tak namiętnie teraz wysługiwać się obozowi „sanacyjnemu”; pozostaniemy przy ściśle rzeczowej stronie kwestji. Podajemy najpierw w tej mierze informacje „Pielgrzyma”, organu narodowego duchowieństwa pomorskiego:

„Ciepłomierzem”, mającym wśród kupiectwa pomorskiego zmierzyć gorączkę, a conajmniej sympatię do „sanacji”, są rozmaite projekty rezolucyj na zjazd toruński, które zarząd Związku w Grudniadzu przesyła poszczególnym Towarzystwom Kupców Samodzielnych na Pomorzu do zaopiniowania i ewent. uchwalenia.

Pierwszy projekt rezolucji, rozestany mniej więcej przed miesiącem, opiewał o lojalnej i ścisłej współpracy z rządem. Kupiectwo pomorskie zajęło na to w swych odpowiedziach rzeczowe stanowisko, stwierdzając, że dotychczas na platformie gospodarczej z każdym rządem polskim współpracowało, tak, że tej współpracy z rządem w specjalnej rezolucji podkreślać nie potrzeba, gdyż współpraca ta już oddawna istnieje. Natomiast poszczególne Towarzystwa Kupców Samodzielnych stanowczo się zastrzegły przeciwko współpracy z politycznym obozem rządowym, mianowicie z partją B. B.

Mimo to zarząd Związku w Grudniadzu ostatnio wysłał poszczególnym Towarzystwom Kupców na Pomorzu tak zw. pięć tez, które mają być osią współpracy z obozem rządzącym.

Rozpatrzmy treść poszczególnych tez, które są bardzo oryginalne i świadczą o „pomysłowości” swych autorów. Otóż pierwsza teza mówi o lojalnej i ścisłej współpracy z rządem. Co kupiectwo na to? Wiadomo przecież, że kupiectwo dotychczas z rządem współpracowało, to znaczy lojalnie podatki płaciło, rozporządzenia rządu respektowało i wykonywało, płaciło chętnie i ofiarnie na cele społeczne, kulturalne itd., czyli kupiec pomorski czynił i czyni to, czego interes państwa od niego wymaga.

Coprawda nieraz może kupiectwo odnosiło się krytycznie do rozmaitych poczynań rządu, mianowicie, że nakłada za wysokie świadczenia, lub że ta czy inna ustawa jest szkodliwa dla kupiectwa, ale to czynić wolno obywatelom we własnym państwie. Krytyka bowiem poczynań rządu nie dowodzi jeszcze, że krytykujący nie współpracuje z rządem.

Wynika z tego, że lojalna i ścisła współpraca kupiectwa pomorskiego z rządem była i jest, więc poco aż tezę ogłaszać o rzeczach nieistotnych. Nie chcemy przecież przypuszczać, że ściśle i lojalna współpraca z rządem ma polegać na tem, iż nic rządowego kry-

Nowy rząd Dollfussa w Austrii

Przesilenie powstało z powodu różnicy zdań pomiędzy Landbuntem i Heimwehram — W skład nowego gabinetu wchodzi wybitne jednostki powołane do współpracy przez kanclerza

Wiedeń (PAT). Wczoraj późną nocą rozeszły się wiadomości o przesileniu gabinetowym.

Kanclerz Dollfuss udał się wieczorem do prezydenta republiki i przedstawił mu plan reorganizacji gabinetu. Prezydent wyraził kanclerzowi

pełne zaufanie i powierzył mu misję utworzenia nowego rządu, w którego skład weszliby nie przedstawiciele stronnictw, lecz wybitne osobistości. Zarząd główny stronnictwa chrześcijańsko-społ. wyraził Dollfussowi całkowite zaufanie.

Przez całą noc trwały konferencje w sprawie utworzenia gabinetu pod przewodnictwem kanclerza Dollfussa. Ukonstytuowanie się gabinetu ocze-

kują w ciągu dzisiejszego przedpołudnia.

Wiedeń (PAT). Rokowania w sprawie utworzenia nowego gabinetu nie zostały jeszcze ukończone.

Wedle nieoficjalnej listy Dollfuss obejmie kanclerstwo, sprawą zagr. i rolnictwa, a wicekanclerzem będzie Fey. Dalej opiekę społeczną otrzyma dr. Schmitz, sprawiedliwość i oświatę dr. Schuschnig, handel Stockinger, finanse dr. Buresch. Ponadto będą dwaj ministrowie bez teki.

Definitywne ukonstytuowanie się gabinetu nastąpić ma w najbliższych godzinach.

Wiedeń (Tel. wł.) Prez. Miklas zamianował nowy rząd kanclerza Dollfussa w projektowanym składzie (jak powyżej — red.). Ministrowie i podsekretarze stanu złożyli też już na jego ręce przysięgę.

Prezydent kolej. związkowych Schonka ustąpił a na jego miejsce mianowany został dotychczasowy minister wojny Vaugin.

Samobójstwa w Niemczech

Berlin. (PAT.) Z Hamburga donoszą, że b. redaktor dziennika socjaldemokratycznego Solmitz popełnił w obozie koncentracyjnym samobójstwo przez powieszenie.

Skazany ostatnio na śmierć za zabójstwo narodowego socjalisty członka republikańskiego Reichsbannera, Kaeding pozbawił się też życia w więzieniu.

W Poznaniu powstał bank żydowski!

Na jednej z głównych ulic Poznania, mianowicie na ul. 27 Grudnia pod nr. 4 powstaje nowy bank pod nazwą „Bank Komerjalny”. Przygotowania do otwarcia lokali bankowych są w pełnym toku i za kilka dni zapewne działalność tej instytucji będzie już uruchomiona.

Jak zdolaliśmy stwierdzić, jedynym członkiem zarządu powstającego banku, który został już zarejestrowany jako spółdzielnia z odpowiedzialnością udziałami, jest niejaki B. Szwarc, finansista żydowski, pochodzący z Kalisza, który przed kilku miesiącami przybył do Poznania po kilkoletnim pobycie w Berlinie, gdzie posiadał szereg nieruchomości.

Ponieważ obecne stosunki politycz-

ne w Rzeszy nie sprzyjają uprawianiu przez Żydów pośrednictwa wszelkiego rodzaju, m. i. finansowego, przeto p. Szwarc postanowił przenieść swą działalność na teren... mniej zagrożony. Poznań wydał mu się do tego najodpowiedniejszy jako, że wzmaga się tu — niestety — fala żydowska.

Mamy ponadto informacje co do osób, współdziałających z finansistą żydowskim Szwarcem. W rachubę wchodzi m. i. osoby o nazwiskach znanych. Badamy sprawę dalej i wkrótce ujawnimy bardzo ciekawe szczegóły. Dziś stwierdzamy tylko fakt, że w stolicy ziem zachodnich powstał bank żydowski jako nowy etap naporu żydowskiego.

dać współpraca kupiectwa pomorskiego z obozem rządzącym.

Tyle „Pielgrzym”. A więc pp. Marchlewski i tow. stawiają sprawę brutalnie jaskrawo. Powiadają dosłownie, że „na czele Towarzystw Kupców Samodzielnych nie mogą stać ludzie, zaangażowani czynnie w opozycji przeciw rządowi”, zato „prezes Związku, który dotąd był krępowany absolutną apolitycznością, otrzymuje wolną rękę i może współdziałać na terenie politycznym Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem”. Tak brutalnie jaskrawo nie śmiano dotąd jeszcze sprawy stawiać. Słusznie powiada „Słowo Pomorskie”:

„Hitler okazał się łagodniejszy dla Żydów, zostawiając ich w stosunku procentowym na stanowiskach; natomiast kupiectwo pomorskie miało się wyrzec swoich kolegów braci, jeżeli któryś z nich należy do... opozycji. Czegoś podobnego jeszcze nigdy na ziemiach polskich nie było.”

I słusznie „Słowo Pomorskie” zwraca uwagę na następujący jeszcze znamienity i tak wymowny objaw:

„Gdy z jednej strony ujawnia się gorliwość pragnąca „współpracy” z polityczną partją B. B., to z drugiej strony panuje znamienne milczenie w sprawie najważniejszej, a mianowicie w sprawie rosnącej konkurencji żydowskiej. Kupiectwo pomorskie znalazło się w podwójnym ogniu: od Niemiec i Gdańska wdierają się „wygnańcy hitlerowscy”, a od Warszawy wiskają się „państwownicy” swojcy. I jedni i drudzy są

Żydami; i jedni i drudzy pragną się osiedlić zarówno w Gdyni, jak we wszystkich miastach pomorskich. Czy kupcy pomorscy mogą to niepomysłne zjawisko pominąć obojętnym milczeniem?”

Pp. Marchlewski i tow. pchają pomorski Związek Kupców Samodzielnych na niebezpieczne tory: w imię oportunistycznego chęć społeczno-zawodową organizację kupiecką zaprzęca do partyjno-„sanacyjnego” rydwana i znowu w imię oportunistycznego milczenia o największym niebezpieczeństwie, grożącym kupiectwu polskiemu, o niebezpieczeństwie żydowskim, — bo kto się wysługuje obozowi „sanacyjnemu”, temu nie wypada wzywać do walki z tem niebezpieczeństwem.

Ale, czy się pp. Marchlewski i tow. zastanowili nad tem, co by się stało, gdyby zjazd toruński miał pójść za ich oportunistycznym, a w konsekwencji tego społeczeństwo kupujące, rozgorczone na kupiectwo, weszło również na tory oportunistyczne i zaczęło, nie krępując się względami ideowo-narodowymi, masowo kupować u Żydów, co za naturalne uważa prasa „sanacyjna” z warszawskim „Kurjerem Porannym” na czele! Czy pp. Marchlewski i tow. gotowi za taki przewrót w stosunkach naszych na ziemiach zachodnich wziąć na siebie przedtężniejszą i przyszłością moralną odpowiedzialność?

Niech na to pytanie odpowiedzą na zjeździe toruńskim!

Przewrót świata i ewolucja polityczna Polski

XI. Walka społeczna a kryzys gospodarczy

Jednym z donioślejszych skutków kryzysu gospodarczego w naszym kraju jest to, że zredukował on ogromnie pole do walki społecznej. W kryzysie cierpi i praca i kapitał: praca jest coraz mniej, a kapitał stopniowo ginie. Napięcie tedy walki pracy z kapitałem musi być coraz silniejsze.

Walka o wysokość płac i warunki pracy w przemyśle rozwijała się szybko wtedy, kiedy przemysł rósł i rosło zapotrzebowanie na ręce do pracy. Robotnik, którego potrzebowano, mógł stawiać coraz wyższe warunki. Dziś, gdy przedsiębiorca pragnie się uwolnić od nadmiernej ilości robotników, gdy nie on, ale robotnik szuka pracy, położenie się wywróciło, warunki sprzyjające walce o korzyści robotnicze zanikły. Niedawno jeszcze przedsiębiorca względnie łatwo szedł na ustępstwa dla robotników, motywując swe postępowanie krótko: konsument wszystko zapłaci. Dziś, gdy konsument jest coraz uboższy, gdy nie kupi wcale, jeżeli nie może kupić taniej, produkcja musi się stawać coraz tańszą, i przedsiębiorca jest coraz mniej skory do ustępstw, które ją podrażają. Robotnik dzisiaj, gdy jest bezrobotnym, stara się dostać pracę, choćby na nieszczególnych warunkach; o ile zaś ma pracę, stara się jej nie stracić. Coraz mniej trafiają mu do przekonania hasła walki o wysokość płac i lepsze warunki pracy.

W sferze rolnictwa przewrót dzisiejszy przyniósł katastrofę posiadaczom ziemi, zarówno mniejszym jak większym. Spadek cen produktów rolnych w połączeniu z wysiłkiem producenta przez pośrednika, z drożyzną kredytu, z wysokością podatków i innych ciężarów, uczynił położenie posiadaczy ziemi niesłychanie ciężkim, a tych, którzy się więcej byli zadłużyli, skazał na zagładę.

Pogorszyło się ogromnie i położenie robotników rolnych, ale stało się to przedewszystkiem następstwem upadku gospodarstw. W tych warunkach psychologia wsi szybko się zmienia. Posiadacz ziemi jest o wiele mniej przedmiotem zazdrości, niż był doniedawna; zdobycie kawałka ziemi na jakichkolwiek warunkach o wiele mniej wygląda na wyratowanie się z biedy; ludzie coraz więcej się czują współuczestnikami ogólnej klęski. Coraz węższą przedstawia się sprawa jakiegokolwiek reformy rolnej, która mogłaby wydobyc ludność wsi polskiej z dzisiejszej nędzy, tem bardziej, że niepodobna wskazać źródła funduszy, bez których o żadnej poważniejszej reformie marzyć nie można.

Najbardziej nawet przez agitatorów obrobieni ludzie zaczynają stopniowo rozumieć, że główne nieszczęście Polski nie tkwi w złym podziale bogactw; że najdalej nawet idące zmiany w tym podziale nie usunęłyby nędzy; że zatem rozdmuchiwanie ognia walki społecznej nie jest wcale drogą ratunku.

Coraz wyraźniejsze doświadczenia lat ostatnich zlobią w szerokich masach drogi dla pojęcia, że cały kraj, cały naród polski cierpi od wspólnego zła i że wydobędzie się ze swego ciężkiego położenia tylko wtedy, gdy jak najbardziej się zjednoczy w pracy, prowadzącej do usunięcia jego źródeł i w walce z siłami, stojącymi temu na przeszkodzie.

Niema wątpliwości, że pole do walki społecznej, walki jednych warstw społecznych przeciw drugim coraz szybciej w Polsce zanika. Coraz mniej widoków mają żywioty, które na tej walce budują swą polityczną karierę.

Skutki kryzysu gospodarczego w Europie i Ameryce objawiły się między innymi w obniżeniu zapału do opieki o Polskę. Póki kłopotów było mniej, a pieniędzy więcej, rozmaite czynniki wykazywały niechęć do pomagania do rozkładu sił narodowych Polski, w zasilaniu tego, co się narodowi polskiemu w państwie polskim przeciwstawia.

Płynęły spore pieniądze i zanosilo się na to, że popłyną większe dla Żydów w Polsce, na ich organizację wszelkiego rodzaju, nie wyłączając finansowych. Rozwijano kosztowne plany kolonizacji żydowskiej na ziemiach polskich. Rosły zbrojące się do walki z państwem polskim organizacje ruskie, a w pomaganiu im czuło się rękę obcą, i to nietylko niemiecką. Rozwijały się misje sekt protestanc-

kich, zajęte nawracaniem nietylko religijnym, ale i politycznym. Nie mówimy już o organizacjach komunistycznych, stale zasilanych z Moskwy... To wszystko bodaj były rzeczy względnie niewinne w porównaniu z tem, co się robiło całkiem tajnie, konspiracyjnie, a co tylko czasami, układowo wydobywało się na jaw.

Opieka nad Polską z państw sąsiednich, z zachodu Europy i z Ameryki była rozgałęziona szeroko; kosztowała ono sporo wysiłków i niemało pieniędzy. Przyszły wszakże lata, kiedy naskutek kryzysu własne kłopoty opiekunów urosły i pieniądze zaczęły im brakować na własne potrzeby. Wtedy z żalem z tej opieki w znacznej mierze zrezygnowali. Skutek tego był szybki: okazało się, że kraj polski jest spokojniejszy, że ludność jego jest mniej anarchiczna, niż to mogło się wydawać.

Trzeba tu zastrzec, że to względne uspokojenie jest widoczne w zakresie

walki społecznej, stosunków pomiędzy różnymi warstwami społeczeństwa polskiego.

W ostatnich czasach w poszczególnych okolicach kraju uwydatnia się duży niepokój wśród ludności wiejskiej, który niedawno doprowadził do przykrych zająć w kilku powiatach południowo-zachodnich. Źródłem ich wszakże nie są antagonizmy społeczne, jeno niezadowolenie ludności z ciężarów podatkowych i ze sposobów ich ściągania.

Skutkiem niewątpliwym kryzysu jest szybkie w ostatnich latach zastrzeżenie się stosunków polsko-żydowskich, przejawiające się w częstych zająć, w których ze strony polskiej występuje zarówno ludność wiejska, jak miejska. Tych zająć już żadną miarą nie można podciągnąć pod walkę społeczną. Są one przejawem walki społeczeństwa polskiego z żywiołem obcym.

Gdy chodzi o walkę społeczną, można powiedzieć z dużą słusznością, że w Polsce ona przycicha.

ROMAN DMOWSKI.

Dwunasty artykuł Romana Dmowskiego ukaże się pod tytułem:

„Zagadnienie ustrojowe“.

Układy z Gdańskiem a Gdynia

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Gdańsk, 22 września.

Ostatnio podpisano w Warszawie umowę polsko-gdańską, według której rząd polski gwarantuje portowi w Gdańsku, w czasie od 1 października rb. do 30 września 1934, minimalny obrót towarowy w ilości 4 420 000 tonn. Rząd polski zapewnia Gdańskowi w przeciagu najbliższych dwunastu miesięcy przywóz w ilości 270 000 tonn i wywóz w ilości 4 150 000 tonn.

W gwarantowanym przywozie dla portu gdańskiego najważniejsze są następujące pozycje: rudy 90 000 t, śledzie solone 35 000, garbniki 14 600, artykuły kolonialne 14 100 i żuźle Thomasa 10 000 t. Pozycje w wywozie są olbrzymie: węgiel 3 miliony t, drzewo 560 000 t, zboże 300 000 t, ropa i pochodne 50 000 t, dalej strączkowe, sole potasowe, mąka, wyroby metalowe, sól i cynk.

Prasa gdańska i niemiecka przyjęła gwarancję rządu polskiego bardzo przychylnie. W długich artykułach podkreśla się szczególnie, że cyfra 4 420 000 tonn jest minimalną, a oprócz tego nie obejmuje licznych towarów, które ściągają do siebie port gdański siłą rzeczy. Nadprogramowy ten obrót dotyczy przedewszystkiem przywozu, którego we wszystkich dziedzinach nie obejmuje układ warszawski. Zamorscy dostawcy mają w Gdańsku swoich zasiedziałych odbiorców, którzy nadal będą się posługiwali portem gdańskim, a poza tem Gdańsk ma jeszcze swoje sławne kontyngenty, które wybitnie przyczynią się do zwiększenia ilości ogólnego obrotu towarowego. Całkiem

piękną pozycją w imporcie Gdańsk jest np. węgiel angielski, którego przywóz stale wzrasta i w ubiegłym miesiącu wyniósł przeszło 8 800 t. Na węgiel Gdańsk zarabia na obie strony: na przywozie węgla angielskiego, który drogą wodną i samochodami rozchodzi się już po całym Pomorzu i powiększa bezrobocie w polskim górnictwie węglowym, a z drugiej strony na dumpingowym eksporcie węgla polskiego w zagwarantowanej rocznej ilości 3 mil. tonn.

Zadowolenie Gdańszczan z ostatniej umowy z rządem polskim jest zupełnie zrozumiałe. Dzięki gwarancji rządu polskiego port gdański osiągnie obrót towarowy przynajmniej 5 mil. tonn w ciągu roku. Tymczasem bez tych gwarancji obrót normalny wyniósłby co najwyżej 3 i pół mil. tonn. Wzajemnie przynależność Gdańsk tylko pewne uprawnienia ludności polskiej w Gdańsku, w głównej mierze dla Żydów, obywateli polskich, osiadłych na terenie wolnego miasta. Jak te uprawnienia będą wykonywane to inna jeszcze sprawa.

Tranzakcja rządu z Gdańskiem dokonana została naturalnie kosztem Gdyni, która jest na dorobku, nie ma tych rozgałęzionych stosunków kupieckich, co Gdańsk, i nie posiada potrzebnych kapitałów obrotowych. Z dniem 1 listopada Gdańsk obniży wydatnie opłaty portowe i, operując na gwarancji rządu polskiego, gotów rozpocząć walkę konkurencyjną z Gdynią. Z tem należy się liczyć i zawczasu temu zapobiec. FOB.

Japonia i Wielka Brytania

Zarówno prasa japońska, jak i angielska ostatniej doby wskazują na naprężenie stosunków japońsko-angielskich. W Japonii mówi się otwarcie, że Wielka Brytania jest dzisiaj większym jej wrogiem, niż Z. S. S. R. lub Stany Zjednoczone. Wzajemną „antypatję“ Japończycy tłumaczą zaciętą walką o rynki wschodnie, przedewszystkiem o Chiny i Indie, gdzie, według nich, przemysł japoński coraz silniej wypiera towary angielskie.

Prasa angielska, poza konkurencją ekonomiczną ze strony Japonii, widzi też niebezpieczeństwo innego rodzaju, zagrażające stanowisku Wielkiej Brytanii na Dalekim Wschodzie. Jest nim groźba utraty tej strategicznej pozycji Anglii na Pacyfiku, jakie jej zapewnia posiadanie Australii.

Cała polityka Japonii świadczy zupełnie wyraźnie o nieugiętym dążeniu potężnego państwa wyspiarskiego do opanowania Pacyfiku. Jednym z ogniw tego dążenia jest parcie Japonii coraz dalej na południe, w kierunku wybrzeży Australii. Już na początku wojny światowej Japonia zajęła należące do Niemiec wyspy Karolińskie i Marshalla. Wyspy te — wraz z Marjańskimi — w wyniku repartycji niemieckich kolonii zamorskich, oddano później pod zarząd Japonii, jako mandatariuszowi Ligi Narodów. Kiedy w odpowiedzi na szereg postulatów,

wysuniętych przez Ligę w związku z zatargiem japońsko-chińskim o Mandzurję, Japonia wystąpiła z Ligi Narodów, kwestja przynależności tych wysp została otwarta. Liga nie ma odwagi wezwać Japonię do zrezygnowania z mandatu, a Japonia nie wyraża najmniejszej chęci oddania tych wysp.

Stnowisko Japonii, z punktu widzenia japońskiej racji stanu, jest zupełnie „zrozumiałe“. Wystarczy rzucić okiem na mapę Pacyfiku, aby się dostatecznie przekonać, jakie znaczenie strategiczne — nietylko ekonomiczne — mają obydwa archipelagi. Leżą one w odległości niespełna 800 kilometrów, na północ i północno-wschód od Nowej Gwinei, którą od lądu australijskiego oddziela bardzo wąski pas — około 100 km. — cieśniny Torresa. Angielska administracja szybko zorientowała się, czem grozi Australii dalsze zdobycie Japonii, i w sześć tygodni po rozpoczęciu wojny australijski korpus ekspedycyjny zajął tę część nowo-gwinejskiego terytorium, która przedtem należała do Niemiec. Usadowienie się Japonii w pobliżu cieśniny Torresa trzymałoby cały ląd australijski pod ustawiczną groźbą japońskiego najazdu. W ciągu kilku dni Japończycy mogliby wysadzić swoje wojska na przylądku York, a japońska flota z łatwością mogłaby bombardować i okupować porty północnego Queenslandu.

Pośrednio grozi też Japonia Australji i na wodach australijskich. Jeżeli nie brać pod uwagę regularnych linii pocztowych parowców, łączących Australję z Europą, i przypadkowo przybijających do portów australijskich okrętów, nieobjętych określoną marszrutą, jedyną „flotą“, brodzącą po powierzchni północno-australjskich wód, są „luggerzy“ — niewielkie parowce, zastosowane do połowu perel. Załoga „luggerów“ rekrutuje się przeważnie, a czasem i wyłącznie z Japończyków, którzy rozporządzają dokładniejszemi wiadomościami o linii brzegowej Australji i Wielkiej Rąfy Koralowej niż sami Australjczycy. Przed kilkoma laty pewna grupa japońskich kapitalistów zwróciła się do rządu zachodnio-australjskich stanów z propozycją oddania jej w dzierżawę bogatych złóż rudy żelaznej, leżących w bezpośrednim sąsiedztwie z zatoką Jampi. Większa część ludności australjskiej przy tej sposobności poraz pierwszy usłyszała o istnieniu zatoki, w której, notabene, mogłaby się znaleźć pokaźna ilość pancerników japońskich. Zatoka Jampi nie jest oznaczona na mapach Australji, ale załoga japońskich „luggerów“ wiedziała nietylko o niej, ale również o istnieniu złóż rudy w tej okolicy.

Posunięcia Japonji są niezwykle zagadkowe. Kto może zaręczyć, że Japonja, po rozwiązaniu sobie rąk w Mandzurji, korzystając z europejskiego chaosu i finansowego kryzysu Stanów Zjednoczonych, nie wstąpi zdecydowanie na drogę ekspansji w kierunku lądu australjskiego dla zdobycia nowych terenów osadniczych i całkowitego opanowania wód Pacyfiku?...

M. D.

Jak naprawi się straszną krzywdę

W numerze 433 podaliśmy na drugiej stronie artykuł p. t.: „Jak naprawi się straszną krzywdę? — Formalne umorzenie postępowania przeciwko reaktorom narodowego „Pielgrzyma“ o... przemyślnictwo.“

Przez omyłkę wypadła w tekście artykułu wstępna uwaga, że jest on przejęty z „Pielgrzyma“, organu duchowieństwa pomorskiego.

Protest przeciwko wystąpieniom bluźnierczym

Z Kartuz na Pomorzu donosi Polska Katolicka Agencja Prasowa, że staraniem Akcji Katolickiej odbyło się w niedzielę, 17 b. m. zaraz po sumie wielkie zebranie w sprawie bluźnierstw, wypowiedzianych na zebraniu Związku Strzeleckiego w Kartuzach w dniu 25 sierpnia b. r. Po przemówieniach uchwalono jednomyślnie następującą rezolucję:

„Parafianie kartuscy, zgromadzeni na wiecu parafjalnym w dniu 17 b. m. wyrażają swoje głębokie oburzenie z powodu bluźnierczych wyznań, które padły na zebraniu Związku Strzeleckiego w dniu 25 sierpnia 1933 r. Domagają się wyraźnego przyrzeczenia ze strony władz Związku Strzeleckiego w Kartuzach, że tego rodzaju występy bluźniercze więcej się nie powtórzą. Dopóki takie przyrzeczenie nie zostanie złożone, oświadczamy, że nie będziemy utrzymywali żadnej styczności z miejscowym Związkiem Strzeleckim i będziemy go pomijali przy każdej okazji. Do tego oświadczenia powoduje nas głęboka troska, że organizacja, której zadaniem ma być tak doniosłe dla spraw obrony kraju przysposobienie wojskowe, toleruje u siebie występy jednostek, które obrażają uczucia religijne członków-katolików i podkopują ich wiarę.“

Rezolucję tę przesłano ks. biskupowi Okoniewskiemu, wojewodzie i miejscowemu staroście.

Członkowie „Herrenklubu“ uwięzieni

Berlin. (PAT.) Biuro Conti donosi, że w zamku pod Heidensheim policja wykryła organizację, złożoną z kilkuset członków, rekrutujących się z inteligencji, b. urzędników, profesorów i członków „Herrenklubu“, (grupy politycznej konserwatystów, której członkiem m. im. jest v. Papien).

Wszyscy aresztowani oskarżeni są o przygotowywanie wspólnej akcji sabotażowej przeciwko reżimowi narodowo-socjalistycznemu.

W czasie obawy w Górach Harzu oprócz aresztowanych wczoraj 250 osób zatrzymano dzisiaj w miejscowości Goslar dalszych 12 osób.

Proces o podpalenie Reichstagu

„Dobrowolne” zrzeczenie się obrony przez Van der Luebbego Jego zeznania

Lipsk. (Tel. wł.) Dziś przed potędnym rozpoczęciem procesu przeciwko znanemu podpalaczom gmachu berlińskiego parlamentu.

Po odczytaniu aktu oskarżenia, przewodniczący Buenger przystąpił do badania głównego podsądnego Van der Luebbego, odczytując poprzednio jego pismo, w którym Van der Luebbe ponownie i ostatecznie rezygnuje z obrony holenderskich adwokatów Pawelsa oraz Stumma, przyczem równocześnie stwierdza, że złożył to oświadczenie „dobrowolnie i bez przymusu”.

Van der Luebbe, odpowiadając na pytania przewodniczącego w języku niemieckim, podaje, że urodził się 13 stycznia 1909 roku w Leyden w Holandji. Ojciec jego posiada skład bławatów. W młodości Marinus był w za-

kładzie wychowawczym, a w szkole powszechnej należał do przeciętnie dobrych uczniów.

W 1927 roku powrócił do Leyden i uczył się murarstwa. Stałego zajęcia nie miał nigdy, ponieważ było wogóle mało pracy. W roku 1928 został lekko raniony w oko i otrzymuje małą rentę, którą wysyła mu nawet zagranicę przy jego licznych podróżach.

W latach 1928/29 był po raz pierwszy w Niemczech, poczem wyjechał do Francji i zamierzał przepłynąć kanał. W następnym roku planował podróż dokoła świata pieszo wspólnie ze swym przyjacielem i otrzymał w Leyden paszport na Europę i Azję. Chciał się utrzymać w podróży ze sprzedaży pocztówek. Sowiety nie zezwoliły mu wówczas na wjazd.

Ameryka buduje okręty wojenne

Kredyty w kwocie 200 milionów dol. w złocie — Za trzy lata flota Stanów Zjedn. wzrośnie o 37 jednostek bojowych

Londyn. (PAT.) Z Waszyngtonu donoszą, że według wyjaśnień udzielonych przez ministerstwo marynarki program konstrukcyjny morskich na najbliższe 3 lata, obliczony na przeszło 200 milj. dolarów w złocie, będzie bezwzględnie utrzymany.

Wszelkie przygotowania do rozpoczęcia budowy 37 nowych okrętów wojennych, zostały poczynione. Po wybudowaniu tych okrętów, Stany Zjednoczone doprowadzą swą flotę do stanu liczebnego, przyznanego im w traktacie londyńskim.

Z tych okrętów cztery będą wielkimi krążownikami klasy B po 10000

tonn każdy. Przeciwno tym krążownikom zwracają się brytyjskie zastrzeżenia, które wysuwają, że redukcja tonażu wielkich krążowników będzie na nowej konferencji morskiej bardzo utrudniona, z chwilą gdy Ameryka wiaśnie obecnie przystępuje do ich konstrukcji. Ze strony amerykańskiej podkreślają wobec tego znaczenie, jakie dla obrony brzegów amerykańskich posiadają specjalne krążowniki typu B, których celem jest zwłaszcza udaremnienie ataków aeroplanów, jakie mogłyby być podejmowane przeciwko miastom nadbrzeżnym Ameryki z półnego oceanu i z aeromatek.

Anglja wobec kontroli zbrojeń

Stanowisko gabinetu brytyjskiego — Wyjazd min. Simona do Paryża

Londyn. (PAT.) Posiedzenie gabinetu brytyjskiego trwało 2 i pół godziny i poświęcone było omówieniu francuskich warunków rozbrojenia, przywiezionych z Paryża przez podsekretarza stanu Edena.

Dyskusja wykazała, że większość członków rządu jest za natychmiastową kontrolą zbrojeń. Premier MacDonald i min. spraw zagr. Simon wysuwali konieczność uzyskania od Francji, wzamian za zgodę na natychmiastową kontrolę, definitywnych propozycji co do rozmiaru ewentualnych redukcji zbrojeń, jakie Francja gotowa jest poczynić, oraz co do daty, kiedy takie częściowe rozbrojenie może uskutecznić.

Wyniki obrad zreasumować można jako wyrażenie w zasadzie zgody na natychmiastową kontrolę zbrojeń, przyczem sformułowanie tej kontroli, a zwłaszcza określenie, w jaki sposób ma ona być stosowana, stanowiąc będzie przedmiot przetargów, w toku których Wielka Brytania wysuwać bę-

dzie żądania, wykraczające poza granice tego, co obecnie Francja proponuje zarówno co do redukcji swoich zbrojeń, jak i co do daty wprowadzenia jej w życie.

Londyn. (PPAT.) Min. spraw zagranicznych Simon udaje się w końcu bieżącego tygodnia wraz z podsekretarzem stanu Edenem do Paryża, skąd następnie wyjedzie do Genewy na sesję Rady Ligi Nar.

W czasie pobytu w Paryżu minister zakomunikuje rządowi francuskiemu stanowisko gabinetu brytyjskiego. Rozmowy nie będą miały charakteru urzędowego.

Koła dobrze poinformowane zaprzeczają kategorycznie pogłoskom, jakoby ostatnie wymiany zdań francusko-angielskie na temat rozbrojenia doprowadziły do konfliktu. W kołach tych sądzą, że pod pewnym względem klucz rozmów rozbrojeniowych spoczywa w ręku Włoch, które posiadają kontakt z Niemcami, umożliwiając im wywarcie znacznego wpływu.

Możliwość sojuszu Hitlera z Mussolinim

Znamienny artykuł wybitnego przedstawiciela młodych konserwatystów angielskich

Londyn (PAT.) Syn ministra wojny lorda Heilshama, publicysta Quintin Hogg, zamieszcza na łamach „Evening Standard” artykuł, w którym przewiduje możliwość sojuszu Hitlera z Mussolinim.

Hogg wysuwa twierdzenie, że do wojny zawsze prowadziło i prowadzić będzie łączenie się mocarstw w przeciwne obozy. Niemcy i Włochy wraz z położoną pomiędzy nimi Austrią, mogą wytworzyć potężny blok, przeciwstawiający się Francji, Małej Entencie i Polsce, a nawet Rosji, z którą Francja zacieśnia swoje więzy. Natomiast w razie, gdyby Niemcy pozostały izolowane, widoki wojny byłyby mniejsze.

Hogg przewiduje jednak, że na dalszą metę Mussolini, licząc się z zatarciem austroniemieckim, będzie raczej

sterował w kierunku współpracy wszystkich trzech krajów faszystowskich. Zapytuje, w jakiej mierze podobne tendencje włosko-niemieckie oddziałają na Wielką Brytanię i odpowiada, że przedzie, czy później wypłyne kwestja traktatu wersalskiego, którego Wielka Brytania jest gwarantką. W pewnych okolicznościach Wielka Brytania musiałaby nawet walczyć w obronie nienaruszalności traktatu wersalskiego.

Czy jesteśmy gotowi to uczynić, zapytuje Hogg i stwierdza, że to pytanie stanie się dla polityków angielskich aktualne, jeżeli Hitler i Mussolini się połączą. Problem, wysunięty przez Hogg'a i ujęcie jego są charakterystyczne dla dochodzącej do głosu generacji młodych angielskich konserwatystów.

Orgje komisarza kasy chorych

Białystok. (Tel. wł.) Sąd okręgowy w Białymstoku rozpatrywał sędzijską sprawę b. komisarza kasy chorych w Sokółce Aleksandra Wi-

śniewskiego, oskarżonego o popełnienie kilku nadużyć. Akt oskarżenia zarzuca mu bezprawne wydatkowanie z pieniędzy kasy chorych na zlecenie

swego syna sumy 11065 zł, poza tem przywłaszczenie sobie z pieniędzy kasy 7214 zł, oraz 2400 zł tytułem zaliczek, pożyczek itd.

Jak ustalono, Wiśniewski płacił poważne sumy prywatnym firmom za wypożyczenie samochodu i samochodem tym jeździł ze swą sekretarką ze Sokółki aż do Grodna lub Białegostoku do kina, poczem po wyjściu z kina odpoczywał po trudach pracy komisarskiej z sekretarką w zacisznych gabinetach. Poza tem sekretarka od czasu do czasu otrzymywała od swego szefa upominki w różnych postaciach m. in. meble. Zdarzyło się, że komisarz zapłacił stolarzowi 240 zł za meble czekiem z książeczki czekowej kasy chorych, a na grzbiecie zamiast nazwiska stolarza wypisał nazwisko jednego z lekarzy kasowych.

Jeden ze świadków, b. urzędnik kasy chorych Józef Korczak opowiadał, że w kasie chorych w Sokółce za czasów urzędowania oskarżonego, urządzone były orgje i pijatyki za pieniądze społeczne.

Po rozpatrzeniu sprawy sąd skazał niesumiennego komisarza na 3 lata więzienia i pozbawienie praw obywatelskich na 5 lat. Aż do rozprawy apelacyjnej oskarżony został oddany pod dozór policyjny.

Powrót min. Cota

Moskwa. (Tel. wł.) Francuski minister lotnictwa Cot opuścił dziś o godzinie 11 Moskwę, udając się przez Kijów, Lwów, w drogę powrotną do Paryża.

Aresztowanie dyrektora K. K. O.

Łódź. (Tel. wł.) Wskutek zarządzenia prokuratora aresztowano wieloletniego wicedyrektora Komunalnej Kasy Oszczędności m. Łodzi, ostatnio dyrektora tej kasy p. Jana Hanemana.

Aresztowanie nastąpiło w godzinach południowych i wywołało zrozumięte poruszenie. Powody trzymane są w tajemnicy ze względu na prowadzone dochodzenia. Podobno aresztowanie stoi w związku z ujawnionymi nadużyciami służbowymi.

Transport „Kościuszki”

Miguick (Quebec). (PAT.) Powłoka polskiego balonu przetransportowana została wzdłuż ścieżki, wyrąbanej przez drwali w puszczy św. Wawrzyńca do stacji kolejowej, skąd przewieziona będzie do miasta Quebec, a następnie do Chicago.

Odnaczenie papieskie

Miasto Watykańskie. (KAP.) W uznaniu zasług poniesionych przy organizacji uroczystości wiedeńskich, tak wymownych w swym znaczeniu historycznym i budujących pod względem wychowawczym, Ojciec św. odznaczył prezydenta republiki austriackiej, Miklasa, najwyższym orderem Chrystusa, a kanclerza dr. Dollfussa orderem Złotej Ostrogi. Insygnia tych orderów wręczone będą odznaczonym przez nuncjusza apostolskiego w Wiedniu.

Cud krwi św. Januarego

Miasto Watykańskie. (KAP.) W kościele metropolitalnym Neapolu wobec władz i wielkich rzesz pielgrzymów powtórzył się cud wrenia krwi św. Januarego. Ludność na wieść o cudzie pośpieszyła tłumnie do świątyni w dziękczynnych modłach wyrażając swą radość.

Pożar teatru w Barcelonie

Paryż. (Tel. wł.) Donoszą tu z Barcelony, że na scenie wielkiego teatru miejskiego w Barcelonie wybuchł onegdaj groźny pożar. Cała scena, część foteli na widowni, dekoracje i kostjomy padły ofiarą ognia.

Jest to już czwarty pożar tego teatru w przeciągu ostatnich lat 14. Zniszczony pożarem w 1919 r. został teatr odbudowany, gdy znowu w 1923 zniszczył go ogień dwukrotnie.

Ofiar w ludziach w ostatnim pożarze na szczęście nie było.

Handlarze żywym towarem

Warszawa. (Tel. wł.) Córka gospodarza z Ostrówka, 17-letnia Kobuszówna, poznała na odpuszcie pewnego osobnika, który podał się za wywiadowcę urzędu śledczego z Warszawy. Po kilku dniach znajomości Nowacki oświadczył się o rękę Kobuszówny i

chciał zgóry dać na zapowiedzi, wyrażając przytem gotowość pożyczania ojcu dziewczyny większej sumy pieniędzy.

Rodzicom młodej dziewczyny wydała się rzecz niezwykle podejrzana, wobec czego postanowili sprawdzić, kim jest starający się o ich córkę. Okazało się, iż jest to handlarz „żywym towarem”, który jednak zdołał ułotnić się przed aresztowaniem.

„Czciciele szatana”

Wilno. (Tel. wł.) Niejaki Grzegorz Puszkarów założył w zaścianku Faraniszki pod Dokszycami sektę wyznawców szatana. Puszkarów wyrzeźbił z drzewa szatana i zdołał zwerbować kilku mieszkańców, którzy składali szatanowi „i hold”.

Ludność okolicznych wsi, zaniepokojona tym faktem, odczuliła dom Puszkarowa, wywlokła wyciosaną z drzewa postać, rozbiła ją i spaliła publicznie. Puszkarów wraz z kilku zwolennikami zostali wyrzuceni ze wsi.

Jak się zdaje, Puszkarów jest umysłowo chory.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5.85 — 5.88 zł, w Gdańsku na Warszawę 5.77 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk niem w dewizach 212.75 zł, gotówką 206.50 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 173.41 do 173.67 zł, gotówką 173.07 zł.

POZNANSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 21. 9. 1933 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% poz. konwers. 50%—50% przy braku materiału, zaś 3% poz. budowlaną obracano po 38—37%.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano 4½% listy dol. stare po 41—42% w zaoferowaniu, natomiast poszukiwano 4½% listy dol. amort. po 42.—% bez oddawców, pozatem handlowano 4% listy zast. konwert. po 37.—% oraz 4½% listy żytnie po 5.50 w płaceniu — przy większym braku materiału.

Z akcji bankowych płacono za Bank Polski 81.—

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% poz. konwersyjna 50%—50% P.
4½% listy dol. P. Z. K. 41—42% O.
4% listy zastawne konw. ostempl. P. Z. K. 37% P.

(Kurs w złotych)

4½% listy żytnie konwert. P. Z. K. 5.50 P.
3% poz. budowl. serja I 38.—37½ +

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcje)

Bank Polski I em. 81.— P.

Tendencja utrzymana.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 21. 9. 1933 r.

Warunki: Handel hurtowy partiel Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: 1. żyto 727 g/l. 2. pszenica 756 g/l. 3. owies 500 g/l.

Ceny transakcyjne

Zyto 15 tonn par. Poznań 15,00
Zyto 135 tonn par. Poznań 14,75
Zyto 15 tonn par. Poznań 14,60
Owies 60 tonn par. Poznań 14,00
Owies 30 tonn par. Poznań 13,80

Ceny orientacyjne

Zyto 485 tonn na odmiennych warunkach 14,50—14,75
Usposobienie spokojne 19,75—20,25
Pszenica 16,00—17,00
Jęczmień browarowy 14,00—14,50
Jęczmień 675 g/l 13,00—14,00
Usposobienie spokojne 13,50—13,75

Owies 22,25—22,50
Usposobienie spokojne 33,50—35,50
Usposobienie spokojne 8,50—9,00

Otręby pszenne 8,50—9,00
Otręby pszenne (grube) 9,50—10,00
Rzepak zimowy 35,00—36,00
Rzepak zimowy 39,00—40,00
Gorzyczka 38,00—40,00
Groch Viktoria 19,00—23,00
Groch Folgera 22,00—25,00
Ziemniaki jadalne 2,50—2,75
Ziemniaki fabr. za kilo % 11
Mak niebieski 63,00—68,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: pszenicy 110 tonn, jęczmienia 15 tonn, owsa 25 tonn, maki żytniej 150 tonn, maki pszennej 15 tonn, otrąb żytnich 30 tonn, otrąb pszennych 30 tonn, ziemniaków fabrycznych 225 tonn.

Wizyta min. Becka w Paryżu

Konferencje z min. Paul Boncour'em i premierem Daladierem — Rozmowy pozwoliły stwierdzić całkowitą wspólność poglądów i zgodność wysiłków

Paryż (PAT). Wizyta min. J. Becka u min. Paul-Boncoura trwała około dwóch godzin. Beck opuścił Quai d'Orsay o godz. 7.

O g. 18 min. Beck był przyjęty na konferencji przez premiera Daladier. O g. 20.30 wydany został na cześć polskiego ministra bankiet na Quai d'Orsay. W bankiecie wzięło udział około 40 osób. Ze strony francuskiej obecni byli członkowie rządu z premierem Daladier i min. Paul-Boncour'em na czele.

O g. 20 ogłoszono następujący oficjalny komunikat:

„W godzinach popołudniowych min. Beck odbył z min. Paul-Boncour'em dłuższą rozmowę, w czasie której obaj ministrowie omówili sytuację ogólną oraz szereg spraw, interesujących specjalnie Francję i Polskę.

„Rozmowy pozwoliły stwierdzić całkowitą wspólność poglądów i zgodność wysiłków, dokonanych przez jedną i drugą stronę dla stabilizacji politycznej i ekonomicznej odbudowy Europy. Obaj ministrowie byli zupełnie

zgodni co do konieczności popierania środkami najlepiej dostosowanymi i istotnej i możliwie najszybszej realizacji bardziej racjonalnej organizacji krajów naddunajskich.

„Z drugiej strony wyrazili zadowolenie z szczególnego wpływu, jaki wywarło na całą wschodnią Europę, a specjalnie stosunki polsko-rosyjskie, zawarcie paktu o nieagresji i związane z nim protokoły, jak również z poprawy stosunków między Polską a Gdańskiem wskutek ostatnio przeprowadzonych rokowań. Z zadowoleniem stwierdzili ministrowie postępy, realizowane w dziedzinie stosunków międzynarodowych w tej części Europy, gdzie Polska ma bezpośrednie interesy.

„W końcu serdecznej i przyjacielskiej rozmowy obaj ministrowie wyrazili pragnienie utrzymania i rozwijania stałego oraz ścisłego kontaktu między obu rządami przy każdej sposobności, a szczególnie w czasie przyszłych zebrań międzynarodowych.“

Męczeńska śmierć ofiary ciemnoty

Wiejska znachorka upiekła dziewczynę w piecu

Wilno. (Tel. wł.) We wsi Milucy gminy ostrowskiej zanotowano niezwykle wypadki ciemnoty znachorskiej, której ofiarą padła 14-letnia dziewczynka Władysława Łakoszonek. Dziewczyna chorowała od dłuższego czasu na zapalenie skóry.

Zamiast udać się do lekarza, matka oddała dziewczynę pod opiekę znachorki Michaliny Szostakowej. Znachorka wysmarowała dziewczynę dziegiem i przez pewien czas podpalała ją ogniem. Wczoraj znachorka napaliła w piecu do wypieku chleba,

posmarowała dziewczynę i ułożyła na drewnianej desce, poczem wsunęła ją do gorącego pieca.

Mimo rozpaczliwych krzyków dziewczęcia, znachorka nie wypuszczała jej z pieca, tłumacząc, że nie się jej nie stanie i musi pozostać tak długo, aż wrzody opadną a to nastąpi wtedy, kiedy się troszkę osmała. Dziewczyna wkrótce zemdlala, a gdy ją wydobyto z pieca, wkrótce zmarła.

Policja aresztowała znachorkę i matkę dziecka.

Na marginesie procesu o zabójstwo Hołówki

W dniu 19 bm. rozpoczął się w sądzie samborskim proces o zabójstwo śp. Tadeusza Hołówki. Proces odbija się niewątpliwie głośnie echem na terenie międzynarodowym, jak to zresztą już miało miejsce bezpośrednio po samej zbrodni, dokonanej w dniu 29 sierpnia 1931.

Na forum Ligi Narodów cała sprawa wywołała zrozumiałe wrażenie i zainteresowanie. Uprzytomnić sobie należy dwa zasadnicze fakty, wchodzące już zresztą w sferę podstawowych problemów polityki narodowościowej. Pierwsze — to osobistość zamordowanego. Był to jeden z czołowych działaczy obecnego reżimu, dawny referent spraw mniejszościowych w min. spraw zagr., główny propagator tak zwanej polityki realnej t. j. porozumienia „polsko-ukraińskiego”. Stanowisko swoje w tej mierze zaznaczał dawnymi stosunkami osobistymi ze sferami ukraińskimi i wypracowanym przez siebie projektem polityki w stosunku do mniejszości.

Krytycznego roku udał się na wakacje do Truskawca i zamieszkał tam w pensjonacie Sióstr Służebniczek obrzędu grecko-katolickiego, a zatem w pensjonacie „ukraińskim”. Przypomnieć się godzi, że na odjeździe wpisał do księgi pamiątkowej Zakonu podziękowanie za gościnę, nacechowane dużą dozą sentymentu do swoich gospodarzy. I tragicznym splotem wypadków ten herold porozumienia polsko-ukraińskiego zamiast wdzięczności od tych, których obdarzał niezastępowalnym chybą sentymentem — otrzymuje śmiercionośne kule.

Drugi fakt to ten, że po dokonaniu mordzie wszystkie sfery ukraińskie w swych enuncjacjach wypierały się jakiegokolwiek łączności z dokonaniem czynem, nie brak było i takich, które słały słowa współczucia i żalu.

Wiemy doskonale, że całą działalność terrorystyczną i wywrotową na terenie Małopolski prowadziła Ukraińska Organizacja Wojskowa t. zw. powszechnie U. O. W. Ona to przeprowadzała tak dobrze znane mordy, napady, prowadziła całą akcję sabotażową przed trzema laty. W tego rodzaju „ideologii” zawsze mogą zająć nie-

przewidziane wypadki, niezgodne nawet z celami naczelnej organizacji i jej rozkazami. Ostatni proces o napad na pocztę w Gródku Jagiellońskim, zakończony skazaniem na śmierć Danyłyszyna i Bilasa, wykazał dowodnie, iż obok Naczelnej Komendy U. O. W. i podległych jej oddziałów akcję wywrotową rozwijały także samozwańcze organizacje ukraińskie o zakroju lokalnym t. zw. „gerylasówki”, które wzorem swych wielkich herojów „róbowały czasami nawet ze skutkiem zdobywać ostrogi tak bardzo nikczemnego bohaterstwa. Nie przesądzając zupełnie wyników obecnego procesu, który niewątpliwie rozjaśni zagadkę całej zbrodni — wskazać należy na fakt łączności dokonanego czynu z wymienionymi organizacjami. Dużo ciekawych momentów wniesie niewątpliwie do rozprawy oskarżony Baranowski, który jak to często się zdarza, był działaczem ukraińskim — a równocześnie konfidentem.

Sledztwo samo prowadziło z ogromnym nakładem sił i wiedzy fachowej, oraz znanstwa zawilętych stosunków sędzia śledczy apelacyjny dla spraw szczególnej wagi p. Skorzyński. Akt oskarżenia oparty na bardzo drobiazgowym materiale objął wraz z uzasadnieniem — 24 stron pisma. Sam proces potrwa niewątpliwie dni kilkanaście. Przez salę sądową przewinie się długi korowód świadków, którzy pochodzą z terenu miejscowego, a więc: Truskawca, Borysławia, Drohobycza, Przemysła, Jaworowa, Lwowa i wreszcie Warszawy. Wśród nich figurują: długoletni referent spraw narodowościowych przy województwie lwowskim, znawca organizacji wywrotowych radca Kazimierz Iwachow, były starosta gródzki we Lwowie Gallas i tytuł jeszcze innych. Świadkowie rekrutują się przeważnie ze sfer urzędowych a więc administracji, policji, działaczy różnych kierunków itd.

Przewód sądowy wykaże niewątpliwie winowajców, jakoteż rozmiar ich winy. O to jesteśmy zupełnie spokojni i nie mamy zamiaru żadną miarą wnikać w tok przewodu sądowego, który stanie na wysokości swego zadania. Ale poza wyrokiem samym u-

jawnią się i wypłyną nieodporne konsekwencje, które wejdą już w samo sedno t. zw. polityki mniejszościowej i poruszą tak podstawowe sprawy i zagadnienia, jak te, czy obecny kurs wobec spraw ukraińskich, prowadzi do pozytywnych wyników, czy polskość na kresach zyska coś na tem, czy może znajdzie się w położeniu zagrażającym jej sile. Oto pytania, które domagać się będą bardziej wyczerpującej odpowiedzi. Proces o zabójstwo śp. Hołówki i na tę kwestję rzuci wiele

niedoścignione ostrze do golenia,

wszędzie do nabycia. ng 5521

Gl. Skład: Kraków, Wiślna 6, Drogerja.

nowego światła — stąd jego waga i znaczenie także i dla polityki bieżącej. BON. MOT.

W Kownie za pojednaniem z Polską

Nowo powstałe w Kownie pismo litewskie „ABC” oświadczyło się od razu za pojednaniem Litwy z Polską.

Naprzód stwierdziło, że prawdziwa większość mieszkańców Litwy pragnie tego pojednania, a sprawę sporu o Wilno można odłożyć na przyszłość, oraz wskazało na polityczne pobudki polityki pojednania: zapewnienie pokoju, zamiast grozy wojny, wspólne niebezpieczeństwo ze strony Niemiec, obrona jednocześnie odzyskanej niepodległości.

W dalszym wystąpieniu stwierdza kowieńskie „ABC”, że za pojednaniem przemawiają także względy gospodarcze, w wywodach tej treści:

„Wileńszczyzna, posiadająca dzięki swej linii kolejowej doniosłe dla Polski znaczenie strategiczne, nie przedstawia dla niej pod względem gospodarczym wielkiej wartości, jako uboga i pozbawiona bogactw naturalnych. Stanowi ona, wobec braku stosunków z Litwą, pozbawiony naturalnego wylotu zakątek kraju. Znaczenie jej gospodarcze wzrosłoby znacznie po uregulowaniu stosunków polsko-litewskich. Obok Królewca, jako jedyne obecnie portu dostępnego eksportowi z Wileńszczyzny, uzyskałaby ona wówczas Kłajpedę, która znów skorzystałaby dzięki wzmoczeniu ruchu. Dla Polski pozatem korzystnym byłoby otwarcie spławu Niemnem, dla Litwy zaś zwiększenie tranzytu.

„Mówi się często, że Polska, jako kraj również rolniczy, nie przedstawia dla Litwy rynku zbytu jej produkcji, sama zaś mogłaby do Litwy kierować znaczne ilości swych wyrobów przemysłowych, ale nawet w obecnych warunkach, pomimo wysokich cel, przedosta-

ją się do Litwy przez Gdańsk i kontrabandę znaczne ilości towarów polskich, na czym zarabia transport niemiecki.

„Panujące w zduszonej Wileńszczyźnie ciężkie warunki gospodarcze, nie powinny cieszyć Litwinów, skoro mają oni nadzieję kraj ten odzyskać, wycieńczona prowincja potrzebowałaby wówczas nader wielkich środków. A obecne warunki pod względem gospodarczym fatalnie wpływają na stan Wileńszczyzny.

„Kolej Grodno—Wilno—Dynaburg byłaby dla Litwy niezawodnie wielkim plusem, lecz samym uporem Litwa nie zdoła jej uzyskać, a również wątpić należy, by dało się tego dokonać siłą zbrojną, nawet przy najbardziej sprzyjających okolicznościach.

„Jedyną obecnie wskazaną rzeczą jest stworzenie większych możliwości rozkwitu gospodarczego Wileńszczyzny i większe zbliżenie jej z ludnością w celu pociągnięcia jej przykładem wyższego poziomu kultury. Jednocześnie, obok kulturalnych, będą mogli mieszkańcy Wileńszczyzny korzystać z materialnych zasobów Litwy. Nie należy więc stawiać przeszkód bliższemu stosunkom ludności Wileńszczyzny z ludnością niepodległej Litwy.“

Sposób ujęcia tych wywodów na rzecz polityki pojednania obliczony jest na ucho litewskie i ma wskutek tego zabarwienie inne niżby się znalazło w uzasadnieniu tej samej polityki pojednania po stronie polskiej. Ale nie w tem rzecz. Najistotniejsze bowiem jest samo pojawienie się i swobodne ujawnienie się w Kownie kierunku pojednania.

Zydzi na własnych śmieciach

Szalom Asz w art. „Pomarańczowa żydowskość” (Hajnt“ z 4 b. m.) tak ocenia żydostwo z Erec Izrael, które zawarło umowę z rządem niemieckim w sprawie wymiany towarowej pomiędzy Niemcami i Erec Izrael:

„Żydowskie wartości, opromienione krwią pokoleń, odrzucono, wymieniono i w ośrodku całej żydowskości postawiono jednego jedynego bożka: pomarańczę...“

Zydzi w Palestynie myślą tylko o swojej gospodarce o pomarańczach, natomiast nie tworzą nic ze skarbów

ducha:

„Żadnych twórczych moralnych dóbr, ani jednego twórcy, ani jednej litery nie dodano do starego wielkiego skarbcza żydowskiego. Z Erec Izrael nie wyszła ani jedna żyzna, nowa myśl, która by wzbogaciła mądrość Izraela. Wszystko rzucano na szalę — wszystkie siły oddano dla jednej sprawy: jest to pomarańczę...“

Tak wyglądają Żydzi pozostawieni samym sobie, usadowieni na własnych śmieciach, nie żyjący, jak w Europie, na cudzy rachunek.

Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

Jubileusz 75-lecia istnienia gimnazjum państwowego.

W Drohobyczu odbędzie się w dniach 23 i 24 września 1933 r. jubileusz 75-lecia istnienia gimnazjum państwowego. W czasie uroczystości jubileuszowych w dniu 24 września nastąpi odsłonięcie tablicy pamiątkowej ku uczczeniu wychowanków zakładu, którzy w latach 1914—20 położyli swe życie w wojnie o Polskę. Komitet jubileuszowy prosi byłych wychowanków o podawanie swych adresów, celem przesłania im zaproszenia. Dla zamiejscowych są zapewnione kwatery. Uczestnicy zjazdu otrzymują zniżki kolejowe powrotnie (50%). Na wypadek gdyby ktoś z byłych wychowanków zakładu lub z byłych nauczycieli nie otrzymał zaproszenia, to niech to publiczne ogłoszenie służy dla nich za zaproszenie. Komitet jubileuszowy pragnie na swoim święcie widzieć wszystkich byłych wychowanków i byłych nauczycieli drohobyckiego gimnazjum.

Praca polskich kolei państwowych w drugim kwartale 1933 r.

Według prowizorycznych obliczeń przewóz podróży na P. K. P. w II kwartale r. b. (91 dni) objął ogółem 25.452.132 osób i w porównaniu z odpowiednim okresem r. ub. (29.464.076 podróży) zmniejszył się o 13,6 procent.

Celem wzmocnienia ruchu pasażerskiego uruchomiono pociągi wycieczkowe t. zw.

„popularne” oraz wycieczkowe krajoznawcze i okolicznościowe Pociągów tych uruchomionych przez wszystkie D. O. K. P., było w kwietniu 17 i przewieziono niemi 7.792 osób, w maju — 48 (37.518 podróży), a w czerwcu — 86, które przewiozły 65.906 osób.

Regularność biegu pociągów pasażerskich dalekobieżnych w okresie sprawozdawczym wahała się od 86 do 97 procent.

Towarów przewieziono w II kwartale r. b. przy 72 dniach roboczych 9.950.390 tonn (oprócz kolejowych gospodarczych), czyli w porównaniu z II kwartałem r. ub. (73 dni robocze — 10.822.230 tonn), mniej o 8,1 proc.

W drugim kwartale r. b. naładowano na stacjach linii normalnotorowych P. K. P. i w m. Gdańska 754.434 wagony 15-tonnowe, a przyjęto od kolei zagranicznych 77.787 wagonów z ładunkami adresowanymi do Polski, oraz przechodzącymi przez Polskę tranzytem, czyli razem przewieziono 832.221 wag. ładownych (łącznie z przesyłkami gospodarczymi).

Konfiskaty „Pod Pręgierzem”

Wydany ostatnio nr. 25 pisma antyżydowskiego „Pod Pręgierzem” został również skonfiskowany. Tym sposobem konfiskacie uległy już z rządu cztery wydania tego pisma, które w trudnych warunkach prowadzi walkę z najazdem żydowskim na naszą dzielnicę.

POSŁUCHAJ DOBREJ RADY:

CZYŚĆ ZĘBY PASTĄ PULSA!

DZIAŁ GOSPODARCZY

Człowiek czy maszyna?

Publikujemy w charakterze dyskusyjnym poniższe uwagi na temat przerostu mechanizacji pracy, który tak złowrogo zaciążył na życiu społecznym narodów współczesnych. Problem ten nie jest nowy jednak nabral on w dobie obecnego rozpędu technicznego przy równoczesnej decentralizacji ośrodków przemysłowych szczególnie ostrego zabarwienia, co zmusza do szukania dróg wyjścia.

Wiadomo, że wszystkie dobra materialne, które nas otaczają i z których korzystamy, powstały z darów natury połączonych z pracą. Wskutek tego praca daje prawo do udziału w korzystaniu z tych dóbr. Praca może być dana w formie bezpośredniego wysiłku fizycznego lub umysłowego, a może też wystąpić jako kapitał, który reprezentuje nagromadzoną już poprzednio energię pracy.

Prawo do przydziału dóbr materialnych ma zatem, patrząc na tę kwestię z czysto materialnej strony, tylko ten, kto w tej lub innej formie daje pracę, a nie ma prawa do przydziału dóbr ten, kto nie daje pracy. Widać jednak na pierwszy rzut oka, że ostatnia ta zasada jest tylko pozornie słuszną. Każdy człowiek bowiem, przychodząc na świat, staje się członkiem społeczeństwa i jako jednostka ma równe z innymi prawa do życia i do utrzymania życia, czyli do udziału w dobrach, a społeczeństwo ma tak samo obowiązek dać każdemu możliwość w większej lub mniejszej mierze zajęcia miejsca przy wspólnym stole rozdziału dóbr. Nie może społeczeństwo skazać na wymarcie tych, którzy nie mają możliwości pracować. Najlepszy dowód, że środowiska ludzkie obowiązek ten uznają, są ustawy i zarządzenia władz, mające na celu dostarczenie utrzymania bezrobotnym, oraz istnienie różnych instytucji dobroczynnych i działalność w tym kierunku jednostek miłosiernych.

Przyjawszy, że istnieje prawo jednostki do życia z jednej strony, a obowiązek utrzymania środkami materialnymi życia jednostki przez społeczeństwo z drugiej strony tem samym stwierdzimy, że istnieje niezaprzeczony obowiązek dawania środków do życia zapomocą pracy przez społeczeństwo i prawo do udziału w pracy ze strony jednostki.

Kwestja ta nie uwypukliła się nigdy w przebiegu wieków tak dokładnie jak w chwili obecnej. Do połowy poprzedniego stulecia gospodarstwo społeczne było zindywidualizowane, zasięg gospodarczy jednostek nie rozciągał się daleko, natomiast każda jednostka stanowiła sama dla siebie bastion i wał ochronny przeciw rozlewowi klęsk gospodarczych, które też wtedy wpływały głównie z nieurodzaju na roli lub ze skutków wojny. Potrzeby swoje każdy zaspokajał własną pracą lub pracą najbliższych. Wskutek tego, że praca wykonywana była ręcznie, trwało wykonanie dłużej, a podaż nie mogła podążyć za popytem. Brak pracy był nie do pomyślenia, pracą i oszczędnością dochodziło się do dobrobytu, leniuchami zaś, t. j. takimi, którzy pod różnymi pozorami nie chcieli pracować gardzono. Nie było też zebrań zdrowia w sile wieku, bo tych napędzano do pracy.

W tych warunkach ludzkość naucała się rozumować i myśleć jedynie ze stanowiska czysto indywidualnego. Wszystko obracało się około interesów gospodarczych jednostki, poważniejsze kwestje gospodarce o zakroju społecznym nie istniały.

Nastal okres mechanizacji produkcji. Maszyna zaczyna z coraz większym rozpędem mnożyć produkcję, rozszerzać w nieskończoność horyzont gospodarczy jednostki, powiększać wielokrotnie zapotrzebowanie rąk do pracy, gromadzić tłumy pracowników w jednym skupieniu, a z drugiej strony zabijać indywidualizm, niszczyć tysiączne wały ochronne przeciwkryzysowe jednostek, nie będąc w stanie ze swej strony skonstruować żadnej tamy ochronnej przed powstającymi w niespotykanych dotąd postaciach wewnątrz i zewnątrz niebezpieczeństwami gospodarzami.

System myślenia egoistyczny, który cechował indywidualizm dawnych czasów jako wynik ówczesnych warunków życia, okazał się zgubny w nowych warunkach, gdy działanie gospodarczej jednostki nabierało na każdym kroku charakteru społecznego. Zaczął się więc tworzyć wyzysk z jednej strony na korzyść jednostek gospodarczych, a niewola z drugiej strony na niekorzyść szerokiej masy społeczeństwa, co tem jaskrawszą przybierało postać, że nie było ustalonych ustawowo obowiązków dla jed-

nych, ani praw ochronnych dla drugich.

Te stosunki musiały zrodzić walkę o prawa rzesz pracujących, która, rozszerzając się, dała zwycięstwo pracującym i podniosła wartość zrzeszonej pracy do siły i znaczenia, z jakim odąd trzeba się było liczyć społecznie i politycznie. Na tem kończy się pierwszy okres rozpędu, jaki wzięła mechanizacja.

Kwestja socjalna, dotąd na polu gospodarzem nie istniejąca, obecnie powstaje i jak hydra rośnie, żąda i pochłania coraz to nowe ofiary czy to w sprawie zarobków, czy różnorodnego ubezpieczenia, czy urlopów i różnego rodzaju świadczeń. Dzięki maszynie przechodzi społeczeństwo ewolucję wewnętrzną i powstaje niewolnictwo nowoczesne pod tyranią maszyny. Maszynie poświęca się wszystko, ludziom nic. Tymczasem maszyna udoskonala się coraz więcej, ażeby otrząsnąć się coraz bardziej z kosztownego balastu rąk ludzkich, pozbyć się ludzi, o ile możliwości, zupełnie i uchylić się od świadczeń, nałożonych na pracę ludzką. Produkcja rośnie, rośnie zawrotnie, a ludzie zaczynają spostrzegać z

przerażeniem, że maszyna-wróg odsuwa ich od pracy i środków do utrzymania. Tu się kończy drugi okres mechanizacji.

W trzecim okresie, który obecnie przeżywamy, rozpęd maszyny jest złamany. Zmechanizowanie produkcji, doprowadzone do granic niespodziewanych i rosnące dalej w nieskończoność, samo zgotowało sobie zgubę, gdyż w rozmachu swym przekroczyło granicę, poza którą niema już zbytu na wyprodukowany w wielkich ilościach towar. I oto zaczyna się ciężka choroba z przesytu mechanizacji i przymusowa kuracja, jeżeli tak powieździć można „deflacja mechanizacji”, połączona z wszystkimi klęskami gospodarczymi, stojącymi na przeciwległym biegunie objawów dawniejszej inflacji maszynowej. A więc w miejsce skupienia rzesz pracujących następuje zwolnienie ludzi i rozwiązywanie ośrodków produkcji, w miejsce wzmożonej pracy — bezrobocie, w miejsce dobrych zarobków — obniżka płac, w miejsce dobrobytu — kompletna ruina.

Stan ten rozpaczliwy, z którego bezskutecznie szuka wyjścia prawie świat cały, nasuwa refleksje, które skłaniają do zrewidowania ustalonych dotąd tez gospodarczych o kalkulacji produkcji maszynowej i o użyteczności bezwzględnej maszyny samej. I tutaj w tem rozpatrywaniu pojawia się odrazu sprzeczność interesów gospodarstwa prywatnego z interesem gospodarstwa społecznego.

ST. NOŻYŃSKI.

Pg 4564-70,118

zarówno na rynkach zagranicznych, jak i częściowo na rynku krajowym.

Niemiecy importerzy zgłaszali znaczniejsze zamówienia, akceptując w przystosowaniu do ogólnej sytuacji wyższe ceny. Mimo to notowanie berlińskie, przypuszczalnie na wyższy rozkaz, pozostało bez zmiany na mk. 126 za 50 kg franko stacja odbiorcza za I gat., mk. 120 za 50 kg. za II gat., mk. 113 za 50 kg. za III gat. przy mocnej tendencji. Częściowo napotyka zawarcie transakcji na trudności wobec przedwczesnego wyczerpania się kontyngentu dewiz który przy obecnych wyższych cenach okazuje się naogół niewystarczający.

Również rynek angielski wykazywał tendencję zwykłą, która jednakowoż już w połowie tygodnia sprawozdawczego uległa zahamowaniu Dowozy do Anglii są w dalszym ciągu imponujące i osiągały we wrześniu rb. rekordową cyfrę 818.588 cwt. (50,8 kg.), wobec 692.882 cwt. w roku 1932 oraz 658.21 cwt w roku 1931.

Na podstawie uskuteczniczonych sprzedaży zwykłało rozliczeniowe notowanie w Kopenhadze ponownie o 8 koron na 208 koron za 100 kg.

Rynek krajowy z konieczności zareagował na zwiększone zapotrzebowanie zagranicy. Notowanie warszawskie podwyższono o 20 groszy na zł 3.40 za kg. w drobnym hurcie loko Warszawa, a również ceny w Gdańsku i na Górnym Śląsku wykazywały tendencję zwykłą.

Nasze ceny sprzedaży w uzależnieniu od jakości towaru wahały się od zł 3.30 do 3.50 za kg

Kursy malarstwa

Prof. A. Hannytkiewicz po dłuższych studiach w Paryżu powrócił i otwiera dnia 2 października b. r. w nowej pracowni przy ul. Dąbrowskiego 25a w oficynie, kursy malarstwa i rysunku uzupełniane kursem dla pp. akademików i kursem dla młodzieży. Program obejmuje: 1. na kursie malarstwa: martwą naturę, akt, portret i kompozycję. 2) na kursie rysunku: akt, portret, szkice (croquis), prócz tego pogadanki z dziedziny historii i teorii malarstwa. Zgłoszenia w mieszkaniu prywatnym przy ul. Dąbrowskiego 25a na froncie, piętro drugie na lewo.

KRONIKA GOSPODARCZA

SKARB PAŃSTWA PROPONUJE WIERZycIELOM SPŁATĘ DŁUGU OBLIGACJAMI POŻYCZKI NARODOWEJ

Izba Skarbowa w Poznaniu donosi: Osoby, pragnące wykorzystać uprawnienie, wynikające z par. 6 rozporządzenia min. skarbu z 7 września 1933 r. o wypuszczeniu 6 proc. pożyczki we wewnętrznej, tj. żądać spłaty swych należności od skarbu państwa w obligacjach 6 proc. Pożyczki Narodowej winny:

1) najpóźniej do 4 października 1933 r. zgłosić się do właściwej władzy asygnującej II względnie III instancji o wydanie zaświadczeń, opiewających na kwoty, za które zainteresowani mają zamiar nabyć obligacje;

2) w okresie od 28 września 1933 r. do 7 października 1933 r. dokonać subskrypcji

obligacji 6 proc. Pożyczki Narodowej w kasie jednego z urzędów skarbowych, składając zamiast gotówki wyżej wspomniane zaświadczenia.

Cena obligacji w takich wypadkach wynosić będzie zł 94.75 za 100 nominał, uwzględniając bonifikatę w wysokości ¼ proc. miesięcznie, przewidzianą w paragrafach 5 i 6 wyżej powołanego rozporządzenia.

Zaświadczenia, o których mowa w punkcie 1), wydawane będą zainteresowanym za pokwitowaniem (tłkno na sumy, pokrywające się całkowicie z należnościami, przeznaczonymi na subskrybowanie Pożyczki Narodowej.

Z RYNKÓW NABIAŁU

Ubiegły tydzień sprawozdawczy od 12 do 18 bm. wyróżniał się mocną tendencją

HUTNICTWO ŻELAZNE W SIERPNIU

Według sprawozdania Związku Polskich Hut Żelaznych wytwórczość hutnicza w sierpniu rb. wzrosła w stalowniach i walcowniach, natomiast spadła w dziale wielkich pieców, oraz w rurkowniach. Krajowy zbył wyrobów walcowniczych zwiększył się o 14.62 proc., wzrósł również wywóz tych wyrobów zagranicą, mianowicie o 24.53 proc.

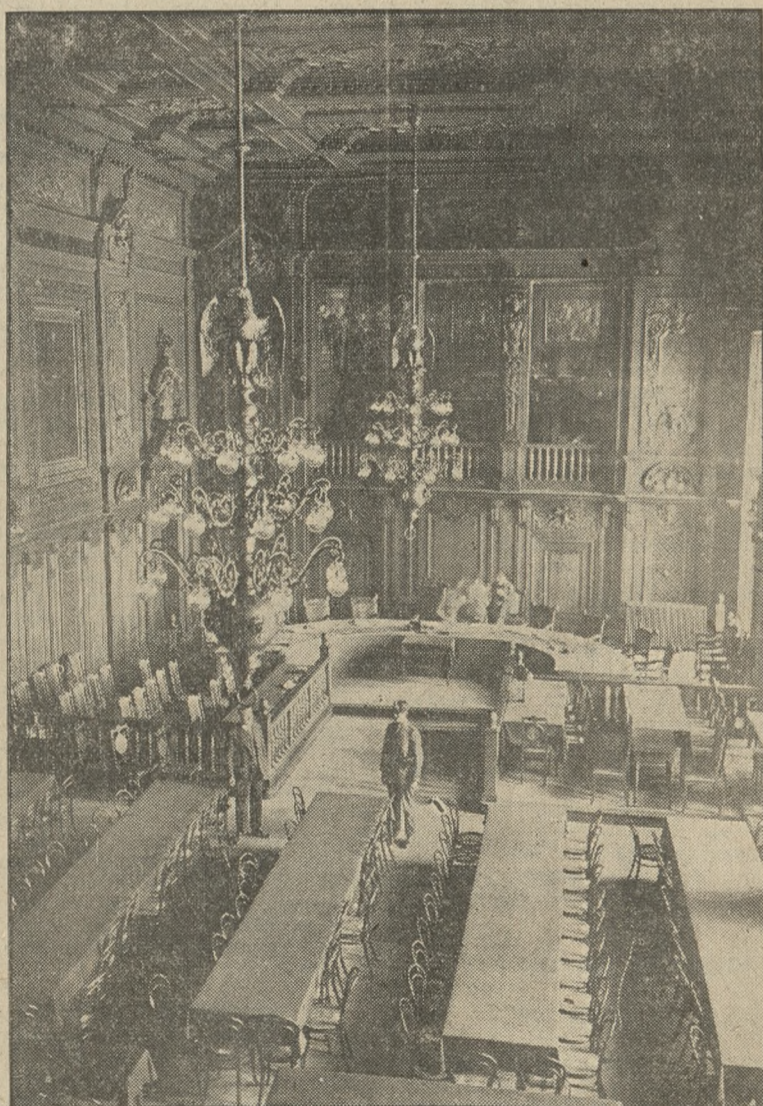
Produkcja w poszczególnych działach hutnictwa przedstawiała się w sierpniu rb. następująco (w nawiasach cyfry z lipca r. b.) w tonnach: surówka 26 520 (30 690), stal 85 793 (73 782), wytwory walcownicze 61 674 (56 316).

Wytwórczość w 8 pierwszych miesiącach r. b. w porównaniu z odpowiednim okresem r. ub. wykazuje znaczny wzrost głównie wskutek zamówień interwencyjnych rządu jak również dzięki dużym zamówieniom sowieckim, brazylijskim i holenderskim.

Z KRAJU

(k) Zjazd Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego, Ogólnopolski Kongres Kupiectwa w Toruniu, wyznaczony na dzień 24 bm., poprzedzą narady zjazdu delegatów Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego, które odbędą się w dniu 23 bm. w głównej sali obrad ratusza toruńskiego. Porządek obrad przewiduje m. in. następujące, zasadnicze dla kupiectwa polskiego, zagadnienia; sprawa Pożyczki Narodowej, sprawa cenzusu kupieckiego, zagadnienie kredytowe - oddłużeniowe, sprawy podatkowe i egzekucyjne, sprawa świętowania niedzieli i godzin handlu, komisja handlowa przy Ministrze Przemysłu i handlu, sprawa wspólnego organu kupieckiego i inne. W obradach zjazdu delegatów Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego wezmą udział przedstawiciele wszystkich zrzeszeń chrześcijańskiego kupiectwa, wchodzących w skład Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego.

(k) Próby nawiązania stosunków handlowych z rynkiem australijskim. W przyszłym miesiącu wyjeżdża do Australii jeden z kupców polskich - który zamierza stworzyć tam placówkę handlową, mającą na celu prowadzenie bezpośrednich transakcyj importowych z Polską. O bliższe informacje w tej sprawie winni zainteresowani eksporterzy polscy zwrócić się do Państw. Instytutu Eksportowego.

Sala, przeznaczona na rozprawy sądowe w w toczącym się w Lipsku procesie o podpalenie Reichstagu.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

KALENDARZYK

Czwartek, 21 września 1933.
Słońce: wschód 5.36; — zachód 17.54; —
długość dnia 12 godz. 18 min.
Księżyc: wschód 7.47; — zachód 18.01; —
po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego Uniwers. Pozn.:
Czwartek godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska plus 8 st. C., pochmurno wiatr północno-zach., ciśnienie atmosferyczne niskie 747 mm. W ub. dobie temperatura najwyższa plus 14 st. C., najniższa plus 9 st. C.

Poziom wody w Warszawie według notowań Państwowego Zarządu Wodnego:
Wczoraj — 0, 27 m.

Kal. rzk.: Mateusz Ap.; jutro Tomasz Ap. Maurycy.

Kal. słow.: Bożydar; jutro Zielimir.

Z POZNAŃ

— * **Dyszlem w auto.** Niezwykle groźny wypadek wydarzył się w Tarnowie Podgórnem. Na ulicy Poznańskiej, na przejeżdżający samochód osobowy p. Karola Rosego z Białokosza pod Międzychodem wpadły spłoszone konie rolnika Rudolfa Trona, uderzając dyszlem w szybę i rozbijając ją. Szczęśliwym zbiegiem okoliczności nikt z ludzi nie odniósł szwanku. (kl.)

— * **Kradzież w „Zgódzie”.** Ub. nocy nieznanymi złoczyńcami włamali się do składu spożywczego „Zgoda” przy ul. Dąbrowskiego 12-16. Łupem włamywaczy padła większa ilość wyrobów tytoniowych, kilka puszek sardynek i 50 zł gotówki. (kl.)

— * **Pod zarzutem rozpowszechniania fałszywków.** Na terenie Wystawy Zdrowia ujęto 33-letnią wdowę Martę Magdałę Jurkiewiczową (Górna Wilda 26). — Aresztowanie nastąpiło na polecenie prokuratury, gdyż Jurkiewiczowa rozpowszechniała na terenie wystawy fałszywe 5- i 10-złotówki. Po aresztowaniu Jurkiewiczowa odrzuciła kilka fałszywych monet. Manipulacja ta jednak nie udała się. (kl.)

— * **Samobójstwo dorożkarza.** W stajni przy ul. Kościelnej 33 powiesił się 55-letni Michał Schiller, woźnica dorożki konnej. Złotki zmarłego przewieziono do zakładu medycyny sądowej. Przyczyna rozpaczliwego kroku nie została ustalona. (kl.)

— * **Poraniony na ulicy.** Na Dolnej Wildzie w pobliżu Bloni Wildeckich nieznanymi złoczyńcami pobili dotkliwie p. Stanisława Karpńskiego, ul. Różana 10a. Poranionego na głowie p. Karpńskiego opatrzone w szpitalu miejskim. (kl.)

— * **Kradzież pary koni.** W Jankowie w pow. ostrowskim włamano się do stajni na probostwie i skradziono parę koni i wóz, własność ks. prob. Poprawskiego. — Straty, wyrządzone przez złodziei, ocenia się na 1200 zł. (kl.)

Tajemniczy napad

Z Buku donosi (bem): Pomocnik zbożowy p. Stanisław Silski jechał w nocy na 19 bm. z pobliskiego Wilkowa do Buku. W drodze popsuł mu się motocykl, przystanął więc, aby go naprawić. W tej chwili podszło do niego dwóch osobników, którzy zaofiarowali swą pomoc o tyle, że wspólnie z Silskim doprowadzą motocykl do najbliższej wsi. Gdy wszyscy trzej zaszli przed gościnię w Wilkowie, wyłoniło się z mroków nocy trzech opryszków, którzy doskoczyli do Silskiego, ściągając z niego płaszcz i okulary, a następnie ostremi narzędziami potłukli go dotkliwie. Równocześnie bandyci przeszukali jego kieszenie, a znalazłszy jedynie bezwartościowe dla nich papiery, podarli je na strzępy. Silski resztkami sił dowłókł się do najbliższego gospodarstwa p. Grzegorzycy, gdzie po opatrunku przeczekał do rana. Policja w sprawie tajemniczego napadu prowadzi śledztwo.

Bezceremonjalny baron

Z Tczewa donosi (wk): Znany tujejszemu społeczeństwu hakatysta niemiecki baron v. Paleske, właściciel majątku w Swarzędzie, postępuje bezceremonjalnie z polskimi robotnikami. W ubiegłym tygodniu mianowicie p. baron Paleske napotkał w lesie robotnika polskiego, który zbierał chróst, zbil go po twarzy i zelży słownie. Byłby czas, aby tego rodzaju postępek pana barona nie uchodziły bezkarnie.

Jesienny sezon wycieczek konnych

Towarzystwo Wycieczek Konnych donosi, że po zakończeniu jesiennego sezonu wycieczek konnych w Katowicach, rozpoczyna wycieczki konne w Poznaniu na torze w Ławicy 1 października r. b. Wycieczki konne odbędą się

Nożem kuchennym zamordował lokatora

Morderca stanie przed sądem doraźnym

Z Wrześni donosi (ka): Dnia 20. bm. o godz. 7 min. 30 doszło tu do potwornej zbrodni, której dokonał 27-letni Wiktor Piasecki na osobie bezrobotnego Rabczyńskiego Stanisława. Piasecki zamordował Rabczyńskiego nożem kuchennym i bezpośrednio po dokonaniu zbrodni starał się ułotnić. Został jednak przez policję aresztowany i osadzony w tutejszym więzieniu śledczym. Morderca za swój czyn odpowiadać będzie przed sądem doraźnym.

Tło zbrodni przedstawia się jak następuje: Od dłuższego czasu mieszkał we Wrześni w domu, w którym Piasecki Wiktor był administratorem, bezrobotny Rabczyński Stanisław z żoną i dwojgiem dzieci. Nie mając pracy, nie mógł uiszczać dzierżawy za mieszkanie. Na tem tle między zaścępką gospodarza, a lokatorem dochodziło do ciągłych sprzeczek i awantur, przyczem rolę wywołującą te zajścia odgrywał zawsze Piasecki. W dniu poprzednim, przed popełnieniem zbrodni, Piasecki szukał nowej zaczepki z lokatorem i w godzinach wieczornych zarzucił mu okna błotem. Rano następnego dnia Rabczyński

zwrócił się do Piaseckiego z żądaniem, aby podobnych rzeczy nie robił i aby wycywił zaszmarowane mu okna. W odpowiedzi na to Piasecki poszedł do Rabczyńskiego, kopnął go w brzuch, szybkim ruchem wydobyl z kieszeni przygotowany noż kuchenny i zadał nim Rabczyńskiemu śmiertelny cios w prawą pierś. Nieszczęśliwy zachwiał się na nogach, postąpił kilka kroków i runął na ziemię. W kilka chwil potem wyzionął ducha. Gdy Piasecki uciekał z miejsca zbrodni, zauważył to lokator domu p. Kwapiszewski, który zatrzymał zbrodniarza i po zawiadomieniu policji, oddał go w ręce władz bezpieczeństwa publicznego, które natychmiast wszczęły w całej sprawie energiczne śledztwo.

Jak dotychczasowe dochodzenia wykazały, Piasecki nosił się z zamiarem zamordowania Rabczyńskiego od dłuższego czasu, z czym się nie krył. Zamordowany osierocił żonę i dwoje małych dzieci. Złotki jego przewieziono do szpitala powiatowego celem przeprowadzenia sekcji. Morderca Piasecki stanie przed sądem doraźnym.

w dniach 1, 3, 6, 8, 11, 15, 18 i 22 października.

Początek gonitw wyznaczono w niedzielę na godz. 13.30, w dzień powszedni na godz. 14. W każdą niedzielę będzie dodatkowa gonitwa ósma.

Liczny zjazd koni zapewniony. Oprócz tych koni, które są w Katowicach (ca 120), przybędą nowe konie, tembardziej, że Tow. zamierza przedłużyć sezon wycieczek w Poznaniu o 3 dni.

Porachunki osobiste zakończono zabójstwem

Z Krotoszyńska donosi (al): Na tle porachunków osobistych pobili się we wtorek 19 bm. wieczorem na drodze publicznej w Ochli, pow. Krotoszyń, Mikołajczyk Stanisław i Elis. Elis w swej zapalczywości, nie mogąc dać rady przeciwnikowi, wydobyl z kieszeni noż i uderzył nim Mikołajczyka w głowę. M. padł nieprzytomny na ziemię. Krótko po wypadku nieszczęśliwego odwieziono do szpitala w Krotoszyń, gdzie, niestety, zmarł, gdyż rana odniesiona w czasie bójkii była śmiertelna. Elisa natychmiast aresztowano. Równocześnie policja wszczęła dochodzenia.

Z POZNANSKIEGO

— * **BARCIN.** (Z życia Powst. i Wojaków). Na ostatnim miesięcznym zebraniu przedstawił prezes p. Pankowski wynik strzelania o mistrzostwo m. Barcina. które zdobył p. Stefan Wierchostawski. Po odczytaniu komunikatów postanowiono wziąć udział w uroczystości poświęcenia sztandaru niższych pracowników pocztowych w dniu 8 października.

— * **BUK.** (Wybryki awanturników). Z nastaniem pory jesienniej przyszedł okres zabaw nocnych. Niestety, czasy spokojnych i godziwych zabaw młodzieży, zdaje się, minęły bezpowrotnie. Dzisiaj zabawa bez bójkii nie może się odbyć. Duża część młodych ludzi musi być, chcąc się bawić, konieczną pijana, co pociąga za sobą przykre następstwa. Na ostatniej zabawie Tow. Chóru Kościelnego kilku osobników, chcąc bez zaproszeń wejść na salę, pobilo do krwi członków tegoż towarzystwa. Na zabawie zaś poborowych, odbywającej się w ub. sobotę, kilku pijanych młodzieńców wszczęło awanturę przy bufecie, poczem przenieśli się na teren ulicy i tam szklankami i butelkami, zabranymi z restauracji, mocno się poturbowali. W wyniku bójkii potrzebna była pomoc lekarska. Przywołany lekarz jednemu z awanturników zeszyć musiał przeciętą kuflem od piwa rękę. W ostatnim czasie bójkii zabawowe i uliczne mnożą się u nas w zastraszający sposób. Bolesny zaś jest fakt, że nieraz wywołują je synowie zacnych obywateli naszego miasta. Czas z tem skończyć.

— * **CZARNKÓW.** (Ucieczka poborowe go). W tych dniach umknął do Niemiec poborowy Georg Grams robotnik zatrudniony u p. Surmy restauratora, zam. przy rynku. Jest to już w krótkim czasie czwarty wypadek ucieczki przed obowiązkiem służby wojskowej.

— (Ćwiczenia). W sobotę i niedzielę odbędą się ćwiczenia i manewry na tere-

nie Czarnków — Wieleń, Biorą udział prawie wszystkie towarzystwa wojskowschowawcze.

— * **DAMASZŁAWEK.** (10-lecie Straży Pożarnej). Miejsce Ochocka Straż Pożarna obchodzi w niedzielę, 24. bm. 10-lecie istnienia.

(Za usunięcie tuczniaka). Rolnik Bała z pobliskiego Juńcowa usunął z pod węża egzekucyjnego tuczniaka, za co skazany został przez sąd grodzki w Zninie na 3-tygodnie aresztu.

(Kradzież). Nadzorca szosowy p. Jaskólski ze Skoków okradziony został ostatniej niedzieli na szkodę około 1300 zł. Dochodzenia w toku.

— * **GNIEZNO.** (Falszerze 10-złotówek przed sądem). W czwartek, 21 bm. przed sądem okręgowym w Gnieźnie toczyć się będzie sprawa karna przeciwko Janowi Bejmowiczowi z Poznania i rodzinie Pahlom z Gniezna o fabrykację 10-złotówek. Jak wiadomo, oskarżeni w nieruchomości Pahlów przy ulicy Witkowskiej urządzili nowoczesną fabryczkę monet. Byli właśnie zajęci przy odlewaniu, gdy policja wkroczyła i całe towarzystwo wraz z fabryczką przetransportowała do więzienia śledczego.

— * **GOSTYŃ.** (Naiwnych nie sieją.) Pod tym nagłówkiem ukazała się notatka w „Kurjerze Poznańskim” z dnia 12 bm. o tem że p. Józef Ratajczak z Gostynia przegrał w Poznaniu w karty 265 zł. Stwierdzamy, że nie chodzi tu o p. Józefa Ratajczaka, kupca, zamieszkałego przy ulicy Dworcowej — lecz o niejakiego Józefa Ratajczaka z zawodu stolarza, zamieszkałego w Gostyniu przy ulicy nad Kanią.

— * **JAROCIN.** (Kradzieże). Od pewnego już czasu grasuje w okolicy Kotlina dobrze zorganizowana nieuchwytna szajka, wyspecjalizowana w kradzieżach drobnych. W nocy z 15 na 16 bm. skradziono p. Sobczakowej Tekli z Kotlina kurczaki, następnego dnia skradziono z kurnika 5 kur na szkodę kierownika szkoły p. Daniejana Małeckiego w Wilczy, a p. Musiałkowskiego T. w Gąsiorowie dwa prosiaki.

— (Strzelanie żniwne). W niedzielę, dnia 17 bm. odbyło się strzelanie żniwne Bractwa Kurkowego w Jarocinie. Mistrzem strzelania żniwnego oraz królem jubileuszowym 250-lecia odsieczy wiedeńskiej został brat Ruszkiewicz Antoni, I rycerzem brat Piotrowski Władysław, II rycerzem brat Kowalczyk.

— * **MOGILNO.** (Obchód uroczystościowy). Komitet obchodu 250 rocznicy odsieczy pod Wiedniem urządził w ub. niedzielę w sali Domu Katolickiego obchód uroczystościowy, na który złożyło się nabożeństwo w kościele poklasztornym i wieczornica.

— (Zarząd okręgowy Młodych Polek przy pracy). Staraniem zarządu okręgowego Młodych Polek odbyło się w ognisku zebranie rady okręgowej. Udział w zebraniu wzięły prezeski i naczelniczki S. M. P. w liczbie 30 druchen. Zagalił patron okręgowy ks. Kubicki, poczem nastąpiło sprawozdanie kasowe. Następnie przystąpiono do uchwał które przyjęto jednomyślnie i zorganizowania okręgowej wystawy misyjnej w wielkim poście przyszłego roku.

— (Nagły zgon). W nocy na 16 bm. zmarł nagle na atak serca śp. Wiktor Radomski.

— (Nieszczęśliwy wypadek rowerzysty). Mistrz malarski p. Bronisław Seidler, wracając rowerem z Trzemeszna, wskutek pęknięcia widełek wpadł na przydrożne drzewo, odnosząc bardzo poważne rany na głowie i twarzy.

— * **NOWEMIASTO** n. Wartą. (250-lecie odsieczy Wiednia). W niedzielę, 17 b. m. obchodziło społeczeństwo tutejsze 250 rocznicę zwycięstwa króla Jana III Sobieskiego pod Wiedniem. Po nabożeństwie w kościele parafjalnym, które odprawił ks. prob. Jan Dybizański, przeszedł ulicami miasta pochod przy dźwiękach orkiestry Tow. Powstańców i Wojaków, poczem odbyła się w sali p. L. Szymankiewicza uroczysta akademja o bardzo urozmaiconym programie. Interesujące przemówienie okolicznościowe wygłosił kierownik szkoły p. Walenty Kędziński. Koło śpiewu „Halka” wykonało pod batutą p. Mieczysława Lisewskiego kilka pięknych utworów.

— (Plaga myszy polnych). Na polach tuł. okolicy pojawiły się w związku z wielkimi suszami zastraszające wprost ilości myszy, które niszcza w wielkiej ilości niewybraną dotychczas okopowizną. Dodać trzeba, że na okolicznych polach zabito ostatnio ca. 3 tys. myszy, a obecnie zakładać się będzie zatrutą pszenicę.

— * **ROGOŹNO.** (Likwidacja). Ostatnio zniesiono w naszym mieście Urząd Kontroli Skarbowej i przeniesiono go do Obornik.

— * **SREM.** (Osobiste). Kupiec p. Władysław Adamski (Rynek 8) prosi nas o zaznaczenie że z Władysławem Adamskim, umieszczonym w składzie komitetu honorowego uroczystości „strzeleckich” w Pecnie, oprócz imienia i nazwiska nie ma nic wspólnego.

— (Naiwność czy tupet?) „Sanacyjny” Związek Weteranów powstań narodowych 1914-19 r. wyłonił komitet sztabowy, który zasypał miasto i powiat szumem odezwaniami, domagając się datków na sztab. Jest to pewnego rodzaju polowanie na naiwność obywateli, które spotka się z odpowiednim przyjęciem.

— * **SRODA.** (Samobójstwo). Tut. policja ujęła za awantury uliczne umysłowo chorego, niejakiego Stan. Walczaka, 38-letniego handlarza gęsi z Koźmina i osadziła w areszcie, gdzie W. w nocy powiesił się.

— (Sesja sądu okręgowego). W ub. tygodniu na sesji sądu okręgowego w tut. sądzie grodzkim skazano niejakiego Stanisława Pagórskiego za zastrzelenie gospodarza Stańczyka w Starkówcu Piątkowskim na 3 lata więzienia.

— (Postrzelenie). W Uleju pod Srodą urzędnik gosp. Fechner postrzelił z fuzji 20-letniego Kaletę podczas rwania liści buraczanych. Kaletę ciężko ranego umieszczono w szpitalu.

— (Kreglarstwo). W wyniku rozgrywek kreglarzkiej sekcji kreglarzkiej przy Kl. Sp. „Pogoń” mistrzem na rok bieżący został senior p. Ignacy Nowak.

— * **SWARZĘDZ.** (Uroczystości rocznicy wiedeńskiej). Z okazji 250-tej rocznicy odsieczy pod Wiedniem odbyła się uroczysta Msza św. którą odprawił ks. patron Walkowiak. Piękne kazanie wygłosił ks. prob. St. Koźlik, kończąc słowami: „Niech nad światem Krzyż św. zapanuje”. Po mszy św. na rynku przemówił p. burm. T. Staniewski, poczem pochod, w którym uczestniczyły wszystkie towarzystwa, udał się na akademyję do hotelu Polskiego. Uroczystość zakończono odśpiewaniem „Roty” i „Jeszcze Polska”.

(Z życia S. M. P.) We wtorek, 19 bm. odbędzie się uroczyste zebranie S. M. P. w Strzelnicy o godz. 8-jej wiecz.

(Zebranie Kółek Rolniczych). 24. bm. odbędzie się okręgowe zebranie Kółek Rolniczych o godz. 12-jej w południe na sali p. M. Schleichtera (Rynek)

(Cyrk). Do naszego miasta przybył gościnnie cyrk „Metropol”.

(Otwarcie huty szkła). W najbliższych dniach nastąpi otwarcie nowoczesnie wybudowanej huty szkła w Antoninku pod Swarzędzem. Huta narazie wyrabiać będzie butelki do monopolu spirytusowego a na przyszłość projektowany będzie wyrób szkła do szyb i wyrób szkła kolorowych. Huta zatrudnia kilkadziesiąt bezrobotnych. Dyrektorem wuli jest p. Bol. Jakuszewski.

— * **ŚMIGIEL.** (Likwidacja). Z dniem 1 października br. zlikwidowany zostanie w Śmiglu Urząd Kontroli Skarbowej Urzędnicy kontroli p. Kaźmierczak przeniesiony został do Kościana, p. Majorek do Leszna, a insp. tegoż urzędu p. Hermann przechodzi w stan nieczynny.

(Kradzież). Nieznani sprawcy zakradli się do ogrodu p. Koleckiego w Koszanowie i skradli większą ilość owocu oraz psa podwórzowego

— * **WRZEŚNIA.** (Z gimnazjum). Na miejsce polonisty p. prof. Fabiana przybyła do tut. gimnazjum p. prof. Różewska z Chełmna. P. prof. Fabian, ogólnie lubiany i szanowany profesor, przeszedł do gimn. w Szamotułach.

— (Pożar). 14 bm. wybuchł wielki pożar w zagrodzie gosp. Wł. Przybylskiego w Psarach i zniszczył całe gospodarstwo. W dniu tym panował tak silny wiatr, że przenosił on iskry na dom sąsiada Rybackiego, który również spłonął.

— (Z Akcji Katolickiej). Staraniem A. K. wygłosi we Wrześni 10 października wykład o Rzymie ks. W. Koperski. Wykład ten będzie ilustrowany przezroczkami. Ks. Koperski przebywał dłuższy czas w Rzymie.

Z POMORZA

CHOJNICE. (Zmiany w Zakładzie Wychowawczym). W tut. Zakładzie Wychowawczym zaszły zmiany ogólne. Przeniesiony zostaje do Wejherowa dział wychowawczy z orkiestrą zakładową. Pozostają nadal wychowankowie karni Zakład Wychowawczy zamieniony będzie na dom poprawy dla młodzieży, dom pracy dla włościan i żebraków i na przytułek dla krajowo ubogich starców. Ks. dyr. Niklewski przeniesiony zostaje na równorzędne stanowisko do Zakładu Wychowawczego w Wejherowie. Jego następcą będzie o. Gasowski z Kaborowa. Dozorcy Zakładu otrzymali w związku z ostatnim buntem wychowanków broń palną i pałki gumowe (Włamanie do kiosków). Nieznani sprawcy włamali się do kiosków p. Borowskiego i p. Przytarskiej.

GRUZIADZ. (Pierwsza Komunja św.) Około 1500 dzieci tutejszych szkół powszechnych przystąpiło w niedzielę dnia 10 i 17 bm. po raz pierwszy do Stołu Pańskiego.

(Powrót z manewrów). Ub soboty powrócił cały tutejszy garnizon z tegorocznych manewrów jesiennych, które odbyły się w Borach Tucholskich. Mieszkańcy Gruziadza witali bardzo serdecznie powracające wojsko. Na ul. Wybickiego odbyła się defilada pułków, poczem wojsko odmaszerowało do koszar. Wojsko prezentowało się doskonale, co najlepiej świadczy o wytrzymałości żołnierza polskiego.

CHELMNO. (Śmierć we Wiśle). Ub niedzieli 23-letni krawiec Józef Pawski udał się w towarzystwie dwóch kolegów żagłową do Bienkówki. W chwili, gdy Pawski trzymał żagiel, wiatr zerwał linkę; straciwszy równowagę P. wpadł do wody i utonął. Koledzy jego będąc również zagrożeni, nie mogli mu przyjść z pomocą. Zwłok jego dotychczas nie zdołano odnaleźć. (x)

LIDZBARK. (Tragedja w lesie) Leśniczy państw. Bończyk z Klonowa i gajowy Wiśniewski napotkali pod Bryńskiem wóz braci Piórkowskich, którzy wzięli pochodzące z kradzieży leśnej drzewo debowe. Wezwani przez leśników, ażeby wrócili z drzewem na leśniczówkę, Piórkowski stawili opór i rzucili się na urzędników. Podczas szamotaniny się W. z młodszym P., upadli obaj na ziemię; w tej chwili wypaliła śrutem nabita strzelba gajowego a strzał ugodził P. w brzuch, raniąc go ciężko. Piórkowski zmarł w drodze do lekarza; osierocił on żonę i troje małoletnich dzieci. (x)

NOWE n. W. (Postrzelony przez policję) W czasie likwidowania awantury, powstałej w ciągu dnia na jednej z ulic miasta, został postrzelony w nogę przez policję robotnik Chyła Franciszek. (Wystawa L. O. P. P.). W czasie od 21—24 bm. odbędzie się na sali Domu Polskiego wystawa propagandowa L. O. P. P., urządzona przez komitet powiatowy wraz z kolem miejscowym L. O. P. P., przy współudziale komitetu wojewódzkiego. Wystawa obejmuje działy: przeciwegazowy, ratownictwa, lotnictwa i szybownictwa.

ŚWIECIE. (Akademje). Komitet powiatowy L. O. P. P. wraz z gimnazjalnym kolem L. O. P. P. urządził akademję ku czci śp. por. Żwirki i Wigury. Program wypełniły: koncert orkiestry gimnazjalnej, referat, poświęcony pamięci zmarłych bohaterów, referat sekr. Kom. pow. L. O. P. P., p. Rhonego o rozwoju i sukcesach lotnictwa polskiego, deklamacje i żywy obraz. Druga akademja, poprzedzona uroczystym nabożeństwem w kościele farnym, odprawionem przez ks. Zielińskiego, odbyła się ku czci 250 rocznicy zwycięstwa pod Wiedniem.

(Ojciec 25-ciorga dzieci). Zamieszkały w Świeciu od kilkadziesiąt lat Marceł Wilczarski poszczęśliwy się może niezwykle liczną rodziną. Osiągnął on pewnego rodzaju rekord, posiada bowiem aż 25 dzieci, z tego 14 płci męskiej, 11 płci żeńskiej. Najstarsze z dzieci liczy przeszło 40 lat, najmłodsze 4 lata. Część z tej pokaźnej liczby dzieci zmarła. Szczęśliwy ojciec jest dopiero po raz drugi żonaty.

(O postój pociągów pospiesznych). Przez skasowanie postoju pociągów pospiesznych na stacji węzłowej Terespol Pom., skąd rozchodzą się linie lokalne w kierunku Więcborka i Świecia, uniemożliwiono mieszkańcom miast Świecia i Chelma korzystania z komunikacji pociągów pospiesznych. Chcąc jechać pociągami pospiesznymi, trzeba jechać najpierw pociągami osobowymi do Laskowic, lub też aż do Bydgoszczy. Kiedy pierwotne starania czynników obu miast o przywrócenie postoju na wymienionej stacji pozostały bez skutku, podjęte zostały nowe starania w tym kierunku, które oby przyniosły pożądaną zmianę.

(Dur brzuszny). W ostatnich dniach stwierdzono szereg wypadków zachorowań na dur brzuszny. Wypadki takie zanotowano w Świeciu i Nowem.

TCZEW. (Skazanie świętokradcy). Sąd okręgowy w Chojnicach na sesji wyjazdowej w Tczewie skazał 40-letniego Kazimierza Urbaniaka bez stałego miejsca zamieszkania na 1 rok ciężkiego więzienia za usiłowane świętokradztwo i rozbicie w dniu 4 czerwca r. b. skarbonki z ofiarami w kościele św. Józefa w Tczewie. Rozprawie przewodniczył prezes Sądu okręgowego.

(Za rabunek w biały dzień) Swego czasu pisaliśmy o zuchwałym napadzie bezrobotnych na pociąg węglowy na Prądnicę w pobliżu Tczewa, w którym to napadzie wzięło udział około 40 bezrobotnych.

Misjonarze bydgoscy budują największą i najwspanialszą w Polsce świątynię

Z Bydgoszczy donosi (zb):

Nie bacząc na czasy kryzysowe i na coraz to bardziej skąpe wpływy z groszowych ofiar parafjan, bydgoscy księża Misjonarze wytrwale prowadzą budowę swojego kościoła św. Wincentego a Paulo. A kościół to wielki, który po wykończeniu będzie największą świątynią w Polsce, mogąca pomieścić kilkanaście tysięcy wiernych w swoich potężnych murach.

Rozpoczęta niespełna przed dziesięciu laty budowa posuwa się stopniowo naprzód. Już od kilku lat czynne jest gimnazjum i bursa, umieszczone w gmachu frontowym, mającym powyżej 100 metrów długości. Tam też znalazły pomieszczenie biura parafjalne, lokale dla organizacji i towarzystw oraz mieszkania dla budowniczych świątyni — księża Misjonarzy. Od kilku lat także czynny jest kościół prowizoryczny, przybudowany do wyniosłych murów prezbiterium, w którym dla wysłuchania mszy św. zbiera się może za każdym razem około 3000 osób.

Dużo kłopotów i pieniędzy kosztowały fundamenty pod wielką rotundę z kopułą, która sięgać ma w górę na wysokość 53 metrów. Trzeba było bowiem dawać głębokie i obszerne utwierdzenia betonowe ze względu na trudne warunki terenu, mającego pod cienką warstwą piaszczystej gleby kilkumetrowy podkład gliny, rozmiękającej w porze wilgotnej a pękającej w czas osuszenia. Gdy wreszcie fundamenty stanęły, trzeba było im dać czas dłuższy na stwardnienie i osadzenie się, aby potem nie ustąpiły pod naporem olbrzymiego ciężaru kopuły. Przez parę lat przerwy w budowie zbierano z mrowczą wytrwalo-

ścią grosz do grosza, ofiarę do ofiary i wreszcie w drugiej połowie 1931 r. rozpoczęto wznoszenie murów rotundy kościelnej.

Dzisiaj te mury, jak również sklepienia łukowe, są już na wykończeniu i spodziewać się należy, że jeszcze w roku bieżącym staną całkowicie. Wedle planu cichych, a wytrwałych budowniczych rok przyszły ma być rokiem wysiłków nad budową samej kopuły.

Dla zbudowania kopuły potrzeba około 9000 dwudziestometrowych belek na szkielet i 12.000 m. desek na oszalowanie, wreszcie 2 zgórą pociągów cementu.

Aby pokryć koszt zakupu potrzebnych materiałów, robociznę, potrzeba jeszcze ogromnych sum. W pierwszej fazie budowy świątyni księża Misjonarze otrzymywali poważne zasiłki od Polonii amerykańskiej. Panujący w St. Zjednoczonych kryzys, ograniczył dopływ funduszy z Ameryki nieomal do zera i cały ciężar budowy spada dzisiaj na barki tych kilku cichych budowniczych, którzy niechętni są wszelkiej na ich rzecz reklamy i nieśmiało tylko od czasu do czasu apelują do ofiarności publicznej.

Społeczeństwo jednak bydgoskie, widząc i doceniając zbożną pracę księży Misjonarzy, ofiarnie śpieszy z daniną na budowę wspaniałej świątyni. Jesteśmy przekonani że ofiarności swej nie poskąpi i nadal dopoty aż wielki ten Dom Boży stanie w całej swej okazałości i majestacie.

Budowa kościoła św. Wincentego a Paulo nie wyczerpuje jeszcze twórczej energii wytrwałych budowniczych. W ciszy, bez rozgłosu kończą oni inne swo-

je dzieła budowlane. Na zagospodarowanym już obszernym cmentarzu parafji Bielawki wystawili dużą, piękną w prostocie swej architektury kaplicę z grobowcami w podziemiach i z czterema pomieszczeniami bocznymi dla grobów rodzinnych. Kaplica już jest pokryta dachem, a obecnie przystąpiono do pokrycia blachą miedzianą sygnaturki. Wykończenie wewnętrzne kaplicy szybkim krokiem postępuje naprzód i niewątpliwie na uroczystości zaduszkowe kaplica oddana będzie do użytku publicznego. O rozmiarach kaplicy świadczy chociażby to, że w jej podziemiach będzie mogło znaleźć pomieszczenie około 180 trumien.

Z BYDGOSZCZY

Nowy dar dla Biblioteki. Dyrekcja Biblioteki Miejskiej w Bydgoszczy składa publicznie podziękowanie znakomitemu pisarzowi Adamowi Grzymałemu-Siedleckiemu i jego małżonce za nowe dary, ofiarowane tej instytucji. Państwo Siedleccy oddali bibliotecze ze swoich zbiorów 114 autografów rozmaitych znanych literatów, powieściopisarzy i poetów polskich oraz ponad 30 rękopisów: Perzyńskiego, Kazimierza Przerwy-Tetmajera, Rostworowskiego (rękopis „Miłosierdzia”), Weyssenhoffa, Miłszewskiego, Micińskiego, Konopnickiej, Rydla, Kiedrzyńskiego, Zapolskiej (rękopis „Kobiety bez skazy”) oraz szereg innych.

Zebranie Stronnictwa Narodowego w Solcu. W ubiegłą sobotę w Solcu Kujawskim odbyło się zebranie organizacyjne Stronnictwa Narodowego, na które przybył z Bydgoszczy sekretarz okręgowy p. Czarniecki, Zarząd koła sołeckiego ukonstytuował się, jak następuje: prezes — Ignacy Meyza, wiceprezes — Baranowski, sekretarz — Kuliński, skarbnik — Wiśniewski, ławnicy — Chęciński i Karzewski.

Sekcja Papiernicza Zw. Kupców postanowiła wziąć liczny udział w kongresie kupców, w niedzielę w Toruniu, oraz w wyznaczonym na ten sam dzień w stolicy Pomorza zjeździe kupców branży piśmiennopapierniczej. Sekcja wystąpi na zjeździe z memorjałem, krytykującym tworzenie sklepików szkolnych i zmuszanie dzieci do kupowania materiałów szkolnych w uprzywilejowanych firmach.

W ręce żydowskie. Wielki skład przy ul. Gdańskiej 11, zajmowany doniedawna przez firmę konfekcyjną męską Roman Lewandowski, po likwidacji tej firmy pod naciskiem śrubby podatkowej i dzisiejszych stosunków, przejęła firma „Wolwort”, która ma podobno zamiar uszczęśliwić Bydgoszczan podobnym rodzajem towarów, jak to miało miejsce w Poznaniu, Katowicach i t. d.

Z życia Powstańców. Najstarsze gniazdo bydgoskie Powstańców i Wojaków „Macierz” urządziło konkurs strzelecki o mistrzostwo gniazda na własnej strzelnicy w Ludwikowie. Mistrzostwo zdobył pan Brzyski, tytuł podmistrzów pp. Wolski i Kałamaja. Poza tem nagrody otrzymali pp. Kikiel, Gonia, Miński, Górecki, Winiecki, Rychlewski i Sadecki. W nadchodzącą niedzielę konkurs strzelecki organizuje Tow. Powstańców i Wojaków Wilczak-Okołe.

Rok więzienia za postrzelenie. Na ławie oskarżonych sądu okręgowego zasiadł Erwin Hildman, obywatel gdański, były urzędnik tartaków w Fordonie. Właściciel tartaku wobec zastój, powierzył Hildmanowi funkcję pilnującego tartaku przed złodziejami i dał mu do dyspozycji rewolwer. W zimie Hildman strzelił kilkakrotnie do przechodzących w pobliżu tartaku 3 mężczyzn i zranił jednego z nich w twarz, łopatkę i nogę. Przewód sądowy nie wykazał potrzeby dawania strzałów ani złej woli ze strony przechodzących. Wobec tego na wniosek prokuratora sąd wymierzył Hildmanowi karę 1 roku więzienia, uzależniając wypuszczenie na wolność od złożenia kaucji w sumie 5000 zł.

Dyżury aptek: Od 18 — 24 września apteka Centralna (ul. Gdańska) i apteka Pod Lwem na Okolu.

Cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Bydgoszczy

w dniu 21 9 1933 r.

Warunek: handlowy hurt, ład wag. dost. bież. za 100 kg. w złotych:

Ceny tranzakcyjne: żyto 40 tonn par. Bydgoszcz 14,50—14,75; owies 15 tonn par. Bydgoszcz 14,20.

Ceny orientacyjne: żyto 14,50—14,75; pszenica 19,75—20,25; owies 13,75—14,00; groch Wiktr. 21,50—23,50; groch Folgera 24,00—26,00; siano nadnoteckie luzem 3,50—4,00.

Reszta notowań bez zmiany.

Ogólne usposobienie spokojne. Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 540 tonn, pszenicy 50 tonn jęczmienia przem 52,5 tonn, owsa 23 tonn, maki pszennej 144 tonn, żytniej 20 tonn otrąb żytnich 7,5 tonn, otrąb pszennych 12,5 tonn, grochu Wiktr 385 tonn, Folgera 203 tonn, polnego 33,5 tonn, rzepaku 30 tonn, cykorji 2,9 tonn.

Proch wyrabiał fałszywe 5-złotówki

Sąd wymierzył mu za to 3 lata więzienia

Przed sądem okręgowym w Poznaniu toczył się dnia 20. bm. ciekawy proces przeciwko fałszerzom monet 5-złotowych Janowi Prochowi i żonie jego Wiktorji z Poznania oraz niej. Wunderlichowej Felicji, Różańskiej Kazimierze i Grzelakowej Stefanji, oskarżonym pierwsza o dostarczenie i dwie następne o puszczenie w obieg otrzymanych od W. fałszywych monet 10-złotowych w czasie „Święta Morza” w Gdyni. Obie sprawy połączone były w jedną, gdyż zachodziło przypuszczenie, że puszczone fałszywe monety pochodziły z fabryki Procha.

Na rozprawie udowodniono w zupełności winę oskarżonego Procha Ja-

na, który przyznał się, że pieniądze nauczył się podrabiać z książki traktującej o chemji, którą miał jego syn Jan, chodzący do szkoły wydziałowej, i zasądono go na 3 lata więzienia oraz utratę praw obywatelskich na przeciąg lat 5. Również stwierdzona została wina Wunderlichowej, której sąd podyktował tak samo 3 lata więzienia i wina Różańskiej, którą skazano na 1 rok więzienia z zawieszeniem na lat 5. Pozostałe oskarżone sąd uwolnił z braku dowodów winy. Dość należy, że Wunderlichowa jest już kilkakrotnie karana, w tem także za puszczenie w obieg fałszywych pieniędzy na 2 lata.

Epilog tego rabunku znalazł się na wokandzie sądu okręgowego w Starogardzie, który zasądził głównego prowodyrą na 1 rok więzienia i utraty praw obywatelskich na 5 lat, a dalsi oskarżeni Trojanowski i Heibuch z Tczewa skazani zostali każdy na 2 tygodnie aresztu.

TORUŃ. (Wyłowienie zwłok ofiary katastrofy kajakowej). Donosiliśmy już o tragicznej przejażdżce kajakami po Wiśle przy świetle księżycy Alfonsa Kanta z Podgórze i Bronisławy Olesińskiej z Nieszawy, przybyłej do Podgórze w odwiedziny do swego ojca-rybaka, pracującego na Wiśle. Oboje młodzi ludzie wyjechali kajakami na Wisłę późnym wieczorem i już więcej nie wrócili. Nazajutrz znaleziono na brzegu pusty kajak. Po młodej parze wszelki ślad zaginął. Przypuszczano, że zginęli oni w nurtach Wisły. Przypuszczenie to potwierdziło się, bowiem w piątek, 15 bm. z Wisły wyłowiono zwłoki Alfonsa Kanta. Przeprowadzona sekcja zwłok nie wykazała jakichkolwiek śladów śmierci gwałtownej, zadanej przez inną osobę. Nie zachodzi więc tu ani zbrodnia ani samobójstwo, lecz najprawdopodobniej nieszcześliwy wypadek. Zwłok towarzyski Kanta dotychczas nie znaleziono.

(Powrót pułku z manewrów). Do Torunia powrócił z manewrów w okolicach Brodnicy stacjonowany tu 63 p. p. Miasto Toruń zgotowało swoim „dzieciom” gorące przyjęcie. Na placu Teatralnym powitał pułk wiceprezydent miasta p. Bała, wręczając dowódcy medal pamiątkowy 700-lecia miasta. Pułk wkroczył do miasta wśród okrzyków ludności „Niech żyją!” i zarzucony został deszczem kwiatów.

TUCHOLA. (Wież kościelna zagrożona przez pożar). W Śliwicach, w pow. tucholskim, wybuchł pożar w stodole rolnika Szewdy. Płomienie niebawem przeniosły się na sąsiednie zabudowania, grożąc zniszczeniem całej niemal, gęsto za-

budowanej wsi rolniczo-rzemieślniczej. Dzięki szybkiej akcji ratunkowej straży pożarnej zdołano pożar ująć. Spalili się: stodoła p. Szewdy, dom, stajnia i stodoła p. Lorbieckiego, dom i chlew p. Muchowskiego, chlew i stodoła p. Faji i chlew p. Szezygła. Część zabudowań nie była ubezpieczona, szkody są bardzo poważne. Przyczyny pożaru narazie nie ustalono.

Z ŁODZI

Tymczasowa komisja organizacyjna giełdy mięsnej w Łodzi, działająca na prawach Rady Giełdowej, wydała zgodnie z zarządzeniem min. p. i h. ostatnio szereg zarządzeń, zmierzających do racjonalnego zorganizowania rynku mięsnego w Łodzi, tudzież rynku trzody rzeźnej.

Złagodzenie zatargu w przemyśle pończoszniczym. Jak podawaliśmy, w przemyśle pończoszniczym zamknięto 70 proc. zakładów, by zapobiec nadmiernej produkcji. Interwencja związków robotniczych w min. opieki społecznej odniosła skutek, albowiem jak nas informują, zakłady pończosznicze na terenie Łodzi i okręgu w większości zostały już na nowo uruchomione.

Trup samobójcy na torze. Na torze między stacjami Łódź i Zgierz rzucił się pod pociąg jakiś mężczyzna, ponosząc śmierć na miejscu. Dochodzenia policji ustaliły, że samobójcą jest Julian Górski, zamieszkały w Łodzi przy ul. Zawiszy 43. Przyczyny samobójstwa nie ustalono.

Komisja rewizyjna w Kasie Chorych. Ostatnio komisja rewizyjna w łódzkiej kasie chorych przeprowadziła szczegółowe kontrole i stwierdziła niezmierną wysokość kosztów administracyjnych, przyczem w protokole zaznaczyła, że w chwili wprowadzenia nowego systemu, polegającego na tem, iż lekarze zaangażowani będą jako urzędnicy kasy chorych, koszty administracyjne wzrosną jeszcze. Stwierdzono również pewne niedokładności.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

KAROL SZYMANOWSKI MA LAT PIĘCDZIESIĄT

Urodzony 21 września 1883 roku w Tymoszwówce na Ukrainie, kończy dzisiaj Karol Szymanowski pięćdziesiąt lat życia.

Stanowisko jego w muzyce polskiej jest od samego początku wysunięte znacznie. Należy on do tego zastępu ludzi twórczych w tym czy w innym zakresie, który stanowią przednią straż kultury polskiej. Jeżeli idzie o hierarchję w zakresie samej muzyki, to imię Szymanowskiego dystansuje tak dalece wszystko, co się na tem polu dzieje — chociaż twórczość współczesna nasza jest dość ożywiona — że trudno ustawić go na czele jakiegokolwiek kierunku; zanim się po nim dojdzie do następnego przedstawiciela, wszelkie nici się rwą i ślady znikają. Dystans ten stanowią w jego muzyce: wysoki poziom twórczy, wzmagany głęboką kulturą osobistą i zaostrzoną samokrytyką, oraz wysoka wiedza i poziom techniczny, kształcony na wzorach dyscypliny klasycznej.

Ta surowość wymagań w stosunku do samego siebie i umiejętność formowania najbardziej astralnych, a tak dla jego wyobraźni charakterystycznych wizji (Jachimecki) według konkretnych wzorów klasycznych (sonaty, fugi, warjacje) jest w twórczości Szymanowskiego momentem najbardziej godnym uwagi, oddalającym go od wszystkich współczesnych w sposób kategoryczny, a zbliżającym tak wyraźnie do Chopina, Naciska, jak Szymanowski kładzie w swej twórczości od samego początku na staranność strony techniczno-formalnej jest znamieniem dla niego. Nie zadawalnia go to, co sam w młodości swojemu siłami w technice kompozycyjnej zdobył (a zdobył tyle, że niejedną uważałby to już za tytuł do sławy i nieśmiertelności), ale postanawia przystąpić do systematycznej pracy szkolnej nad kontrpunktem i formami. Mając w tece „Dziewięć preludjów” op. 1, pieśni do słów Tetmajera op. 2, Etiudy op. 4, słynną pieśń „Święty Boże” do słów Kasprowicza, wreszcie większość warjacji h-moll (przerobionych i uzupełnionych później) przystąpił w r. 1903 do nauki kontrpunktu u Zygmunta Noskowskiego. Wiadomo, że Noskowski bardzo wysoko cenil Szymanowskiego, widząc w nim wielkiego polifonistę (w przeciwstawieniu do Rózyckiego jako harmonisty, kolorysty). Praca w klasie postępowała niezmiernie szybko. W krótkim czasie przedstawił Szymanowski warjacje b-moll op. 8, które otrzymały I nagrodę na konkursie we Lwowie, choć autor bardzo niechętnie je na konkurs posyłał. Sonata na skrzypce i fortepian op. 9 pisana jest w tym samym czasie, ale na własną rękę. W utworze tym Szymanowski, aczkolwiek sam skrzypiec nie zna, intuicyjnie wykazuje znakomite wyczucie i własne oryginalne traktowanie instrumentu. Wykończono w tym właśnie czasie warjacje otrzymały op. nr. 10 i zamknięte zostały, podobnie jak pierwsza sonata fortepianowa — fuga.

Zaznajamianie się na koncertach z ówczesną moderną: Straussem, Mahlerem, Debussy'm, Rimskim-Korsakowem a także dziełami Wagnera i Czajkowskiego, zaostriło w Szymanowskim pragnienie wiedzy i chęć rozszerzenia jej własnymi siłami. Od tego czasu, t. j. od r. 1904, zaczął pracować samodzielnie.

Szeroki, bystry i subtelny umysł młodego twórcy interesował się zjawiskami literackimi w różnej mierze co i ruchem muzycznym. Zaznajomienie się z przejętymi mistyką utworami Tadeusza Micińskiego było dla Szymanowskiego przeżyciem głębokim i dla jego twórczości decydującym na długi okres czasu. Następuje — jak już wspomnieliśmy według Jachimeckiego — „australnienie” jego inwencji muzycznej, działającej poza sferą bezpośrednią wpływów Micińskiego. Do słów tego poety powstały cykle pieśni op. 11 i op. 20.

W uwerturze koncertowej (1904) op. 12 G-dur, pozostaje Szymanowski pod silnym wpływem Straussa zarówno w formie jak i instrumentacji. Op. 13 stanowią pieśni ze słynną „Kolysanką Dzieciątka Jezus” i „Zulejką”. Po nich następuje Fantazja op. 14 o wirtuozyjnym charakterze listzowskim. Napisała po pewnym czasie Pierwsza Symfonia f-moll op. 15, przeładowana i zamknięta, ma w twórczości Szymanowskiego tylko historyczne znaczenie. W 1908 r. powstaje cykl pieśni do słów różnych poetów niemieckich (op. 17).

W pieśniach tych znać wpływy Regera (przesadny chromatyzm) i Straussa. Op. 18 stanowi pieśń Pentesilei z „Achilleis” Wyspiańskiego.

Punktami szczytnymi okresu przedwojennego twórczości Szymanowskiego są: druga Symfonia B-dur, op. 19 i druga Sonata na fortepian A-dur op. 21. Dzieła te, o klasycznych kształtach sonatowych, powstały jakby na przekór nastrojom ówczesnym, głoszącym upadek form klasycznych. Szymanowski apoteozuje w tych utworach formę sonaty, warjacji i fugi, przeciwstawiając się śmiało zmienności modnych haseł.

W przerwach pomiędzy większymi formami Szymanowski pisze z upodobaniem pieśni. Teraz znów, pomiędzy drugą symfonią a operą „Hagith” powstają dwa cykle pieśni, mianowicie: „Barwne Pieśni” op. 22 i „Pieśni miłosne Hafisa” op. 24. „Barwne Pieśni” pisane są znów do tekstów niemieckich, co miało na celu względy praktyczne, ponieważ tylko w Niemczech i Austrii można było wówczas liczyć na popularność estradową. W „Pieśniach Hafisa” przesyconych gorącym erotyzmem, nie stosuje kompozytor stylizacji orientalnej (choć operuje perskimi tematami poetyckimi), lecz dochodzi do celu drogami wytkniętymi raczej przez Wagnera („Tristan”). Pieśni te zostały później zinstrumentowane a nawet zainscenizowane w operze warszawskiej. Należy wspomnieć jeszcze z tego okresu o popisowym i ciekawym konstrukcyjnie Romansie na skrzypce i fortepian op. 24.

Dawno też snuł Szymanowski plany napisania opery. Chodziło tylko o odpowiednie libretto. Dramat wiedeńskiego poety Dörmanna p. t. „Hagith” zainteresował Szymanowskiego. Zainteresowanie to łatwo zrozumieć, jeżeli temat „Hagith” porówna się z głosnami naonczas (1912-13) operami Straussa „Salome” i „Elektra”. To też Strauss zaciążył i nad „Hagith” tem bardziej, że Szymanowski na terenie sceny był pełnym nowicjuszem. Pomimo bogactwa inwencji i starannego wykonania, opera ta nie utrzymała się długo na scenie warszawskiej, gdzie ją wystawiono w r. 1922.

Przełomowy rok 1914 zastał Szymanowskiego z tym oto imponującym dorobkiem artystycznym, z jego młodzieńcą, rozległymi planami i dążeniami. Po pobycie dłuższym w Wiedniu, podróżny do Włoch, Sycylii, Afryce północnej itd. wraca Szymanowski na początek wojny do rodzinnej Tymoszwówki (Ukraina) i pracuje nad kompozycją. Po przejściach, wywołanych wojną i rewolucją, przedostaje się wraz z rodziną w r. 1919 do Warszawy, gdzie na kilku koncertach daje poznać swój dorobek z czasu wojny (utwory skrzypcowe i wokalne). Nowy okres swej twórczości zaczyna Szymanowski trzecią Symfonią, dziełem pośrednim pomiędzy kantatą a symfonią, pisaniem na wzór wielkich form Mahlera. Solo tenorowe i chór mistyczny śpiewają tekst „Pieśni o nocy” poety wschodniego Rumi'ego.

Brawurowo-wirtuozowskie Nokturn i Tarantella na skrzypce z fortianem wskazują na zainteresowanie się muzyką hiszpańską. Faktura skrzypcowa w tym utworze jest zadziwiająco bogata i kunsztowna, a rozwija się w dalszym ciągu w następnym cyklu p. t. „Mity”, utworach bardzo popularnych na wielkich estradach światowych. Programową muzykę kontynuuje Szymanowski w dalszych cyklach jak „Metopy” i „Maski” na fortepian, op. 29 i 34. Koncert skrzypcowy op. 35 (1915-16) jest utworem najwięcej może grywanym z pośród większych dzieł Szymanowskiego. Pozornie jest to muzyka „czysta”, jednak wtaimnieni twierdzą, że ilustruje ona poezję Micińskiego „Noc majowa”. W ten sposób koncert skrzypcowy należałby do cyklu programowych utworów razem z „Mitami”, „Metopami” i „Maskami”. Z programowością zrywa dopiero Szymanowski w trzeciej Sonacie fortepianowej op. 36 i w etiudach, oczywiście. W przerwie pomiędzy koncertem skrzypcowym a kwartetem pierwszym powstaje znów szereg pieśni: „Pieśni księżniczki”, „Pieśni Muezlina Szalonego” i in. Kunsztowność linii wokalne i wymagania techniczne (koloratura) Szymanowskiego przypominają stopień wymagań z okresu bel canta. Poziomem i zwieszłością polifonicznej faktury celuje kwartet smyczkowy op. 37 ze słynnym finałem-fugą, gdzie każdy instrument gra w innej

ŻYCIE KULTURALNE

OBRAZY NASZYCH BIBLIJOFILÓW

Poznańskie Towarzystwo Biblijofilów Polskich odbędzie nadzwyczajne walne zebranie. Zostało onowołane na dzień 3 października (najbliższy wtorek) do sali Towarzystwa Przyjaciół Nauk, ul. Mielżyńskiego 26-27, parter. Początek o godz. 20. Na porządku dziennym wybór nowego Zarządu. W razie braku kompletu odbędzie się drugie walne zebranie, a to bez względu na ilość obecnych, o godz. 20,30.

MUZYKA

Bankructwo opery w Buenos Ayres. Teatr Colon w Buenos Ayres, gdzie odbywają się słynne sezony opery włoskiej, miał przez miasto wyznaczony budżet 800.000 pesos (prawie dwa miliony złotych) na pokrycie deficytu w sezonie obecnym, mającym trwać do końca października. Temi dniami komisja zarządzająca oświadczyła, że miasto musi dopłacić jeszcze 750.000 złotych. Miasto odmówiło. Komisja podała się do dymisji. Zamianowano komisarza, muzyka Palmę, który oświadczył, że sezonu do końca doprowadzić nie można z powodu olbrzymiego i rosnącego deficytu. Wybitni śpiewacy włoscy, którzy pobierali tam obfite honoraria, odczuwają boleśnie brak takiego rynku zbytu.

LITERATURA

„Literatury Leningrad”, nowe pismo literackie, zaczęło wychodzić w Leningradzie. W liczbie współpracowników znajdują się m. in. Zoszczenko i Czukowski.

Od Wiednia pod Parkany. W ostatnim zeszytce „Ilustracji Polskiej” znajdujemy zakończenie nader interesującego reportażu o odsieczy wiedeńskiej pt. „Od Wiednia pod Parkany”. Skreślone świetnym piórem pisaną, ukrywającą się pod pseudonimem Szyna, przynosi bardzo ciekawy materiał obyczajowy i historyczny. Ostatni odcinek reportażu przynosi opis wypadków, rozegranych po bitwie wiedeńskiej. Znajdujemy tu mało znane, a bardzo ciekawe i charakterystyczne szczegóły jak np. wiadomość o trzech zabranych do niewoli pokojowcach wielkiego wezyra, którzy jako młodzi chłopcy zostali zagarnięci przez Turków z Polski — byli to Pochojski z Wołynia, Skalka i Podolski. Dalej o kazaniu, jakie wygłosił kaznodzieja kościoła św. Szczepana, o spotkaniu króla z cesarzem. W dalszym ciągu opowiada reportaż o potyczce pod Parkanami, w której Jan III o mało życia nie postradał; wreszcie o bitwie, która zrekompensowała drobną porażkę i przyniosła wielką klęskę Turkom. Cały reportaż ilustrowany jest wielką ilością nader ciekawych rycin, fotografiami zabytków i pamiątek. Stanowi on piękny, o nieprzemijającej wartości hold, złożony pamięci wielkiego króla w pamiętną rocznicę. (tk)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Pierwsza polska komedia rysunkowa na filmie. Ze Lwowa donosi nam (wł. p.): W swoim czasie sygnalizowaliśmy już powstanie we Lwowie Klubu Filmowego „Awangarda”, który postawił sobie za cel propagandę filmu artystycznego oraz zebranie jego w szerokiach masach społeczeństwa. Poza klub popiera twórczość własną członków, finansując realizację krótkometrażowych filmów awangardowych. Ostatnio została zrealizowana przy pomocy Klubu pierwsza w Polsce komedia rysunkowa tego samego gatunku co komedia Fleishera z Micky Mouse. Autorem jej jest malarz lwowski, Jan Jarosz Komedja ta, w formie dodatku filmowego, przedstawia przygodę małego gнома Puka. Będzie ona wyświetlana na ekranach całej Polski w jesieni b. r.

VARIA

„Te z trzeciego piętra”. Smutne obrazy z życia dziewcząt ulicznych kreśli p. Hanna Mirska w wydanej pod powyższym tytułem książeczce. Autorka przez dwa lata prowadziła pracę społeczną, w szpitalu wśród chorych, nieszczęśliwych dziewcząt, nosząc im pociechę i otuchę. Mając możność zbliżenia się do nich i poznania, odkryła wiele tajemnic ich życia, drogi, które je sprowadziły do upadku. Pouczającą książeczkę poprzedziła wstępem znaną społeczniczką, p. Kazimira Berkanówna.

tonacji (c, es, fis, a) a temat przypomina fugato z piątej symfonji Beethovena. W szeregu tym nie można pominąć opracowania trzech Kaprysów skrzypcowych Paganiniego, którym Szymanowski dał samodzielny i interesujący podkład fortepianowy.

Na tem zamykałby się drugi okres twórczości Szymanowskiego.

Trzeci okres otwiera opera (druga) „Król Roger”, napisana już wtedy, kiedy wystawiono w Warszawie „Hagith”. Premiera „Rogera” odbyła się w r. 1926 i wywołała swym przepychem muzycznym i scenicznym duże poruszenie. Po „Rogerze”, który był okresem sam dla siebie, Szymanowski skłania się wyraźnie do tematów, które nazywają niektórzy „lechickimi”. Powstają wtedy (nie bez wpływów

Z NASZYCH REGJONÓW

WYSEPKA LITEWSKA W POLSKIM WILNIE

Wilno, 18 września.

Na Antokolu, pod murem czwartym, w siedzibie litewskiego stowarzyszenia „Rytas” ulokowało się Litewskie Towarzystwo Naukowe. Siedzibę ma ciasną. Trudno w niej rozmieścić spore zbiory biblioteczne i muzealne. Sama biblioteka obejmuje ponad trzydzieści tysięcy tomów, a mieści m. in. cenny zbiór starych litewskich perjo-dyków o 2000 pozycji. Niektóre z przechowywanych w tym zbiorze oryginalów są białymi krukami, najstarszy pochodzi z 1832 roku. Wśród książek również znajdują się rzadkie okaz-y. Jest tu na przykład „Postilla”, czyli zbiór kazań w języku litewskim napisanych przez pastora Bretkuna, wydana w Królewcem w roku 1591. Tekst drukowany jest gotykiem, a książka oprawna w pergamin z Tory żydowskiej. Drugi taki zbiór, „Postilla”, Daukszy, również w języku litewskim, ale z polską przedmową, wyszła z drukarni Akademii Wileńskiej w r. 1599.

W suterrenach domu, w kufkach i pakach, czekają na lepsze czasy i na rozłożenie w świetle dziennem zbiory muzealne. Są to okazy numizmatyczne, etnograficzne, archeologiczne, a nawet paleontologiczne, jak np. kości mamuta. Spoczywają w skrzyniach zabytki z różnych epok aż po kamienną: toporki, bransolety, naczyńka gliniane, ozdoby, zbiory monet, wyroby z drzewa, posagi, krzyże przyrodzone, tak charakterystyczne dla Wileńszczyzny, różne przedmioty codziennego użytku, stare portrety, obrazy, broń, zbroje z epoki krzyżackiej i wiele innych ciekawych okazów. Zbiory etnograficzne obejmują około 7000 pozycji: ubiory ludowe, kilimy, makaty. Bogaty jest zbiór numizmatów.

Niema środków, aby te kolekcje do oglądania uprzedzić. Litewskie Towarzystwo Naukowe ma skromne fundusze, znajduje się bowiem w Wilnie, gdzie odsetek ludności litewskiej jest jak wiadomo znikomym, a temsamem na ofiarność publiczną trudno liczyć w szerszym zakresie. Litwini kowien-scy mało, jak się zdaje, wagi przywiązują do pracy Towarzystwa, aby je wydatnie poparli.

Istnieje ono już ćwierć wieku, myśl zaś założenia go rzucił dr. Bassanowicz (Bassanovicus) zasłużony niemało dla kultury litewskiej jeszcze przed pół wiekiem, mianowicie w r. 1882, zamierzając swój projekt w piśmie „Lietuviskoji Ceitunga” wychodzącej w Prusiech wschodniej. Lecz myśl zaczęła się realizować nieprędzej, niż w r. 1905 tj. gdy zwolnił nieco ucisk rosyjski, który Litwinów i ich dążenia dotykał równie jak Polaków. Zawiązano komitet organizacyjny, po dwuletniej pracy zaistniało Towarzystwo Naukowe, mając na czele dr. Bassanowicza. Do zarządu należał dzisiejszy prezydent Litwy p. Smetona, który był księgarzem w Wilnie. Zebrania zarządu często odbywały się w jego domu.

Księgozbiór liczył zrazu tylko 900 tomów, inne kolekcje także były niewielkie. W miarę jak rosły, zaczęto szukać coraz większego lokalu i oparto się na koniec, w r. 1932, w obecnym. Na wybudowanie własnego domu niema pieniędzy, gdyż Towarzystwo liczy zaledwie siedemdziesięciu kilku członków, płacących po sześć złotych rocznie. Zebrany zaś przed wojną fundusz został w części obrócony na zakupno placu, w części przepadł w bankach rosyjskich. Na czele Towarzystwa stoi obecnie dr. Szyksznis, nad zbiorami i biblioteką czuwa p. Watajtis. Towarzystwo wydaje pismo naukowe „Lietuvin Tauta”, którego dotąd ukazało się 14 roczników. W. Z.

Strawińskiego i Bartoka) obok „Słowni” do tekstów Tuwima, mazurki, oberek, polonez, pieśni kurpiowskie w opracowaniu na chór, na solowy głos i na skrzypce. Z większych dzieł przenikające „Stabat Mater”, żywiołowi „Harnasie” i czwarta Symfonia. Na marginesie tego kierunku pisze Szymanowski „Veni Creator” do słów Wyspiańskiego na chór, orkiestrę i głos solowy, oraz drugi kwartet smyczkowy. Ostatnio ukończył drugi Koncert skrzypcowy i Litanję na chór głos solowy i orkiestrę. Są to utwory, o których wiemy tylko ze słyszenia.

Okres piąty ma Szymanowski przed sobą, będąc dziś w pełni sił i nasilenia twórczego.

Stanisław Wiechowicz.
Poznań.

Przed premierą

(Generalna próba „Milczącej sily“).

Gmach teatralny, nieoświetlony zewnątrz, czarny jest i milczący. Rzadkie tylko cienie przesuwają się przez podwórce ku bocznym wejściom. Dziś Teatr Polski nieczynny. Ale to nie znaczy, że nieczynni są artyści i personel teatralny. Wprost przeciwnie! Wewnątrz gmachu robota wrę gorętsza, niż w zwykły dzień pracy. Dziś generalna próba prapremjery nowej sztuki Marji Morozowicz - Szczepkowskiej pt. „Milcząca sily“. Przy takim niezwykłym ewenemencie nie może zabraknąć przedstawicieli prasy.

Honory gospodarzy domu czynią w teatrze nowi dyrektorzy. Dziś właśnie przejęli teatr w swe władanie i z tego powodu w dyrektorskim gabinecie, gdzie czekamy na rozpoczęcie próby jest kwietnie i oświetlone. Na premierę przyjechała p. Morozowicz-Szczepkowska. Przeżywa przedpremierową treść.

— Naprawdę mam „pietra“ jak to wypadnie. Chociaż oddałam swe dzieci w świetne, niezawodne ręce...

Właśnie wchodzi do pokoju p. Stanisława Wysocka. Już gotowa do wyjścia na scenę. Ibsenowska postać, we wdowim stroju, w czarnym welonie; niesamowicie błyszczące na bladej twarzy oczy.

— Pani Wysocka gra jedną z głównych ról. Gra także p. Zofja Grabowska, dobrze z lat dawniejszych znana Poznaniowi artystka.

— Kiedy pani napisała „Milcząca sily“? — pyta ktoś z obecnych.

— Zaraz po „Sprawie Moniki“, to znaczy prawie przed dwoma laty. Po sukcesie „Moniki“ zaraz zasiadłam do następnej sztuki.

— A czy „Sprawa Moniki“ grana jest jeszcze?

— O, tak! Wprawdzie zespół, który objeżdżał z nią po Polsce, skończył już występy, ale teraz właśnie sztukę tłumaczy się na różne języki i gra po całym świecie. Niedługo odbędzie się premiera francuska w Paryżu, gdzie główną rolę gra Rosjanka, Baranowska. Bardzo dobry zespół wystawia ją też w Nowym Jorku. Zakupili angielskie tłumaczenie na całe Stany Zjednoczone i Anglię. Mam wielką ochotę przejechać się na tę premierę, bo nie byłam jeszcze w Ameryce.

Rozmowa przerywa się na podroże i a propos podróży na Poznań.

— Przyjechałam do Poznania po wielu latach. W czasie ostatniego mego pobytu byli tu jeszcze Niemcy. Teraz Poznań zmienił się nie do poznania. — Przecież tutaj skończyłam swą karierę sceniczną. Tu właśnie, w Teatrze Polskim. Pamięta pan, panie dyrektorze — zwraca się autorka do dyr. Boelkego — przecież razem przyjechaliśmy tu z Krakowa. Tylko jaj wyszłam zamaż i rzucijam scenę, aby teraz znów do niej

powrócić ale już jako autorka scenicznej.

— Podobno pisze pani również scenariusze filmowe?

— Napisałam. Film jest już na ukończeniu. Teraz kończę powieść.

Dzwonki na korytarzach brzmią już od kilku minut. Dyr. Boelke zaprasza na widownię, zawiadamiając, że próba rozpoczyna się za chwilę. Półcieniem korytarzy wchodzimy na słabo oświetloną salę. Za chwilę się zacznie, ale w ostatniej chwili jeszcze coś trzeba poprawić, dodać, ująć.

P. Zofja Modrzewska, reżyserka sztuki, ma, zdaje się, niemniejszą treść od autorki. Jest przecież niejako współautorką przedstawienia, które po prapremjerze poznańskiej pójdzie od nas na całą Polskę. Treść to, zapewne, zbyteczna. P. Modrzewska ma już za sobą dwie świetne inscenizacje sztuk p. Morozowicz - Szczepkowskiej — „Sprawy Moniki“ i „Dziewcząt w mundurkach“.

Wciśnięci w fotele, obserwujemy milcząco tajemnicze przygotowania. Czy któremu z widzów teatralnych przejdzie na przedstawieniu przez myśl, jaką poważną kwestję, dla wrażenia, które odbiera, jest fakt, czy niebieskie światło będzie padało z rampy, czy z widowni, czy będzie oświetlony „lejj“ (kto wie co to jest?), czy też głębi sceny? A tu — wszystko to już było zresztą wcześniej przemyślane kilka razy — w ostatniej chwili tyle z tem jeszcze ambarasu.

Reżyserka dyskutuje jeszcze z dekoratorem, p. Szpingierem, wysłuchuje rad, rozważa, wydaje ostatnie decyzje.

— Proszę zapalić reflektor od strony miasta. Resztę zgasić. To jest koniec pierwszego aktu, kiedy wchodzi pani Wysocka. Dobrze! Teraz jeszcze spróbujmy, jak pani Grabowska zapala światło. A teraz boy gasi, urzędniczki wychodzą i gaszą lampy.

Na scenie rozgrywa się dziwne scenki. Każdy z aktorów, oczekujących „cywilnie“ na rozpoczęcie próby, wezwany, przeistacza się momentalnie w graną postać, wykonuje należące do roli ruchy, mówi ostatnią „kwestję“ i gasi lub zapala lampę. Mój Boże, co się to trzeba napracować i nagłowić, żeby na przedstawieniu wszystko szło, ot, sobie poprostu, swobodnie, gładko.

Wreszcie — gotowe.

— Proszę opuścić kurtynę! Zaczynamy! Kurtyna!

Dalszy ciąg należy już do jutrzejszej recenzji. T. KRASZ.

Wyjaśnienie.

— Panie profesorze, czym są właściwie idjoci? Czy to też ludzie?
— Oczywiście, tacy sami jak ja lub pani. (Tit-Bits)

Laureatka konkursu tańca o sztucznej nodze

Nie zdarzyło się dotąd jeszcze, by tancerka o nodze drewnianej zdobyła pierwszą nagrodę w konkursie tańca. Świeżo taki wypadek wydarzył się w Rumunji, w Timiszvára, gdzie pomimo, że liczne pary tancerzy, biorące udział w konkursie posiadały kończyny w zupełnym porządku, pierwszą nagrodę przyznano pewnej studentce z Bukaresztu, której kilka lat temu z powodu wypadku tramwajowego, musiano amputować nogę. Jury konkursu jednomyślnie przyznało, że studentka o sztucznej nodze, wdziękami i elastycznością ruchów przewyższała znacznie innych konkurentów. S. F.

Jan Kiepura w filmie „Zdobycie Cię muszę“.

Glandia Cleves partnerka Kiepury w ostatnim filmie.

Palmolive Shampoo jest nowym środkiem do mycia głowy, wyrabianym z czystych i łagodnych olejków roślinnych. Dlatego tak dokładnie myje naskórek głowy zupełnie go nie drażniąc. Naskórek staje się idealnie czysty i biały, a włosy miękkie i puszyste. Prosimy przekonać się jeszcze dziś, że Palmolive Shampoo jest takim dobrodziejstwem dla włosów dla całej rodziny. Podwójne opakowanie za 40 gr. Colgate Palmolive Sp. z o.o., Warszawa

PALMOLIVE SHAMPOO

40 gr.

Wyrób polski.

ng 5 522

Nowe działo przeciw samolotom

We Francji skonstruowano ostatnio dalekonośną i szybkostrzelną armatę, specjalnie dostosowaną do ostrzeliwania aeroplanów. „Armatka“ ta waży 1250 kg. i strzela niewielkimi nabojami kalibru 37 mm. Nabój taki o wadze 250 gr. posiada początkową szybkość 875 mtr. na sekundę, co pozwala mu wzniesić się na wysokość 7200 mtr. Nowe działo oddaje 120 strzałów na minutę i może zasypać huraganem naboju przestrzeń, przez którą powinien przelecieć nieprzyjacielski samolot. Zdaniem specjalistów, armata ta stanie się niezbędnym, jeżeli nie głównym elementem w walce powietrznej. Sieć tego rodzaju dział rozmieszczona na drodze przelotu nieprzyjacielskiej eskadry utrudni bardzo znacznie jej zadanie.

Turyści.

— Cóż to za czarujący kraj, ta Holandia! Kupiliśmy śliczny młynek.
— Wiatrak, czy młyn wodny?
— Nieee..., młynek do kawy.

W Roku Świątecznym

na resztę kosztów budowy Pomnika Najśw. Serca P. Jezusa w Poznaniu ofiarowali do dnia 5. 9. 1933.

303		1251 2p
5. 9. 33	wybrano ze skarbo-	
64.24	ny przy Pomniku	
5.-	Jarzębska, Poznań	
2.-	Wlkp. Centr. Żelaza, Poz.	
5.-	A. Mitkiewiczowa, Cho-	
2.-	rzów	
10.-	H. Zgoll, Czerwonka	
10.-	A. Szewczykowa, Dziedzice	
10.-	J. i J. Prochaskowie, Cho-	
5.-	dorów	
5.-	L. Kozłowska, Lwów	
2.-	Z. Pożniak, Lwów	
2.-	J. S. Bielski, Lwów	
1.-	Fr. Kamiński, Lwów	
2.-	T. Wiśniewska, Lwów	
5.-	S. S. Miłosierdzia, Lwów	
5.-	T. Gniot, Różanna	
2.-	B. Walczak, Różanna	
1.-	A. Cysewski, Różanna	
1.-	L. Kołodziej, Różanna	
1.-	P. Haida, Różanna	
1.-	Grochnaliński, Różanna	
0.50	Stefanowski, Różanna	
0.20	Pająkowski, Różanna	
1.-	Reniakiewicz, Różanna	
1.-	A. Żurkowska, Pionki ze-	
2.-	brane:	
1.-	A. Żurkowska	
1.-	J. Obidzińska	
1.-	K. Wrześniak	
2.-	R. Żuliński	
1.-	K. Oraczewski	
2.-	A. Romanowiczowa	
1.-	A. Bieliska	
1.-	M. Bojanowska	
1.-	B. Krzyżyński	
-50	Wł. Mazur	
1.-	J. Kosowski	
1.-	J. Chmielewski	
1.50	M. Zaplatyński	
1.-	H. Okulska	
1.-	J. Jarczyński	
1.-	E. Wolnicki	
1.-	J. Mucha	
razem:	20.-	
1.-	St. Kowalski, Puławy	
5.-	M. Gryczówna, Welnowiec	
25.-	Dyr. J. Woźnicki, Poz.	
1.-	„ Malecha	-10
1.-	„ Szyszczynski	-10
1.-	„ Kołodziej	-10
1.-	plut. Urbaniak	-10
1.-	sierz. „ Kolodziej	-10
1.-	st. „ Stasik	-10
1.-	sierz. Wilczyński	-10
razem:	37.50	
2.-	Marja Weberowa, Koby-	
10.-	lica	
10.-	Fr. Brykańska, Białystok	
1.-	St. Busłowska, Białystok	
3.-	Rodz. Michałowiczów, Ka-	
5.-	liz	
5.-	Cech Szewski, Kościan	
5.-	Fr. Stróżyk, Kościan	
5.-	W. Leraczykowie, Oborniki	
6.-	L. Kaźmierczakowa, Mie-	
-50	dzychód	
-50	A. Florkowska, Chelmska	
-50	zebr.: Gumliński	
-50	Śliwiński	
-50	Zierka	
-50	Ratkowski	
-20	Zieliński	
-20	Lipiński	
-20	Piórkowski	
-20	Fremkówna	
-20	Zeitz	
-20	Koczorski	
-20	Brzycki	
-20	Falkiewicz	
-20	Zamor	
-20	Zacharek	
-20	Szczepański	
-20	Nipocki	
-20	Januszewski	
-20	Krzywdziński	
-20	Pokorski	
-20	Fladrowski	
-20	Dąbrowski	
-20	Wendorfówna	
-20	Wysocki	
-20	Sindzińska	
-20	Wilaszek	
-20	Florkowska	
razem:	0.70	
1.-	plut. Staszewski	
1.-	sierz. Eter	

Konto P. K. O. nr. 207 470. — Sekretariat św. Marcin 69, m. 17.

Jan Kiepura śpiewa w „Słońcu“ specjalnie dla naszych Czytelników

w wielkim filmie reżyserji Joe May'a pod tyt.: „Zdobycie Cię muszę“!!!

Trzy popularne przedstawienia dla naszych Czytelników w „Słońcu“!

Wydawnictwo nasze przygotowało nową niespodziankę dla swych Czytelników. Tym razem będzie to niezwykła atrakcja. Oto wydawnictwo nasze zakupiło w dyrekcji „Słońca“ 3 przedstawienia przebojowego filmu Jana Kiepury p. t.: „Zdobycie Cię muszę“, który od 15 dni stanowi największą atrakcję naszego miasta.

Przedstawienia te odbędą się wyłącznie dla Czytelników naszego pisma tylko 3 razy a to:

w sobotę, 23 września o godzinie 3 po południu,
w niedzielę, 24 września o godzinie 1 po południu,
w niedzielę, 24 września o godzinie 3 po południu.

Geny biletów niebawem niższe: Cały parter 75 groszy, cały balkon 1 zł. Przedstawienia te ani reklamy ani zachęty nie potrzebują!

W ciągu ostatnich 14 dni przeszło 50.000 widzów podziwiała w „Słońcu“ czarujący, przebojowy film naszego Kiepury, który w obrazie tym śpiewa dwie cudne piosenki: „Signorina“, „Ninon uśmiechnij się“ a ponadto wielką arję z opery „Aida“ i prześliczną pieśń religijną „Ave Maria“.

Niewątpliwie wszyscy Czytelnicy naszego pisma skorzystają z tej wyjątkowej okazji i podążą do „Słońca“ na te przedstawienia!

Ze względu na spodziewane przepelnienie uprasza się o wcześniejsze nabywanie biletów, od piątku w firmie S. Kałamański — Plac Wolności 6 — wyłącznie za oddaniem poniższego kuponu.

Kupon „Kurjera Poznańskiego“ do kina „SŁOŃCE“

Oddawca niniejszego kuponu otrzyma 2 bilety w cenie

Cały Parter 75 groszy
Cały Balkon 1 złoty

na film Jana Kiepury p. t.: „Zdobycie Cię muszę“

Kupon niniejszy ważny jest:
w sobotę, 23 września o godz. 3 po poł.
w niedzielę, 24 września o godz. 1 po poł.
w niedzielę, 24 września o godz. 3 po poł.

Ostatni akt i czarna kawa

(Od specjalnego wysłannika „Kurjera Poznańskiego“)

Wiedeń, we wrześniu.

Ostatnim aktem uroczystości z okazji odsieczy wiedeńskiej była naprawdę podniosła akademja w sali „Grosser Musikvereinsaal“, w obecności dyplomacji, ministrów, kanclerza Dollfussa i innych znakomitości. Zebranie prześwietne, sala kapiąca złotem, stroje — i nastroje — uroczyste. Między frakami przewijają się błękitne, przedwojenne mundury generalskie: słowem, coś jak Wiedeń na amerykańskiej taśmie filmowej.

Z telegraficznych doniesień znany jest przebieg tej pięknej demonstracji przyjazdnej na gruncie wiedeńskim, jak i treść przemówień, szczególnie zaś brzmienie ciepłych, a naprawdę ludzkich i godnych słów J. E. ks. kardynała-prymasa Hlonda.

Ale poza pięknymi słowami i poza obrazami bohaterskiej przeszłości jeden moment wyczuwało się tak samo tutaj, jak i podczas wszystkich innych austriackich obchodów, przemówień i uroczystości tych dni: istnienie zimnej, nienawistnej ściany granicznej na północy, bolesna bliskość rasowa, a obcość ducha z bratem nie-bratem niemieckim.

W teatrze, w sali koncertowej, czy wreszcie podczas narodowej manifestacji: nastrój, jeżeli jest, wisi w powietrzu, i ani go można zważyć, ani nazwać słowami, ani stworzyć sztucznie, ani uchwycić. Aż nagle sentymentalna iza zaperli się w oczach sąsiadki, albo, przeciwnie zerwie się burza oklasków, niby iskra elektryczna, regulująca napięcie.

Oto trzeci i ostatni z mówców, prof. Halecki z Warszawy, mówi mniej więcej tak: Austrija była za czasów Sobieskiego owym pośrednikiem, owem medium, gdzie się równoważyły i wzajemnie poznawały wpływy wschodu i zachodu Europy. Ale poza tem reprezentowała Austrija i to, co w niemieckości było zawsze najlepszego: nie dumę, odpychając zimno i dufne przekonanie o własnej wyższości, lecz uprzedzającą gotowość do wspólnej pracy nad dziełem wielkiej, europejskiej kultury.

Był to jedyny moment, gdzie nieco zblazowani dyplomaci, generałowie w błękitnych mundurach, poważni panowie we frakach, nawet urzędniczo-dłonie pań przerwały mówcy żywiołowymi, długotrwałymi oklaskami.

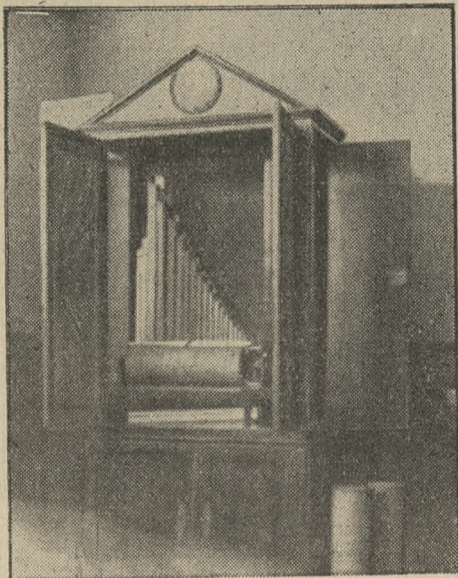
To jest nastrój dzisiejszej Austrii. Akademja transmitowana była przez radio wiedeńskie, przez silną stację na wzgórzu Bisamberg, którą widzieliśmy poprzedniego dnia jak na dłoni z wieży na Kahlenbergu, po tamtej stronie Dunaju. Fale radiowe roznosiły słowa po całej Europie. Ilu Niemców, słuchających audycji, zarumieniło się wówczas ze wstydu?

Filiżanka kawy po męczących uroczystościach jest rzeczą pożądaną i godziwą. Cóż dopiero w Wiedniu, gdzie kawa jest dobra, a kawiarnie duże i małe, luksusowe i skromne, spotyka się na każdym kroku. Przecież Wiedeń jest ojczyzną kawiarni. Ojczyzną — owszem. Ale kto jest ojcem?

Tak się dziwnie składa, że jubileusz pierwszej kawiarni wiedeńskiej i jej „ojca“ łączy się i z uroczystościami odsieczy wiedeńskiej, i z królem Janem, i wogóle z nami, Polakami. Któż bowiem nie słyszał o bohaterskim i spryt-

nym „Turku“ Kulczyckim? Nie zapomnieli o nim Wiedeńczycy i w rocznicę odsieczy, która jest i jego rocznicą, urządzili mu skromniutką, choć sympatyczną wystawę w ramach wspaniałych, rozległych i mimo kryzysu wielce ożywionych targów wiedeńskich. Zamknięcie targów zbiegło się z przybyciem wycieczek polskich, ale mimo to wątpię, czy ktokolwiek z Polaków wybrał się na ową wystawę, albo choćby wiedział o jej istnieniu.

Czem dla Targów Poznańskich „wieża górnośląska“, tem dla Wiedeńskich Targów jest t. zw. Rotunda, gigantyczna naprawdę budowla, pozostawiająca

Samogrające organki, niegdyś należące do urzędzenia kawiarni wiedeńskiej, na wystawie Kulczyckiego na targach wiedeńskich.

stała z wystawy światowej w końcu ub. wieku. W jednym z działów Rotundy zmontowano kawiarnię wystawową, a przed nią, w dwóch stoiskach i wzdłuż długiej ściany, zawieszono fotografiami i sztychami, mieściła się wystawa, której patronował Kulczycki.

Niewiele tego było: urządzenie kawiarni wiedeńskiej sprzed półtora wieku, kilka krzeseł i stołów, raczej podobnych do mieszkalnego pokoju mieszczkańskiego. W rogu szafka ze sprytnie pomyślanymi, mechanicznymi organkami, które dziś jeszcze ciekawym głosem a nienagannie wygrywają miłe melodyjki, ściągając mnóstwo ciekawych do stoiska. Dalej leżą w gablotkach dokumenty: spisy koncesyj, wydawanych dla wiedeńskich „Caffesieder“ za czasów cesarzowej Marii Teresy. Wreszcie o Kulczyckim: sztych, pokazujący go w jego, pierwszej w Wiedniu, kawiarni. Dalej obraz, malowany na rodzaju blaszanej tarczy, a pokazujący scenę, gdy cesarz Leopold po powrocie do oszobotzonego Wiednia, klęczącemu przed nim Kulczyckiemu wręcza dyplom cesarski, wzajemian za bohaterstwo nadający mu prawo korzystania z ogromnych zapasów kawy, pozostawionych w obozie przez uciekających Turków, i założenia pierwszej kawiarni w mieście. Wreszcie najstarszy portret, ściemniany, pokazujący Kulczyckiego w stroju tureckim. U dołu malarz umieścił treściwy opis czynu Kulczyckiego:

In dieser Kleidung und also bewaffnet gieng er aus Wienn den 7. Augusti durch das Türkische Lager bisser zu Herzo. Durch. auf Lothrin kommt und brachte von dar die erwuenschte Kundschaft den 17. dito A. 1687. Georg Frantz Kolttschisch gewesen Dollmetsch bei der Oriental. Comm. Dieser ware der erst Caffe Sieder im Wienn.

Małe przyczyny pociągają za sobą duże skutki. Wiedeń onego czasu był u końca sił, wygłodniały, zbombardowany, i wiadomo, że myślno już poważnie o możliwości poddania się Turkom i otwarcia im bram miasta. Kulczycki w stroju tureckim, nucąc piosenki, które z wędrowek na Dalekim Wschodzie pamiętał, przekradł się przez obóz turecki i po dziesięciu dniach, nie bacząc na niebezpieczeństwo schwywania i strasznej śmierci, powrócił do oblężonego miasta, aby zawiadomić obrońców, że Lotaryńczyk spotkał się już z królem polskim, że nadsięgają hufce skrzydlatych rycerzy, że odsiecz pewna i bliska. O powrocie Kulczyckiego dano znać nadsięgającym wojskom, rozpalając ogień na galerji wieży św. Stefana. W obrońców Wiednia wstąpił nowy duch. O poddaniu się nie było mowy.

Kto wie, czy wiadomość, przyniesiona przez śmiałka, nie trafiła właśnie w ów moment psychologiczny, który mógł być zmienić dzieje tej części Europy?

Między licznymi przyczynkami, które gazety wiedeńskie przyniosły z okazji rocznicy, utkwiła mi w pamięci notatka pod tytułem:

„Tylko Prusy powstrzymały się od odsieczy Wiednia“.

Autor przytaczał pismo ówczesnego kurfürsta brandenburskiego Wilhelma, który pisał, że „obecnie nie może stawić tylu ludzi, gdyż przedewszystkiem musi dbać o ratunek i bezpieczeństwo własnego domu. Dla dobra kilku miejscowości, które i tak są zgubione, i których ponowne odebranie nie ma obecnie żadnych widoków powodzenia, narazić na zgubę Ren i całe państwo, takie żądanie musi się wydawać wręcz dziwne...“

Wskutek takiego stanowiska miłego Wilhelma — wywodzi autor artykułu — doszło do tego, że wśród wojsk Rzeszy niemieckiej pod Wiedniem nie było ani jednego z członków pruskiego domu panującego, ani też jednego choćby oddziału pruskiej siły zbrojnej!

O, bestjo pruska, przy różnych ogniach próbowałaś piec swoją niecność! Wiedeń w gruzach, czy parlament, obłany benzyną, to tylko etapy w drodze do panowania lepszej, wyższej rasy... A. KAWCZYŃSKI.

„Normandie“ największy okręt świata

W dokach Saint-Nazaire buduje się obecnie największy, najbardziej luksusowy parowiec transatlantyczny świata, „Normandie“, którego rozmiary przekroczy znacznie wszystko co istniało dotychczas w tej dziedzinie, nie wyłączając takich olbrzymów jak „Majestic“, „Lewiatan“ itp. „Normandja“, budująca się na zlecenie „Generalnej Kompanji Transatlantycznej“, kursować będzie między Hawrem a Nowym Jorkiem. Budowę jej rozpoczęto w październiku 1932 r., ma ona być ukończona na jesień roku przyszłego. Będzie to największy i najszybszy okręt. Będzie on miał 75 000 tonn pojemności, podczas gdy „Majestic“ liczy 56 000 t., a „Lewiatan“ (dawny „Vaterland“) 49 000 t. Odległość między Hawrem a Nowym Jorkiem przebywać będzie „Normandja“ w 4½ dniach, zamiast dotychczasowych 6—7. Długość jej wynosić będzie 312 metrów, szerokość 36,

Zdrój Mieszczkański?

dz 1 332

wysokość 32. Szerokość ta odpowiada szerokości Champs-Elysees, długość równa się odległości od Placu Madelaine do obelisku na Placu de la Concorde. Koszty budowy „Normandji“ obliczone są na 750 milionów franków, włączając w to pożyczkę w kwocie 300 milionów, udzieloną przez państwo.

Okręt zaopatrzone będzie w turbiny elektryczne o ogólnej mocy 160 000 H P. Chyżość jego wyniesie 30 węzłów t. zn 54 kilometrów na godzinę, co odpowiada dobrej szybkości automobilu na szosie. „Normandja“ obliczona jest na pomieszczenie 3500 pasażerów, w czem 2 200 podróżnych i 1 320 osób załogi. Będzie ona miała 530 kabin luksusowych w cenie 230 dolarów za przejazd. Bilet I klasy kosztować będzie 210 dolarów, a w klasie turystycznej 116 dolarów, czyli o sześć dolarów więcej, niż cena pobierana obecnie. A zatem, placąc o sześć dolarów więcej, jechać się będzie o dwa dni krócej do Ameryki... Ponadto „Normandja“ tem się różni od innych okrętów, że posiadać będzie swój własny teatr z własną trupą.

Usiłowana kradzież... lokomotywy

Nocnym stróżom, pełniącym służbę na dworcu kolejowym w Bremie, wydarzył się ostatnio niesamowity wypadek: miast pospolitego „szczura“ dworcowego, polującego na okradanie wagonu towarowego, wysledzili złodzieja, zamierzającego wykraść parowóz, stojący pod parą w pobliżu głównego dworca.

Dozorca w toku nocnej służby zauważył osobnika podejrzanie się zachowującego, który się walał w pobliżu parowozowni dworcowej. Zblienił się stróżujących spłoszył nieznajomego, który, korzystając z ciemności, ulotnił się bez śladu. Przekonani, że osobnik ów powróci raz jeszcze, dozorca ustawił się na uboczu i czekał na dalszy bieg wypadków. Po niedługim czasie osobnik zjawił się ponownie, zbliżył się do lokomotywy i wskoczył na stopień, zamierzając puścić parowóz w ruch. Przytrzymany i zaprowadzony na komisariat, — 18-letni mechanik z pobliskiego miasteczka Zewen — oświadczył że chciał skraść lokomotywę, by pojechać „na gapę“ do rodzinnego miasta. S. F.

Soczewka, która zniekształca

Jeden z najwybitniejszych angielskich fotografów filmowych Ponting, który towarzyszył sławnemu podróżnikowi Scottowi w jego wyprawie do bieguna południowego, na ostatnim posiedzeniu Królewskiego Towarzystwa Fotograficznego w Londynie, zademonstrował specjalnie skonstruowaną soczewkę, która stosownie do jej nastawienia karykaturuje stopniowo objekty, znajdujące się w stanie spokoju lub w ruchu. Wynalazca przedstawił także drugą soczewkę, która umożliwia wykonanie z zwykłej fotografii rozmaitych zdjęć, dowolnie zniekształcających oryginał. W i P

TEATRY Z Teatru Nowego

Dzisiaj, w czwartek po raz ostatni niezwykle wesola komedia K. Wroczyńskiego „Kobiety i interesy“ z występem gościnnym świetnej artystki scen stołecznych Marji Gella. Kapi-talny humor, przezbawna i pełna dowcipu treść, oraz doskonała gra wszystkich artystów, oto walory tego przedstawienia, budzącego na widowni niebywale gorące przyjęcie i huragan oklasków.

Grupa wycieczkowiczów polskich na stokach parku w Schoenbrunnie. W głębi pałac cesarski, panorama Wiednia oraz, na horyzoncie po lewej, sylwetka Kahlenbergu i Leopoldsbęrgu.

Jak fryz na klasycznej budowli wygląda ta znieruchomiła na chwilę grupa tancererek słynnej szkoły tańca Malgorzaty Morris, podczas prób w jednej z miejscowości nadmorskich Anglii.

Z „Różowej Kukułki“

Trzy publiczne przedstawienia „Kukułki“ w zeszłym tygodniu zainaugurowały wspaniale jesienią sezon tej wysoce artystycznej imprezy. Poświęcimy im kilka słów w jutrzejszym numerze. Nowy program na tydzień biegnący nosi tytuł: „Muza muze w muzeum“, (w związku ze zjazdem muzeologów w Poznaniu) obejmie trzy przedstawienia, które odbędą się w piątek, dnia 22-go, sobotę 23-go, i niedzielę 24-go bm. o godz. 22.00 w Cukierni Józwiaka, plac Wolności 8. — Wstęp bez zaproszeń.

RADJO

Piątek, dnia 22 września 1933 r.
Poznań (335 m) godz. 12.25 (Warszawa); godz. 13.03 płyty gramof.; godz. 14.00 notowania giełdy; godz. 17.45 referat miejskiego komitetu wych. fiz.; godz. 18.00 kwadrans Tow. Krajoznawczego; godz. 18.15 (W); godzina 19.35 program teatr. pozn. i Radiostacji; godz. 19.40 (W); godz. 19.58 sygnał czasu; godz. 20.00 — 22.00 koncert symfoniczny z Warszawy; godz. 22.00 sygnał czasu — kom.; godz. 22.15 płyty.

Warszawa (1412 m) godz. 7.00 audycja poranna; godz. 12.05 muzyka lekka z płyt; godz. 12.33 komunikat meteorol.; godzina 14.55 muzyka z płyt i komunikaty; godz. 16.00 koncert popularny z Ciechocinka; godzina 17.00 „Przegląd wydawnictw“; godz. 17.15 muzyka wokalna instrumentalna i lekka z płyt; godz. 18.15 odczyt z cyklu „Polska współczesna“; godz. 18.35 utwory jazzowe; godz. 19.40 „Na widnokręgu“; godzina 20.00 koncert symf.; godz. 22.00 muzyka taneczna; godz. 22.25 wiadomości sportowe; godz. 22.40 d. c. muzyki tanecznej.

Programy zagraniczne: Paryż (1724 m) 20.00 „Romeo i Julia“ op. Gounoda z opery paryskiej; **Motela** (1348 m) i **Sztokholm** 1950 tr. z Paryża; **Wiedeń** (518 m) 19.15 koncert popularny; **Praga** (488 m) 20.25 kwartet smyczkowy Ondricka, 21.00 koncert orkiestry; **Ryga** (525 m) 19.05 koncert symfoniczny; **Rzym** (441 m) 20.15 koncert życzeń; **Beromuenster** (459 m) 20.00 tr. koncertu z Londynu; **Bukareszt** (394 m) 20.00 „Poławiacze nerek“ op. Bizeta; **Mediolan** (331 m) 20.15 koncert symfoniczny; **Paryż** (328 m) 20.30 „Bonsor Voisin“ i „Paille d'Avoine“ dwie op. komiczne w 1 akcie.

27 Loteria Państwowa

(Nieurzędowa).

W dwunastym dniu ciągnięcia 5 klasy, wygrane padły na numery następujące:

75.000 zł na nr.: 33687.
 20.000 zł na nr.: 28222.
 15.000 zł na nr.: 107641.
 10.000 zł na nr.: 83371.

Po 5.000 zł na nr.: 17003 71129.

Po 2.000 zł na nr.: 9401 9817 10306 22853 30509 41049 50192 77161 82193 104401 109501 113717 116856 129156 131358 138030.

Po 1.000 zł na nr.: 7332 12993 18696 26535 29547 30825 34290 34945 35652 35866 36367 38464 46450 51698 56238 60783 64410 69479 70200 71225 76394 76504 77353 78046 83328 86894 96894 99208 112156 116125 121480 121984 122782 124676 124944 125567 126800 127692 130187 130815 132028 137184 138166 141133 142359 142862 146188.

Po 250 zł na nr.: 101 31 434 655 62 690 1055 286 428 95 610 38 735 54 57 981 2087 145 57 232 364 466 84 99 575 663 878 80 93 3036 86 147 431 546 684 750 85 978 4081 156 280 512 58 687 961 5090 97 578 772 91 894 932 6032 288 313 84 531 663 869 974 7106 12 51 89 370 429 642 62 736 829 950 60 84 8065 291 440 731 954 9021 78 396 552 89 647 94 702 10103 55 88 212 13 383 423 70 526 40 87 779 11090 640 899 901 12011 19 266 347 92 450 972 13018 355 430 66 558 62 614 39 703 56 97 847 14031 50 135 262 349 50 616 726 29 81 828 32 999 15266 580 608 20 38 839 50 70 16003 66 121 271 91 391 492 569 628 70 832 17076 81 162 316 86 571 84 623 72 778 815 32 47 18102 25 386 441 692 755 93 854 55 79 96 19100 448 641 81 788 918 63 20013 55 239 46 72 320 497 531 617 712 950 93 21207 250 438 613 35 51 937 53 22036 129 66 380 87

548 675 703 23 84 831 56 88 23298 373 625 41 766 860 97 24017 47 83 240 97 346 88 509 767 808 20 940 92 25065 75 132 35 40 257 85 428 573 80 642 65 98 729 887 955 26175 251 95 379 528 63 624 703 94 927 27277 87 454 56 66 603 852 55 28021 167 92 260 410 603 36 82 755 949 29132 78 356 578 678 741 70 802 39 979 91 30061 320 513 662 92 824 929 31087 121 83 316 24 29 400 87 529 620 866 68 32021 68 81 195 252 67 345 413 510 828 55 33061 204 24 45 369 528 630 44 56 715 804 20 26 961 34057 66 161 201 343 55 661 750 66 817 971 35032 90 216 367 634 716 83 870 97 930 36063 107 218 26 30 7 562 84 715 36 870 92 913 36 37005 54 95 138 65 457 97 554 82 662 63 839 82 921 51.

38006 105 232 494 593 97 717 861 903 39083 298 705 46 64 40024 115 40 379 516 48 67 659 95 714 936 76 41141 219 362 550 873 42044 85 340 42 469 517 98 658 60 782 881 967 43061 109 35 54 67 259 64 308 400 52 515 655 98 322 57 965 66 44063 193 431 92 699 763 90 91 982 45008 13 19 44 114 74 251 439 581 94 612 35 72 720 905 87 46101 293 304 56 456 559 608 37 714 33 79 893 47096 104 201 69 346 408 578 876 89 989 48129 91 226 489 527 47 610 31 724 61 49209 62 478 646 802 6 50118 55 202 57 408 40 547 754 935 79 51157 272 73 437 517 3 59 601 730 57 79 985 52015 21 58 236 443 79 552 612 13 16 56 97 728 837 942 79 53234 419 627 73 727 984 95 54011 116 247 334 44 95 630 703 830 71 930 52 55116 35 276 398 497 679 722 855 72 968 84 56228 65 380 700 803 31 968 99 57044 259 82 93 351 73 407 516 53 55 98 772 811 86 97 940 58033 61 261 573 84 630 794 800 945 64 59133 229 362 65 438 505 93 706 61 886 60888 350 436 37 573 624 48 764 84 831 78 61014 49 321 417 25 27 98 686 719 80 845 990 93 62187 99 202 97 448 606 8 893 90 999 63023 27 46 285 476 509 603 714 828 918 64072 564 725 873 957 65036 75 249 543 600 11 37 708 756 99 929 48 67 83 66075 122 236 62 69 87 92 417 507 821 50 964 67092 136 56 64 212 18 410 515 627 943 68011 310 98 556 622 46 783 878 973 69014 52 79 230 88 337 402 25 881 952 70017 219 71 336 664 701 2 52 94 71022 178 412 40 721 72026 98 605 715 62 67 806 912 73053 104 287 473 74 517 710 51 71 853 956 94 74168 93 223 70 335 48 416 33 651 60 17 97 836 48 85 907 87 75350 518 91 627 94 98 829 36 81

76219 411 29 46 89 550 95 691 958 84 77118 261 76 342 424 620 27 793 78012 163 253 442 628 91 729 87 946 79170 455 508 99 607 93 739 850 911 97 80022 25 211 452 525 63 738 87 81025 222 305 408 506 694 733 73 82090 135 538 54 706 83081 338 90 548 667 990 48099 269 328 91 96 407 63 679 718 48 906 85044 95 390 450 534 878 60558 97 236 345 74 438 556 88 635 47 739 819 930 87036 107 54 341 75 98 517 636 44 826 924 98 88041 145 56 383 552 695 716 850 89048 71 88 285 388 605 954 90009 38 60 89 153 218 25 382 902 62 76 91212 22 68 306 32 524 46 600 73 840 92014 486 545 735 817 918 93055 64 208 471 504 680 703 827 94114 420 66 689 95281 360 452 604 722 51 96054 379 422 91 500 76 628 61 739 61 67 97044 325 50 72 505 39 742 46 76 89069 241 432 505 763 907 45 99044 114 17 50 570 78 87 662 742 49 61 856 71 87 992 100016 158 300 586 657 94 708 96 892 930 101512 601 712 53 808 102067 96 158 230 338 452 566 67 93 722 99 801 13 30 103205 419 54 732 861 104145 204 97 339 515 70 90 91 904 16 105039 46 202 55 61 85 98 266 326 42 45 569 106135 262 315 55 81 485 500 671 797 856 901 20 32 75 107188 281 483 85 657 65 79 835 91 947 108019 40 76 201 35 550 721 53 938 69 109162 70 320 414 60 565 79 606 840 44 110172 92 370 73 476 681 701 831 97 934 94 111078 109 27 293 349 55 451 71 635 734 835 83 112164 649 70 92 701 2 927 113086 249 322 98 520 66 99 635 849 985.

114133 302 11 53 59 616 41 92 751 55 80 926 28 115217 344 472 551 62 83 603 999 162210 60 70 83 355 424 29 742 844 957 117155 213 385 712 833 58 118060 72 102 26 47 58 489 584 800 999 119235 689 750 58 83 836 94 922 120152 228 89 300 76 411 17 60 621 31 705 52 54 58 78 121170 75 355 486 626 874 122501 729 827 965 99 123178 311 571 779 939 71 124025 26 96 129 390 422 55 580 616 23 30 68 831 912 35 94 125050 151 226 340 75 475 91 523 39 42 636 81 734 81 844 907 33 126137 71 77 223 482 90 511 793 801 127262 310 20 88 481 86 594 693 713 43 813 67 916 19 27 84 128009 371 482 630 785 129110 25 37 81 265 52 314 709 90 887 939 63 130205 62 85 529 91 609 24 66 711 806 959 66 131009 321 67 492 54 635 734 800 132336 511 22 605 40 708 837 910 133064 116 67 86 408 16 20 134091 309 582 632 795 880 909 53 135029 144375 405 530 79 138000 376 439 64 36 137051 86 780 138026 107 224 59 72 80 333 400 45 531 620 750 917 139006 141 225 86 331 535 662 706

31 41 833 49 80 98 915 140284 577 800 946 141060 76 281 417 46 70 550 634 844 142055 98 236 431 40 531 67 865 70 143025 86 142 80 468 74 528 63 713 921 23 78 144018 35 71 77 249 95 397 94 97 465 508 24 657 94 822 57 905 11 145165 278 380 986 146135 206 11 12 27 86 316 69 401 51 698 838 930 61 147012 146 228 34 420 82 637 747 639 148020 61 200 1 424 26 528 68 81 643 99 725 827 36 975 149123 28 265 453 523 80 663 711 23 813 76 930 150167 340 42 76 446 548 882 151012 332 418 815 47 701 33 817 152075 178 307 63 512 829 153119 207 330 60 67 76 83 410 769 837 982 154141 291 357 86 463 544 974.

CIĄNIENIE POPOŁUDNIOWE.

5,000 zł na N-r: 130527.

Po 2,000 zł na N-ry: 6759 16719 19202 30327 34523 56097 66997 85389 95345 118509 138752 145374.

Po 1,000 zł na N-ry: 12343 12467 28514 34577 41305 42825 45502 46771 48517 54664 57457 58281 58357 63228 66921 75570 77661 84291 84755 94306 98123 105603 105988 111970 114625 117031 130215 130326 133126 133287 136097 140549 141996 143722 153447 154094 154189.

Po 250 zł na N-ry:

235 322 55 471 79 588 825 68 902 94 1043 61 127 211 562 672 732 81 2941 59 86 3198 331 452 62 658 81 911 4030 434 626 35 774 863 5237 322 460 598 71 703 844 78 949 66 6246 51 358 452 577 873 7220 392 680 808 8148 264 65 347 453 509 633 714 66 67 964 71 9009 17 82 323 600 80 81 706 873 10001 22 140 426 65 522 71 626 787 808 11194 202 10 76 328 67 544 689 859 12312 336 413 35 731 84 944 13021 91 243 416 790 977 14082 99 330 446 618 769 98 944 73 92 15458 561 64 70 772 982 16635 784 966 17218 431 42 648 745 833 92 97 959 62 18108 83 330 80 556 78 85 675 747 60 801 19010 310 414 527 28 623 993 20157 285 534 692 716 20 31 810 53 939 21002 94 174 228 50 88 572 611 834 960 61 22157 237 324 63 86 418 593 771 825 86 913 23158 215 56 95 647 989 24056 76 163 248 88 335 42 401 5 534 42 657 842 25115 21 287 370 040 69 667 738 825 990 26036 119 205 14 638 935 57 27109 15 40 68 85 269 305 27 28013 76 103 298 344 56 74 525 29 85 835 51 54 29090 139 302 27 470 581 92 608 55 768 879 30064 108 22 254 310 833 65 85 31031 178 217 305 415 643 47 32003 64 167 91 247 73 552 709 822 33057 76 161 67 321 444 500 49 71 806 94 975 88 34297 381 90 645 731 51 875 35045 69 181 278 97 551 615 63 732 84 965 34061 106 15 376 455 782 954 86 37001 28 311 442 63 516 623 722 805 48 68.

38036 164 241 44 338 49 83 562 715 79 874 916 21 93 39145 62 93 293 398 403 57 70 706 19 96 97 851 71 40120 54 75 257 444 72 582 617 89 827 96 987 41253 562 641 66 72 735 996 42040 99 271 354 59 66 92 406 634 73 841 945 43003 119 74 203 361 562 802 64 85 926 30 44344 462 524 99 884 919 45210 25 385 533 798 922 72 46004 107 275 339 53 98 427 593 621 721 45 64 83 815 39 47 90 941 75 47303 54 511 612 826 70 48248 369 543 64 646 80 887 977 49155 337 581 91 602 724 37 811 34 940 50 50057 190 207 67 315 722 827 95 51130 228 51 76 333 45 97 418 24 66 75 504 76 679 772 857 928 52037 190 206 554 766 53074 93 113 466 80 511 602 23 63 86 735 71 948 54129 211 616 700 819 52 62 55179 397 407 89 515 810 11 94 56039 138 221 333 45 653 74 847 962 76 57014 126 235 67 320 44 477 99 515 32 42 54 675 99 746 935 58059 138 21 6 81 540 83 776 899 904 65 59005 264 301 67 451 526 894 60015 51 143 55 202 55 444 60 611 61232 79 620 24 77 896 946 62133 354 411 562 635 902 84 63203 15 60 319 883 97 911 64200 327 46 400 548 68 95 645 79 701 13 37 907 65011 52 122 25 259 410 75 91 610 33 95 716 31 42 52 73 972 66007 121 26 37 2017 356 716 94 97 810 67019 248 71 581 888 92 959 68023 68 69 166 91 414 511 601 834 976 69197 235 52 74 312 401 60 794 70004 50 62 67 146 214 67 440 310 24 67 743 98 71021 272 88 416 24 58 64 586 636 84 926 36 72032 40 194 281 351 64 08 570 907 59 73065 82 201 338 441 664 789 967 74076 93 241 46 330 401 658 91 728 71 75066 199 368 451 530 46 52 716 69 79 86 92.

76186 672 735 841 77322 722 965 83 78063 118 35 66 297 338 434 75 80 565 72 687 756 957 89 79022 173 89 259 408 517 652 919 80225 31 379 93 655 758 78 862 64 917 81037 98 119 34 447 90 700 5 800 82017 99 108 242 454 527 99 606 38 68 74 843 83228 95 413 38 54 554 619 55 852 84043 76 85 90 136 49 233 572 681 728 945 85198 257 516 618 67 969 86011 130 85 319 56 842 87484 647 892 902 8 88000 101 11 36 48 233 408 33 65 82 519 98 727 71 966 67 89014 43 49 51 154 73 205 30 93 324 25 40 562 708 99 863

Jak orzeł wśród ptaków
 Królem wybrany
 Tak Kanold wśród cukrów
 Najlepszym jest znany!

Każdy prawdziwy cukierek **Kanolda**
 nosi napis **Kanold** — Inne, to naśladowictwa.

dg 147172

85 90142 268 86 349 66 434 44 58 84 571 82 798 811 9102

Zażądacie bezpłatnych katalożeczek z przepisami Dra Oetkera w składach spożywczych!

Niech się Pani sama nie krzywdzi!

Niech Pani zwraca baczną uwagę na towar, jaki Pani kupuje! Obecnie często usiłuje się sprzedawać paniom domu zamiast znanych od dziesiątek lat ze swej znakomitej jakości **fabrykatów Dra Oetkera**, inne wprost w ludzko naśladowanym opakowaniu, lecz w gorszej jakości. Należy zatem przy zakupie baczyć na to, żeby na paczce znajdowały się nazwisko „Dr. Oetker” i marka ochronna „Jasna Głowa” i nie przyjmować żadnych naśladownictw.

Dzięki wielkiemu obrotowi buduje Dra Oetkera oraz Dra Oetkera proszek do pieczenia „Backin” i jego cukier waniliowy sąbyc może zawsze świeże.

Dr. A. Oetker

Fabryka środków spożywczych.

Zażądacie bezpłatnych katalożeczek z przepisami Dra Oetkera w składach spożywczych!

Przyjmuję
znowu w zwykłych godzinach
(od 10—12, 4—6 prócz soboty po poł. i świąt)
Dr. Bochyński
specjalista chorób skóry i dróg moczowych
Poznań, pl. Wolności 18, m. 10, telefon 31-32

BECZKI i BECZUŁKI

po winie polecają
NYKA i POSŁUSZNY, Skład win
Poznań, Wrocławska 33/34. Telefon 11-94.
Pg 4 570-38 75

Okucia do okien

Okucia do drzwi
Taczki budowlane
Okna żelazne
Lemiesze i odkładnie
Druł do prasowania
Gwoździe i tańcuchy
Sruby i nitki
Wkrętki i zatyczki
Artykuły garniearskie
Blache cynkowa
Blache mosiężna
poleca korzystnie
JAN DEIERLING
skład żelaza
Poznań, Szkolna 3
Pg 4 565-38 47

Siwym włosom

przywraca kolor „Axela” Rege-
nerator 3.— zł. J. Gadebusch —
Nowa 7. ng 5581

Referent prawny

kułacz z bardzo dobrymi
świadectwami potrzebny od
1 października. Odpisy św a-
dectw i podanie wysokości
wynagrodzenia przesyłać maj.
Sikorowo, p. Inowrocław, Je-
łowicka. zg 19 931

Dlatego też

nigdy nie pudruję się publicznie

Żaden mężczyzna nie lubi gdy kobieta ciągle pudruje nos. Lecz wiele dziewcząt sądzi, że niema innego sposobu uniknięcia połysku i świecenia się skóry. — Ja zaś doszłam do wniosku, że, gdy dobry puder do twarzy jest zmieszany z Pianką Kremową, jak to ma miejsce w znakomitym paryskim Pudrze Tokalon na Piance Kremowej, trzyma się on cały dzień pomimo wiatru i deszczu lub nawet tańca w dusznej sali balowej. Pianka Kremowa w Pudrze Tokalon, czyniąc puder przylegającym, przyczynia się jednocześnie do tego, że działa on wzmacniająco na skórę, pobudzając tkanki oraz nigdy nie zamykając por. Teraz posiadam delikatną, jasną, gładką cerę, która jest przedmiotem zazdrości kobiet i podziwu mężczyzn. Ten, który niedawno prosił o moją rękę mówi, że przedewszystkiem zwrócił uwagę na moją śliczną cerę i pięć.

BOLESŁAW MILKIEWICZ
POZNAŃ
UL. NOWA 8 TEL. 35-65
SPECIALNY MAGAZYN
WYPRAW KUCHENNYCH
POLECA NIERDZEWNE NOŻE
RZĘCZNICZE-KUCHARSKIE
Ceny niskie Przejmijcie się, proszę!

Meble
solidne tanio kupisz. Magazyn
mebli, ul. Wodna 10. zg 67 307

Kupię natychmiast
używany w dobrym stanie
kocioł parowy
o powierzchni ogrzewal-
nej 60—100 m² i ciśnie-
niu 10—12 atm. (możli-
wie o dwóch paleniskach) oraz
maszynę parową
(wentylówkę) o sile
50—75 KM. Spieszne wy-
czerpujące oferty proszę
kierować: **Krotoszyn**.
(Wlkp.) Skrytka po. zt. 32.

ng 5 526

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811

1 t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

1 SPRZEDAŻE

Antyki
wielka wyprzedaż Pocztowa 22
Pg 4529-56 427

Meble
najtaniej w Bakosia
ul. Wenecjańska 1
Most Chwaliszewski przy Krzy-
żu zg 63 402

Podarki okazyjne
największy wybór „Lamus” ul.
Strzelecka 1 Pg 4514-56 422

Wyżel
ostrowlosy pierwszorzedny sprze-
da Marszew Pleszew. zg 66 806

Fiat 501
zł 900.— ekonomiczny oraz nauce-
jazdy. Oferty Kurjer Poznański
zg 66 848

Parcela
narożnikowa parcela (okród) obie
przy ul. Opalenickiej w pobliżu
Grodzkiej. Informacje telefon
3522. zg 67 063

Futra
damskie wszelkiego rodzaju naj-
korzystniej. Wierzbiciele 13 — 3.
zg 66 507

Sztuciec
dwunastoosobowy srebrny, drugi
platerowany okazynie tanio. An-
tykwariat Marcinkowskiego 23.
zg 66 540

Papierośnica
złota rosyjska ręczna wykonana
bardzo okazynie. Antykwariat
Marcinkowskiego 23.
zg 66 539

Salonik
mahonowy mały 300 zł serwant-
ka jasna 120 zł. Antykwariat,
Marcinkowskiego 23. zg 66 541

Dom
Piątkowie ogrodem owocowym
sprzedam. Adres Kurjer Poznań-
ski zg 67 054

Komplet podszewek
do ubrań od 10 zł. Andrzejewski.
Szkolna 13. Pg 4 184-35 30

Meble
najkorzystniej kupisz
u Andrzejewskiego Poznań ulica
Wrocławska 4. zg 1205

Motocykle
Matchless oraz Raleigh po ce-
nach wyjątkowo niskich. Dogod-
ne warunki Moto-Sport. dawn.
Koszyński. Wielka 12, m. 8.
Pg 3 707-32 17

Pasy - Weże - Szczeliwa
oraz wszelkie artykuły techniczne
laboratoryjne poleca Składnica
Spółki Okwicianej Spółdz z o-
stancioną odpow. — Przybory
techniczne dla gorzelni i rolnictwa
Poznań Al. Marcinkowskiego 20
Telefon 11-62. zg 1218

Frendzle
taśmy, pasy, kurtki, chwasty me-
lowe i dekoracyjne poleca po ce-
nach fabrycznych fabryka pas-
naterii „Pasamon” skład fa-
bryczny, Poznań, św. Marcina 25.
Pg 4 190-38 1

Wóz
3 całowy sprzedam. Traugutta 32
m. 2. zg 66 224

Buty
angielskie dostarcza do 60 zł. Mu-
siał. św. Marcina 78. zg 62 036

Skład
kolonialny dobrze prosperujący
z powodu zmiany na sprzedaż.
Grudziemiec 70. zg 67 041

Maszynę
do pisania sprzedam. Adres poda
Kurjer Poznański zg 67 048

Westfalka
okazyjnie Kraszewskiego 19 — 6.
zg 67 058

Pianina Bettinga
sprzedajemy po starych cenach.
gdz od październik pociągrotna
podwyżka dla Ratajczaka 23.
zg 66 772

Meble kupij wprost
od rzemieślnika
związek Wystawa Zdrów a i Hy-
gieny w Poznaniu — oddział me-
bli, wieża Górnosłaska.
zg 64 634

Pianola
(pianino, mechaniczne) tanio. B.
Sommerfeld 27 Grudnia 15.
ng 5 517

Kolonjalny
delikt., najlepsze położenie przy-
leżny pokój kuchnia towarem.
bez za miesieczna dzierżawa z
powodu stosunków rodzinnych do
odstąpienia. Oferty Kurjer Poz-
nański zg 67 064

Śrutownik
pionowy kamienie 550 średnicy.
nowy tanio. Zgłoszenia „Trybul-
ski” pl. Sapieżyński, skład kolo-
njalny. zg 67 149

Pianino
piewszorzędne „Seiler” sprze-
dam. Oferty Kurjer Poznański
zg 67 152

Wózek
dziecięcy sprzedam. Matejki 45.
m. 6. zg 67 102

Skład kwiatów
śródmieście przy ruchliwej ulicy
do nabycia. Oferty Kurjer Pozn.
zg 67 123

Meble
najtaniej A. Baranowski
Poznań, Pogórna 13.
Pg 3122-23 59

Kino
nowe dzwinkowe w centrum po-
wiatowego miasta na sprzedaż z
powodu wyjazdu. Oferty do Ku-
rjera Poznańskiego zg 67 127

Kuca
z zaprzęgiem i wozem sprzedam.
Strzelecka 15. Kiosk. zg 67 136

Reklamówka
kryta w najlepszym stanie pod-
wozie Austro Daimler korzystnie
na sprzedaż. Ordo Grunwaldzka
21. telefon 76-12. zg 67 190

Piec
gazowy ogrzewania. Inoleum 50
aprotki sprzedam. Aleje Mar-
cinowskiego 4, m. 1. zg 67 261

Skład konfekcji
męskiej i artykułów męskich w
Gnieźnie w najlepszym położeniu
dobrze zaprowadzony z domem
lub bez z powodu choroby zarz-
na sprzedaż. Zgłoszenia W. Kon-
kiewicz Poznań Stary Rynek 8
rg 3464

Szafa
i fortepian szafa tanio 230x230
oszkłona. drogerji kolonialki i cy-
gar. Małe Garbary 3, m. 13.
zg 67 250

Gabinet męski
Pokój stołowy
piewszorzędne wykonanie kor-
zystnie. Antykwariat „Wozia”
narożnik Mostowej. zg 67 196

Parcela
820 kw z rysunkami. tanio wska-
że ulica Kaz. Jarochońskiego 8a.
zg 67 195

Samochód
piękna Minerwa sześciuosobowa
sprzedam bardzo tanio. przy me-
wplaty mały samochód. Zgłosze-
nia Kurjer Pozn. zg 67 344

Domek
z ogrodem sprzedam 5 000. ewen-
tualnie przez pośrednictwo. Go-
styńska 35. zg 67 341

Motor
pieciokony. stary, dobry sprze-
dam. Oferty do Kurjera Poznań-
skiego zg 67 339

Młyn wodny
w pełnym biegu, w dobrej okoli-
cy. przem. 100 centnarów —
sprzedam korzystnie. Oferty Ku-
rjer Pozn. zg 67 335

Wille
5 pokoi, duży ogród. sprzedam ta-
nio. Dudek. Wielkie Garbary 34
rg 3 488

Bufet 60,—
okazja. Nowy Dom Komisyowy.
Wozna 16. rg 3 485

Magazyn mebli
Józef Baranowski
Wrocławska 19
Ceny najniższe. Pg 3728-33 97

Drzewka owocowe
ozdobne, różę poleca kor-
zystnie. Szkółka Drzew
A. J. Jeske Jelonek per
Złotniki (Telefon 3) koło
Poznań. Sprzedaż deta-
liczna. Poznań, Em. Sza-
nieckiej. Cenniki na zada-
nie. Pg 4 199-38 53

Skład
spożywczy ruchliwa ulica z peł-
nym towarem. 2 300. Adres Ku-
rjer Poznański zg 67 394/5

Kapelusze
damskie modne tanio likwidacji
składu sprzedam. Młyńska 13. —
m. 6. zg 67 287

Szory
sprzedam Skarbowska 9, m. 2.
zg 67 278

Komoda
szafa kuchenna. kraty 4x115.
Matejki 49, m. 2. zg 67 377

Agrest
krzaczasty i pienny wielkoow-
ocowy wolny od grzybka oraz
wspaniale drzewka owocowe we
wszystkich gatunkach polejaca w
dużej ilości Szkółki Drzew i krze-
wów owocowych. Mieczysław
Roles'awa Hoffmana w Czesło-
chowie Debińskiego 618. Zakład
został odznaczony najwyższymi
państwowymi nagrodami. Katalo-
g i cennik wysyła się na żąda-
nie. zg 67 271

Kolonjalną
magiel, mieszkanie tanio sprze-
dam. Adres Kurjer Poznański
zg 67 282

Trykotarska
maszyna i overlock do sprze-
dania. Dabrowskiego 96 — 6 od
5—8. zg 67 219

Parcela
przy ulicy Szczanieckiej tanio. —
Oferty Kurjer Pozn. zg 67 366

Polowczyk
maści szary-brun centkowany za-
ginal oddać Müller Dabrowskie-
go 34. zg 67 349

Pianino
krzyżowe zagran cznie tanio sprze-
dam. — Adres Kurjer Poznański
zg 67 314

Futro
teńsze wydra, Okazyjnie. Ma-
tejki 46 mieszkanie 7. zg 67 310

Pianino orzechowe
krzyżowe płyta metalowa bar-
dzo dobry ton, okazynie. — Po-
znański Dom Komisyowy. Domi-
nikańska 3. Pg 4 563-38 50

Motocykl
Indian 9 KM. przyczepka, kotów
do jazdy okazynie. Poznański
Dom Komisyowy. Dominikań-
ska 3. Pg 567-38 51

Gospodarstwo
54 morgi — kujawskiej ziemi —
koło Inowrocława korzystnie
sprzedam. Oferty Kurjer Poz-
nański zg 67 356

Singera
krawiecka korzystnie. Domi-
nikańska 1. Susezykiewicz.
zg 67 355

Koło
wodne młyńska żelazne szufle
6x0 75 metrów sprzedam za 350
zł. Oferty Kurjer Poznański
zg 67 263

Sypialnie
biała tanio Dom Komisyowy ul.
Podgórna 10 a. zg 67 259

Fortepian
dobrze utrzymany na sprzedaż.
Ratajczaka 11 a wejście 4 par-
ter mieszkanie 73. zg 67 255

Krzaki
porzeczkiwo agrestowe prima ga-
tunek sprzedam, Niegolewskich
5 m 9. zg 67 357

Kawiarenka
cukiernia nowe urządzenie. po-
kój kuchnia, łazienka, dzierżawa
110 zł. cena 2 000 zł. Wisniewski.
Wrocławska 22, m. 6. zg 67 370

Radjoodbiornik
najnowszy typ. prad zmienny.
Gwarna 11, m. 2. zg 67 376

Termosy tylko 2,90
Lampy tylko 0,95
Czajniki tylko 0,65

Serwis kawowy porcelana 12
osób 11½ złotego. — Comple-
tne serwis obiadowe 39 złotych.
Jedynie wprost w Hurtowni Por-
celany Wroniecka 24 (tylko
podwórze). zg 67 359

Jadalnia
stylowa okazyjna. Stołarnia. Bu-
kowska 9. zg 67 374

5 KUPNA

Piec
kaflowy przenośny kupie zaraz.
Oferty z podaniem ceny do Ore-
downika Wlkp. zg 66 464

Ciężarówkę
1—3 tonnowa rocznik 1928/30 wza-
nian dam pile taśmowa (80 ka)
prawie nowa Oferty opsem Ore-
downik Wlkp. zg 66 442

Biblioteki — biurka
krzesła używane
kupuje płaci dobre ceny Poznań-
ski Dom Komisyowy Dominikań-
ska 3. Pg 4517-37 99

Dom
kupie rentujący się wplaty 20 tys
wprost od gospodarza. Zgłoszenia
do Kurjera Poznańskiego
zg 66 170

Mały
motorek ¼ do ½ konia 110 wolt i
wartości elektryczna ręczna 110
wolt kupie. Goetschalk. Poznań-
Spokojna 12. zg 67 061

Kupię
dom do 50 tysięcy wplaty 35 tys.
Oferty tylko od właścicieli. Ku-
rjer Poznański zg 67 070

Piec żelazny
większy wylepiony kupie zaraz.
Pietka Towarowa 15. telefon 2521
zg 67 073

Piec
szamotowy przenośny kupie. —
Oferty Kurjer Pozn. zg 67 043

Cegle
większa ilość za gotówkę kupie.
Oferty Kurjer Poznański
zg 67 052

Pianino
zaraz kupie. Oferty cena Kurjer
Poznański. zg 67 151

Bufet
do piwa w dobrym stanie 2 kurki
kupie. Podać cenę Kurjer Pozn.
zg 67 113

Narzędzi
slusarskich poszukuje Pawłow-
ska Krzyżowa 5. skład kolonial-
ny. zg 67 177

Olejne
obrazy znanych malarzy kupie
okazyjnie. Oferty Kurjer Pozn.
zg 67 211

Wóz
3 całowy kupie. cena oferty Ku-
rjer Pozn. portj 585

Regaly — kase
nadające się do cukierki. Oferty
Kurjer Pozn. rg 3 494

Składu
rzeźnickiego z warsztatem mie-
szkanem poszukuje. Oferty Ku-
rjer Pozn. rg 3 487

Kupię
dzierzę 2½ m. duża cynowana.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
rg 3 477

Kupię
platforme do 100 ctr. Olejniczak.
Łanowa 13. zg 66 958/9

Rolwage
ewentl konia półszerek kupie.
Pisemne zgłoszenia Kurjer Poz-
nański zg 67 059 60

Opony 32x6
używane w dobrym stanie kupie.
Je Nowicki. Dabrowskiego 100.
zg 67 285

Śliwki — glubki
jabłka kupie. Wytwórnia Mar-
melady. Siedziński Wroniecka
16. telefon 1242. zg 67 393

Maszynę ...
do pisania używana kupie. —
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zg 67 388

Motor
18 lub 20 konny z generatorem
oraz młynok udarowy lub do-
nowy do posiadania kupie. Ed Sta-
nieszewski Krotoszyn. dg 1485

Futro
karakulowe dobrym stanie ku-
pie. Oferty Kurjer Poznański
zg 67 418

6 KAMIENICE

Kamienice
kupie centrum za gotówkę. Zgło-
szenia z dokładnym podaniem do
Kurjera Poznańskiego zg 67 133

Dom
nowy dobrze rentujący naprze-
ciwko dworca Swiercewska 22.
skład. zg 67 189

Kamienice
dwupiętrowa z oficyną komfor-
telną w Lesznie 4 3 pokojowe mie-
szkania sprzedam zaraz gotówką
30 000. Oferty Leszno Kosciań-
ska 32. I. piętro. zg 67 214

Kamienice
narożnikowa składami sprzedam
śródmieściu. Cena 180 000. wplaty
100 000 dochód 22 000. Maciejew-
ski, Dabrowskiego 69. tel. 62-66.
zg 67 323

Willa
nowa, ogród Szelagu trzymie-
szkaniowa wolna cena 13 500. —
Dudek. Wielkie Garbary 34.
rg 3 496

Kamienice
rentowna w Poznaniu kupie
wprost od właściciela gotówką
do 120 000. Szczegółowe oferty
prosze zaraz do Kurjera Pozn.
pod zg 67 401

7 PIENIADZ

15 000
zł pożyczki na spłacenie pierwsz-
hypoteki procent według ugody.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zg 67 199

Pożyczki
6-10 000 pożyczkuje na I hipotekę...
Oferty Kurjer Poznański zdg 67 343

10 tys. zł
pożyczkuje na I hipotekę kamienicy...
Oferty Kurjer Poznański zdg 67 342

Wspólnika
z gotówką do młyna wodnego...
Oferty Kurjer Poznański zdg 67 336

Poszukuje
do 3 000 pożyczki na I hipotekę...
Oferty Kurjer Poznański zdg 67 270

4-5 000
pożyczkuje na I hipotekę kamienicy...
Oferty Kurjer Poznański zdg 67 222

Wspólniczki
do restauracji pożyczkuje wdo-wieć...
Oferty Kurjer Poznański zdg 67 309

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
czteropokojowe do wynajęcia od gospodarza...
zdg 65 245

2 próżne
pokoje w tem 1 ewentl. umebł. także na biuro...
Oferty Kurjer Poznański zdg 66 852

Siedmiopokojowe
mieszkanie komfortowe słoneczne...
zdg 66 944

2 mieszkania
po 4 pokoje. kuchnia, drugie i trzecie piętro...
zdg 66 522

6, 5, 4, 3 i 2
pokojowe mieszkanie wskaże Domus Plac Wolności 14 a...
zdg 66 650

Mieszkanie
ośmiopokojowe komfort wysoki parter...
zdg 4535-56-429

Czteropokojowe
komfortowe mieszkanie w willi z ogrodem...
zdg 67 085

Garaz
do wynajęcia Konopnickiej 7...
zdg 67 086

Pokój
kuchnia wynajme zaraz. Gospodarz Koczorowski...
zdg 67 044

Pokój
kuchnia rok zgóry Dąbrowskiego 69 stróż...
zdg 67 057

Trzypokojowe
kuchnia wydzierżawie Warszawska 146...
zdg 67 163

300
wolnych mieszkań. 120 składów. stróżostwa...
zdg 67 205

Trzypokojowe
łazienka, czynsz 60. Dwupokojowe korytarz...
zdg 67 246

Dwupokojowe
ogrodowe 60 zł rok zgóry wynajme, bezdzierżawy...
zdg 67 244

Trzypokojowe
65. dwupokojowe 40. Jednopokojowe 20...
zdg 67 321

6 pokojowe mieszkanie
z centralnym ogrzewaniem przy ul. Jasnej 11...
zdg 67 352

Gwarna 11
III piętro, sześciopokojowe. Wskaże stróżka Hirsch...
zdg 67 319

Dwupokojowe
używaniem kuchni Swarzędz. Oferty Kurjer Poznański...
zdg 67 288

Urzędnikom
zgoda gospodarza powód wyjazd. trzypokojowe meblami...
zdg 67 226

2 pokoje
kuchnia łazienka. Rataje, Wioślarska 12...
zdg 67 216

Pięciopokojowe
komfortowe, niski parter, zgóry. Działyskich 7...
zdg 67 316

2 pokoje
próżne, balkonem, używaniem kuchni, łazienki, oddam...
zdg 67 315

Mieszkanie w Puszczykowie
4 pokoje, kuchnia, łazienka, balkon, ogród...
zdg 4 569-35-52

Piękną sześciopokojowe
mieszkanie, komfortowe Waly Leszczyńskiego...
zdg 4 566-38-49

Trzypokojowe
z meblami od zaraz. Adres Kurjer Poznański...
zdg 67 343

Oddam
dwupokojowe meblami Kraszewskiego 12 m. 6...
zdg 67 347

Dwa
pokoje frontowe z kuchnią i łazienką...
zdg 66 933

2 pokoje
kuchnia meblami - śródmieście tania dzierżawa...
zdg 67 353

Trzy
czteropokojowe, komfort. Wierzbicice oddam...
zdg 67 375

6 pokoi
Skarbowska 1 m. 5 dla lekarza lub adwokata...
zdg 67 197

9 SZUKA MIESZK.

Poszukuje
2 pokoi kuchnia. Oferty Kurjer Poznański...
zdg 66 819

Próżnego
pokoiu lub pokoiu z kuchnią pół roku zgóry...
zdg 66 729

Pewny
solidny szuka 5 pokojowego słonecznego centrum...
zdg 66 1429

2-3 pokoi
od gospodarza, czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański...
zdg 67 047

Pokoju
kuchnia lub dwóch wprost od gospodarza...
zdg 67 053

2-3
pokojowego, poszukuje śródmieście od gospodarza...
zdg 67 143

Urzędnik
VIII klasy poszukuje mieszkania trzypokojowego...
zdg 67 163

Eiätowy
urzędnik państwowy bezdzierżawy poszukuje...
zdg 67 164

Pokoju
najchętniej portierstwa poszukuje bezdzierżawy...
zdg 67 106

2-3
pokoje kuchnia centrum nie wyżej II piętra...
zdg 67 109

Kolejarz
poszukuje pokoiu kuchni od gospodarza...
zdg 67 120

3-4
pokoiu poszukuje emeryt. Oferty Kurjer Poznański...
zdg 67 131

Mieszkania
2 pokojowego z kuchnią lub pokojem dla służącego...
zdg 67 176

Mieszkania
z dużym pokojem parterowego centrum...
zdg 67 243

Pokoju
z kuchnią Łazarza lub Górczyńskiego...
zdg 67 0678

Pokoju
kuchni, dam zgóry. Oferty Kurjer Poznański...
zdg 67 330

Dwupokojowego
kuchnia gospodarza lub zamienie 3 pokoje...
zdg 67 233

Mieszkania
dwupokojowego z łazienką przy ulicy Dąbrowskiego...
zdg 67 319

Dwupokojowe
używaniem kuchni Swarzędz. Oferty Kurjer Poznański...
zdg 67 288

Urzędnikom
zgoda gospodarza powód wyjazd. trzypokojowe meblami...
zdg 67 226

2 pokoje
kuchnia łazienka. Rataje, Wioślarska 12...
zdg 67 216

Pięciopokojowe
komfortowe, niski parter, zgóry. Działyskich 7...
zdg 67 316

2 pokoje
próżne, balkonem, używaniem kuchni, łazienki, oddam...
zdg 67 315

Mieszkanie w Puszczykowie
4 pokoje, kuchnia, łazienka, balkon, ogród...
zdg 4 569-35-52

Piękną sześciopokojowe
mieszkanie, komfortowe Waly Leszczyńskiego...
zdg 4 566-38-49

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Mieszkanie
dwupokojowe, słoneczne elektryfikacja...
zdg 66 563

Zamienie
pokój kuchnia na dwupokojowe kuchnię...
zdg 67 399

11 POKOJE UMEBL.

Jedno-
dwuosobowy utrzymaniem bez. Rzeczypospolitej 4...
zdg 67 155

Matejki
60 m 3, komfortowy studentkom. Informacje 5-7...
zdg 67 019

Panion
dwa przyległe pokoje razem lub osobno...
zdg 66 326

Dobre
słoneczne, frontowe. Działyskich 3...
zdg 66 664

Dwa
łącznie, niekrepujące wejście. komfort dwóm...
zdg 67 087

Pokoje
czyste z utrzymaniem lub bez. Wielka 18 m 12 a...
zdg 67 062

Samodzielne
2 pokoje kuchnia łazienka umebłowane...
zdg 67 074

Centrum
dwuosobowy wygodami obiada. Skłodowska 1...
zdg 67 075

Wrocławska 5/6
mieszkanie 5...
zdg 67 076

Pokój
umeblowany Koczorowski Ławica-wieś...
zdg 67 046

Jasna
12 mieszkanie 3 panu na stanowisku...
zdg 66 899

Dwuosobowy
Łakowa 16 I. prawo utrzymaniu...
zdg 67 016

Dwuosobowy
Mickiewicza 15 miesz 7, elektryczność...
zdg 67 143

Dwuosobowy
ogrzewanie wynajmie. Śniadeckich 24...
zdg 67 144

Dwuosobowy
obiady Marcina 39-5...
zdg 67 156

Próżny
z klatki, Adres wskaże Kurjer Poznański...
zdg 67 158

Pokój
Górczyńska 29 a, mieszkanie 9...
zdg 67 159

Panience
wspólny utrzymaniem, pianino. Kraszewskiego 5...
zdg 67 033

Słoneczny
1-2 osobom ewentl. utrzymaniem przy...
zdg 67 165

Pokój
1-2 osobom czysty. Grochowe Łaki 3 m 16...
zdg 67 093

Sołacz
Mazowiecka 62 panu...
zdg 67 099

Pokój
Poplińskich 1 a. m. 2...
zdg 67 116

Pokój
czysty, elektryczność, Poznańska 58 m 2...
zdg 67 118

Plac Wolności
10 mieszkanie 13 frontowy dobrem...
zdg 67 130

Dobrze
umeblowany, Jeżycka 41 m. 4...
zdg 67 181

Umeblowany
Kopernika 7 parter...
zdg 67 208

Inteligentowi
niekrepujący, parter, Ogrodowa 19 m 3...
zdg 67 212

Pokoik
Śniadeckich 9-10...
zdg 67 209

2
frontowe, niekrepujące, elektryczność...
zdg 67 207

Dobrze
umeblowany, ciepły panom, Fredry 4 II...
zdg 67 206

Słoneczny
frontowy, pani, Przemysłowa 40 m 8...
zdg 67 247

Śródmieściu
front czysty, Sieroca 5/6-5...
zdg 67 198

Małżeństwo
inteligentnemu, Piaskowa 8 front, mieszkanie 11...
zdg 67 293

Plac Wolności 14 a, m. 10
pokój słoneczny pierwszorzędnym utrzymaniem...
zdg 67 276

Słoneczny
Sw. Marcin 55, m. 6...
zdg 67 233

Panion
Ogrodowa 15, mieszkanie 9...
zdg 67 230

Frontowy
klatka jednemu dwóm panom zaraz później...
zdg 67 229

Dwa pokoje
razem lub oddzielnie inteligentnym panom...
zdg 67 228

Śródmieście
2-1 osobowy czysty, pianino kulturalnym...
zdg 67 227

Dwuosobowy
obiadami - bez Słowackiego 39-9...
zdg 67 225

Dwuosobowy
słoneczny, niekrepujący, utrzymaniem...
zdg 67 223

Małżeństwo
używaniem kuchni elektryczność Ślusarska 2 m 13...
zdg 67 306

Podgórna
2a. III. prawo utrzymaniem - bez...
zdg 67 302

Dwuosobowy
jedno (utrzymaniem) pianino. Półwiejska 2-6...
zdg 67 300

Małżeństwu
próżny pokój ewentl. dwa używaniem...
zdg 4497-37-71

Rzeczypospolitej
9, m. 8...
zdg 67 293

Elegancki
duży, Pocztowa 21-4...
zdg 67 356

Słowackiego
39-10...
zdg 67 350

Dwuosobowy
Orzeszkowej 5 Pawliczak...
zdg 67 354

Pokoik
skromny, czysty, niekrepujący. Półwiejska 2 m 3...
zdg 67 373

Pokój
Rzeczypospolitej 8, mieszkanie 11...
zdg 67 372

Frontowy
klatki, Kopernika 10 a. I...
zdg 67 371

Panu
lepszy pokój. Wierzbicice 13, m. 21...
zdg 67 365

12 SZUKA POKOJU

Dla studentki
poszukuje się pokoiu blisko uniwersytetu...
zdg 66 917

Poszukuje
pokoiu umeblowanego frontowego słonecznego...
zdg 67 079

Niekrepującego
centralnie najwyżej II piętro - śródmieście...
zdg 67 081

Słonecznych
dwóch pokoi od 1. 10. centrum poszukuje...
zdg 67 150

Uczennica
p. prof. Szrajberówny szuka skromnego...
zdg 67 166

Pokoju
eleganckiego niekrepującego, łazienka...
zdg 67 173

Pokoju
eleganckiego niekrepującego, okna Mickiewicza...
zdg 67 173

Dużego
próżnego z dobrem utrzymaniem. Jeżyce...
zdg 67 334

Pokoju
śródmieściu poszukuje zaraz. Oferty Kurjer Poznański...
zdg 67 224

Pokój
pusty lub z meblami kupię. Oferty Kurjer Poznański...
zdg 67 317

Małżeństwo
bezdzielne 1-2 umeblowanych, niekrepujących...
zdg 67 330

13 LOKALE

Poszukuje
składu z dwupokojowym mieszkaniem...
zdg 66 004

Dwie
ubikacje mniejsze na warsztat i mieszkanie...
zdg 67 325

Ublkacja
na cichy przemyśl - składnicy owoców...
zdg 1 482

14 DZIERŻAWY

Skład
rzeźnicki z kompletem urządzeniem...
zdg 67 066

Poszukuje
dzierżawy dużego jeziora rybnego...
zdg 67 045

Poszukuje
budynkę gorzelnicy, parową maszynę...
zdg 66 779

Stoipędziesiąt
morgowe gospodarstwo 12 km od Poznania...
zdg 67 217/18

Wydzierżawie
tanie pod Gnieznem 3 pokoje kulturalne...
zdg 67 272

Składnicę węgla
zaprowadzona z bocznica kolejową...
zdg 67 306

Wydzierżawie
posesie składową położoną w samym centrum...
zdg 4137-62-404

16 OSOBISTE

Która
z pań dopomogłaby ubogiej inteligentnej...
zdg 67 098

21 ZGUBY

Klucze
zgubiono środki Jaskółcza. Zwrot wynagrodzenie...
zdg 67 354

22 ROZMAITE

Plótna - madapolamy
Nansuki Batty zefiry popeliny...
zdg 3 718-33-32

Giała
swedzenie oraz wszelkiego rodzaju wyrzut...
zdg 67 064

Zdrowych
odchowanych chłopców odda na własność...
zdg 67 064

Szklarza
oprawiającego obrazy poszukuje...
zdg 67 108

Kto
tanie szycielkę? Adres Kurjer Poznański...
zdg 67 174

Wróży
słynna chiromantka z Wareszawy...
zdg 67 175

Krawcowa
wykonuje przerabia wszelkie suknie...
zdg 67 200

Akuszerka
Kleinwächterowa Poznań centrum...
zdg 41 106/78

Sławny chiromant w Poznaniu
R. Morawski - Calvini znany ze swoich...
zdg 66 765

23 OZENKI

Lekarz
lat 30, przystojny, miły poszukuje...
zdg 66 849

Lekarz
lat 30, przystojny, miły poszukuje...
zdg 66 849

Piekarz
kawaler lat 32 poszukuje panny...
zdg 67 362

Znajomości
matrymonialne ułatwia dyskretnie...
zdg 67 243

24 NAUKA

Maturzysta
niezamożny (samouk) szuka pomocy...
zdg 67 147

Profesor
udziela matematyki fizyki. Zgłoszenia...
zdg 67 126

Student
poszukuje korepetycji lub odpowiedniego...
zdg 67 134

Poszukuje
starszej Francuski konwersacji. Oferty Kurjer Poznański...
zdg 67 168

Lekeji
języka francuskiego poszukuje kupiec...
zdg 67 210

R. de Brugiere
lektor Uniwersytetu Poznańskiego...
zdg 67 191

Angielskiego
gruntownie udzielam fachowo. Konferencja...
zdg 67 359

25 MUZYKA

Pianino
dobre wolne miesięczna opłata. Oferty Kurjer Poznański...
zdg 66 752

Pianista
pierwszorzędnym akordeonem wolny...
zdg 66 638

Pianista
pierwszorzędnym z dwoma akordeonami...
zdg 67 101

Gruntownych
lekcyj fortepianu udzielam, 7 zł mies. Oferty Kurjer Poznański...
zdg 67 133

Uczennica
konserwatorium udziela gry skrzypiec...
zdg 67 290

Magister farm.
bez prak. — siła żeńska — poszukuje posady od zaraz lub później. Najchętniej Poznański lub Pomorze. Łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków Toruń, skrzynka pocztowa 48. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 67 055

Kucharka
szukająca posady do wszystkiego lub posady do wszystkiego lub posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 090

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego lub posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 141

Młodsza
dziewczyna poszukuje posady do dzieci lub prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 153

Gospodyni
kucharka średnim wieku z dłuższą praktyką poszukuje posady od 1. 10. lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 157

Poszukuje
posługi jedno lub dwurazowo w tygodniu z praniem Oferty Kurjer Poznański zdg 67 161

Gospośnia
mawskroś uczciwa, pracowita do brze polecona z dobrem gotowaniem praniem poszukuje posady do samotnego pana od 1. 10. lub później. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 089

TEATRY

Poznań, czwartek, 21. 9.
TEATR POLSKI: — Dziś „Milcząca siła”, premjera. Występ St. Wysockiej.
TEATR NOWY: Dziś „Kobiety i interesy”, występ Marji Gella. Po raz ostatni.
Piątek, 22. 9. Teatr niezwykły z powodu próby generalnej „Niech żyje sport”.
Sobota, 23. 9. „Niech żyje sport”, premjera.
TEATR NARODOWY: — Piątek, 22. 9. o godz. 15 i 17: „Jan III Sobieski pod Wiedniem”, o godz. 20: „Mazepa”.
Bydgoszcz, czwartek, 21. 9.
TEATR MIEJSKI: „Made-moiselle”.
Piątek, 22. 9. „Hulla di Bulla”.
Sobota, 23. 9. „Baron Kimmel”, premjera.

KINA

Poznań, czwartek, 21. 9.
APOLLO: „Kurtyzana”.
CORSO: „Ostatnia noc skażona”.
COLOSSEUM: „Nocne sądy”.
METROPOLIS: „Donovan”.
ORZEL: „Zwarjowana noc” i „Stalowa dłoń”.
ODEON: „Bezbożne Dziewczyny”.
PROMIEN: „Trzej przyjaciele” i „Harry Peel wśród 1000 prztygód”.
RENAISSANCE: „10% diamnie”.
ROXY: „Syn mimowoli”.
SFINKS: „Flip i Flap w Legji”.
SŁONCE: „Zdobycie cię muszę”.
TECZA-Lazarz: „Każdemu wolno kochać”.
TECZA-Wilda: „Cham”.
WILSONA: „Człowiek, którego zabilem”.
Bydgoszcz, czwartek, 21. 9.
ADRIA: „Pożegnanie z bronią”.
APOLLO: dramat erotyczny p. t. „Pojednanie” oraz komedia „Ja chcę szmpana” i „Radość na wodzie”.
BAŁTYK: „Złoto Kalifornji” i komedia „Demon ruchu”.
KRISTAL: o godz. 5, 7 i 9: polski film „Pod Twoją obronę” i najnowszy tygodnik Foxa.
MARYSIENKA: „Miłość złoćyńczy” i „Nenita, kwiat Hawanny”.
LEWJA: film polski „Biała trucizna”.
SŁONCE: „Verdun” „Noc w Japonji” „Podróż posłubna”.
Krotoszyn: Dziś i dni następ.:
BAŁTYK: „Księżyc nad Tahiti”, dźwiękowy.
PROMIEN: „Dzieci cyrku”

Poszukuje
posady na cały dzień. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 139

Wiejska
gospodyni która pracowała na probostwie szuka posady na probostwie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 67 162

Sierota
z porządnej rodziny poszukuje posady do dzieci od zaraz lub pierwszego, miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 110

Kucharka
do restauracji dobrze gotująca, zimny bufet szuka posady od zaraz lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 111

Poszukuje
posady do wszystkiego z gotowaniem z długoletnim świadectwem od 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 112

Chłopiec
do posyłek lat 15 kaucja, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 115

Kucharka
samodzielna z praktyką szuka posady na probostwo majatek lub do samotnej osoby od zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 117

Uczciwa
doskonale szyćca poszukuje od 1. 10. jako pokojowa lub do dzieci. pomocy pani. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 67 122

Służąca
z cośkolwiek gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 125

Kreślenie
map leśnych oddam. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 132

Nauczycielka
poszukuje posady popołudniowej do dzieci lub jako lektorka do starszej pani. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 136

Posługi
poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 138

Fryzjerka
manicurzystka poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 67 171

Chłopiec
lat 14 szuka miejsca do posyłek. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 67 172

Zaufana
szuka posady do pomocy domowej u samotnej pani. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 187

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 213

Praczką
z odnośzeniem w dom oraz naprawianiem bielizny szuka pracy. — Oferty Kurjer Poznański zdg 67 253

Posługaczka
szuka posady za stacją z chłopczykiem 6-letnim. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 242

Praczką
akuratna, stała uczciwa 3 zł dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 204

Krawcowa
szyje garderobe damska, chłopca, bielizna, przeróbka futer, szuka posady do domów na wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 203

Inteligentna
panienka przyjmie posadę do dzieci za skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 194

Palacz
prosi o pracę stróża nocnego lub robotnika. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 129/30

Pomocnik
piekarsko-cukierniczy, młodszy, poszukuje posady. Fryzjerski pomocnik poszukuje posady od 1. 10. Zgłoszenia Oredownik zdg 67 396

Dziewczyna
uczciwa, zaufana, samodzielna, dobrem gotowaniem, prasowaniem sztywnej bielizny dobrmi świadectwami szuka posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 67 189

Gospodyni - kucharka
osoba inteligentna, zaufana, poszukuje od 1. 10. posady do samodzielnego prowadzenia domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 332

Stebnerka
na cholewki poszukuje posady na prowincji. Oferty Kurjer Poznański zdg 3 479

Dziewczyna
przyjmie posadę do dzieci i prac domowych 10 zł mies. zaraz. — Oferty Kurjer Poznański zdg 67 296

Kucharka
spokojna uczciwa dobrem gotowaniem szuka posady lepszym domu ewentl. z wszystkim. — Oferty Kurjer Poznański zdg 67 291

Dziewczyna
z cośkolwiek gotowaniem przyjmie posadę od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 300

Służąca
poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem samodzielnem. — Oferty Kurjer Poznański zdg 67 282

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych z gotowaniem szuka posady od 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 281

Pomocnik
piekarski poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 67 280

Młynarz
kawaler lat 24 dzielnym w swym zawodzie poszukuje zajęcia od zaraz lub później w młynie parowym lub motorowym. Antoni Golik. Nowina poczta Lubasz zdg 67 274

Rolnik
wykształcony z bardzo dobrego i zamożnego domu obejmie stanowisko administratora u samotnej pani lub wdowy właścicielki majątku. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 273

Ekspedjentka
piekarsko-cukiernicza, z prowincji, miła, rzetelna sierota prosi o posadę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 67 240

Dziewczyna
z gotowaniem zna również krawiectwo szuka posady od 1-go. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 234

Kuśnierka
szyje nowe futra, modernizuje podług najnowszych modeli szycia pracy poza dom, praca berlińska. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 215

Sierota
uczciwa, sumienna i pracowita cośkolwiek z gotowaniem, szuka posady na stałe od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 312

Pomocnik cukierniczy
starszy, oszczędny pracownik, energiczna, samodzielna siła, poszukuje miejsca. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 311

Ogrodnik
kawaler, lat 24, poszukuje posady do samodzielnego lub pomocniczego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 67 304

Młoda
pracowita poszukuje posady do restauracji. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 303

Książkowy
bilansista poszukuje posady — ustawia bilanse, zakłada i reguluje księgi handlowe. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 302

Panienska
przyjmie posadę do dzieci tylko do lepszego państwa, miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 301

Drogista dypl.
pierwszorzędny wykształcony i doświadczony perfumeryjnym piśmem plakatowym uczciwy do brze polecony szuka posady do odstąpienia wojskowskiej. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 67 351

Samodzielna
gospodyni - kucharka, która pracowała w dużych domach poszukuje posady od 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 346

Gospodyni
dzielną z zawodem szuka posady w majątku za małym wynagrodzeniem. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 67 266

Urządnicę gospodarczą
żonaty posiada 15 lat praktyki gospod. poszukuje posady od 1. 1. 34 r. znający prowadzenie wzorowo majątku jak chodowle leżenie inwentarza, prowadzenie ksiąg gospod. sołectwo, kase chorych. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 67 265

Dziewczyna
uczciwa skromna poszukuje posady z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 261

Sierota
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 254

Pokojowa
wykwalifikowana, czysta poszukuje posady tylko do lepszego domu od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 379

Przyjmę
posługę od zaraz lub od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 367

Kelnerka
szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 863

Praczką
czysta pierze 4 złote dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 975

Czarna karta z życia Ameryki
Pg 4561-38.45

NOCNE SĄDY W rol. główn. Anita Page Phillips Holmes.

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 972

Solidna sympatyczna gosposia
23 bezwzględnie uczciwa, ercyczna, zajmie gospodarstwem domowym, także dziećmi ładnie ceruje państwa lub samotnej osoby. Gotuje bardzo smacznie, wyborona pieczywo miejscowość obojetna, wynagrodzenie 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 969

Młodsza
uczciwa, z dobrmi długoletniemi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 493

Kuchmistrz
prywatny szuka posady, gotuje wykwintnie tania Pogorzelski, Ogrodowa 6. zdg 66 642

Bona - wychowawczyni
wykwalifikowana skromna z dobrmi niemieckimi poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 681

Wiejska
dziewczyna, uczciwa z gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 546

Absolwent
matematyki z pięcioletnią praktyką pedagogiczną w Seminarjum Nauczycielskim poszukuje kondycji za utrzymanie z dogodnym dojazdem do Poznania. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 676

Starsza
wiejska służąca przyjmie posadę w skromnym domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 067

Ekspedjent - dekorator
artykuły męskie. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 665

Młodsza
panienka poszukuje posady od zaraz lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 110

Dziewczyna
uczciwa, sumienna z dobrmi świadectwami szuka posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 66 253

Zamiłowany rolnik
(syn rolnika) po ukończeniu studiów uniwersyteckich, poszukuje praktyki uzupełniającej w intensywnym majątku. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 122

Kelner
kaucja 300 zł szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 114

28 WOLNE MIEJSCA

Apteka
poszukuje od 1 października magistra bez praktyki, katolika, z językiem niemieckim. Wyrzyk (Poznański) dg 1 424

Gospodyni
pierwszorzędna gotowanie chów drobiu zabawy, potrzebna na wieś. Kopie świadectw wysokość pensji do Kurjera Poznańskiego zdg 66 807

Stolarz
budowlany potrzebny zaraz. Winiary. Obornicka 39. zdg 66 731

Potrzebny
zaraz praktykant, gospodarz z 2-letnią praktyką. Zgłoszenia do Maj. Koszut p. Środa na koszt własny. zdg 66 787

Bufetowa
znająca język niemiecki potrzebna zaraz lub 1. 10. Oferty podaniem wieku oraz pensji. Kurjer Poznański zdg 66 704

Instalatorski
uczni potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 904

Służącej
gotowaniem skromnie dobrze poleconej lubiącej dzieci. Odpisy świadectw do Kurjera Poznańskiego zdg 67 078

Magistra ekonomji
znająca język niemiecki poszukuje poważna instytucja. Oferty pisemne. Związek Ekonomistów. Poznań, Mickiewicza 31. zdg 67 105

Piekarski
pomocnik młodszy dobry fachowiec od zaraz potrzebny. Adres Kurjer Poznański zdg 67 182

Mistrz
cukierniczy, pierwszorzędna siła potrzebny. Oferty do Kurjera Poznańskiego rg 34 65

Ekspedjentka
starsza, zdolna, energiczna, wia dająca niemieckim do wyrobów skórzaných i podróżnych potrzebna. Zgłoszenia z fotogr. świadectwami do Kurjera Poznański zdg 66 987

Za
wypożyczenie do 3 000 zł dam stała posadę książkowego na prowincji. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 269

Lekarz
chrześcijanin znajdzie dobrą praktykę w małym miasteczku (kongresówki). Subs 2 000 złotych. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 951

Gospodyni
wiejska, znaj dobrą kuchnię, zaprawę owoców, hodowle drobiu, z dobrmi świadectwami, na majątek potrzebna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 67 010

Szewców
młodych zdolnych na reparacje obuwi poszukujemy. Praca stała, Maleckiego 21. Zjednoczenie i Praca. dg 1352/a

Tokarza
metalowego, przyjmie Lis. Żydowska 27. zdg 67 297

Krawcowa
młodsza do pomocy potrzebna. — Piekary 10 m. 2. zdg 67 289

Służąca
dobra kucharka, pracowita, czysta, bezwzględnie uczciwa, bardzo dobrmi referencjami, przyjmie zaraz. Zgłoszenia osobiste ze świadectwami czwartek, piątek 7.30-8.30 wieczorem. Sw. Marcja 22 m. 4. zdg 67 107

Szwaczka
do bielizny. Ostroroga 16. Słomska. zdg 67 114

Krawcowa
w dom płace 2 zł dziennie. Em. Szczyńskiej 7 m. 6. zdg 67 124

Zbożowiec
jako wspólnik celem założenia interesu prowincji 5 000 poszukiwany. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 170

Murarz - poljer
dobry fachowiec do małej przebudowy potrzebny. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 67 056

Służąca
do wszystkiego potrzebna. Sołacz, Podlaska 29. zdg 67 142

Woźny
młodszy, tylko z dobrmi świadectwami, potrzebny. Zgłoszenia piśmienne z odnośkami świadectw do Kurjera Poznański zdg 67 322

Potrzebna
biegła ekspedjentka z branży rzeźniczej ul. 3 Maja 7. zdg 67 245

Robotnikowi
dam stała pracę za wypożyczeniem 400 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 241

Panienska
do bufetu z obsługa gości. Zgłoszenia od 17-19 Strzelecka 25. zdg 67 121

Kucharka
restauracyjna z dobrmi świadectwami potrzebna zaraz na prowincji. Zgłoszenia Wally Zygmunta Augusta 9. m. 2. pomiędzy 2-4 popoł. zdg 67 267

Elew
gospodarczy, który może zastąpić przednika gospodarczego na majątku 1 500 morg. potrzebny od 1. 10. 33. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 67 338

Dekoratora
z ładnym piśmem poszukuje Dobrowolski. Poczta 4. zdg 67 324

Czeladnik
krawiecki do reki. Adres Kurjer Poznański zdg 67 275

Humor zagraniczny

SKŁAD
z mieszkaniem lub bez, nadający się na wszelkie przedsiębiorstwa od zaraz do wynajęcia w najlepszym położeniu. Fr. Lepkiewicz, Smigiel. zdg 19 929

Panienska
początkująca, względnie uczennica do księgarń-antykwarjatu potrzebna. Krótkie zgłoszenia pisemne przyjmuje Kurjer Poznański rg 3 486

Bufetowa
inteligentna rutynowana potrzebna kaucja wymagana. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 292

Ekspedjentka
marszantka z praktyką. Zgłoście się świadectwami „Ophelia”, ul. Fredry 4. zdg 67 236

Bufetowy
caper z kaucją potrzebny zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 299

Dziewczyna
z gotowaniem od zaraz potrzebna. Kwiatowa 8. Wesolowski. zdg 67 238

Młodsze
żelazniaka poszukuje zaraz. Dokładne oferty Kurjer Poznański zdg 67 313

Pewne stanowisko
Do spółki wydawniczej szuka się inteligentnego pana z branży piśmiennej, drukarskiej lub wydawniczej gazet na stanowisko epeze któryby objął książkowosc i kase i był równocześnie udziałowcem spółki w sumie 10 000 do 15 000 złotych. Dla człowieka pracowitego i inteligentnego otwiera się stała lepsza posada. Zgłoszenia do Kurjera Poznański zdg 5 525

Masażystka
potrzebna zaraz. Rataje 44. zdg 67 400

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem do brze polecony od 1. 10. na wieś. Zgłoszenia ul. 3 Maja 3 a. m. 19. zdg 67 691

Krawcowa
pierwszorzędna samodzielna poszukiwana. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 262

Pierwszorzędny
krawiec damski na płaszcz poza dom potrzebny. S. Cichocki, ul. Wrocławska 5/6. zdg 67 260

Służąca
wszystkiego gotowaniem roczne dziecko. Pocha 78. m. 15. zdg 67 257

Fryzjerka
dobra siła. Dąbrowskiego 76. zdg 67 364

Służąca
do wszystkiego gotowaniem zaraz najchętniej starsza. Zgłoszenia dziś 6-7 godz. Knapowskiego 17. m. 5. zdg 67 355

Młody ślusarz
zostanie do stałej pracy przyjeży warunek 400 zł pożyczki — zastaw. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 352

Kierowniczką
względnie współpracującą z wkładem do składu branży kolonialnej potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 373

— Mój brat posiada medal złoty za pływanie, puchar srebrny za bieg na przełaj, kilka cennych nagród za boks, tennisa...
— To istny atleta, doprawdy.
— Nie, To właściciel lombardu.
(Le Rire — Paryż) S. F.

Przedpłata na miesiąc październik 1933 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3,20, w agencjach w mieście zł 3,50, z odnośzeniem do domu w Poznaniu zł 3,70, z odnośzeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,14, kwartalnie zł 12,40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7,50, w innych krajach zł 9,50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr, na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami potocznymi 200 gr od 1-lamowego metra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do godz. 11, większe dużej walfug możliwości. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówekowych): słowo nagłówekowe (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wsk